

NEKOLIKO NAŠAŠĆA NOVACA NA SKUPU U HRVATSKOJ I SLAVONIJI.¹

Dodatak k V. Našašće italskih i afrikanskih novaca u Mazinu.

Iz ovoga zanimivoga našašća, od kojega je zauzimanjem presvijetloga g. velikoga župana B. Budisavljevića Prijedorskoga najveći dio došao u narodni muzej, ostalo je dosta komada i u privatnim rukama koje u Mazinu, a koje u nekim drugim mjestima u okolici. Gosp. Dr. K. Patsch, kustos bosansko-hercegovačkoga muzeja, upozorio me je, da je među ostalim vidio u g. Omčikusa u Lovincu jedan kampanski semis grave, koji među muzejskim novcima iz mazinskoga našašća nije bio zastupan.² Kako bi bilo potrebno, da mazinski skup u narodnom muzeju bude što potpunije zastupan, obratio sam se na presv. g. velikoga župana Budisavljevića sa molbom, da on kod vlasnika u prilog muzeja intervenira. Presv. gospodin se je molbi kao uvijek rado odazvao, ali g. Omčikus nije mu onoga semisa mogao predati, jer ga je već bio poklonio nekomu gospodinu Hadžiju u Zagrebu. Tim povodom poslala je međutim kr. kotarska oblast u Gračcu posredovanjem presvijetloga gospodina velikoga župana narodnomu muzeju više komada iz mazinskoga našašća, koje je moglo pokupiti, a među njima nekoliko, kakovih u prijašnjim pošiljkama nije bilo.

Više komada iz mazinskoga skupa (2 aes rude, 2 asa, 3 numidska, 6 kartaskih i 1 egipatski novac) darovao je naknadno muzeju još g. Josip Rebernjak u Zagrebu, a najznatniji komad (velik ulomak aes signatum) iz toga našašća dobio je taj zavod hvale vrijednim nastojanjem g. Frana Šabana, kr. kotarskoga pristava u Ogulinu, u zamjenu od g. Jurkovića, kanceliste u Ogulinu, koji u svojoj zbirci ima i više drugih komada iz mazinskoga skupa.

Nakupilo se je dakle toga toliko, da bi bilo opravdano taj dodatak napisati, sve da nije među tim novcima onako zanimiv komad kao što je to ovaj aes signatum g. Jurkovića. U slijedećim recima opisujem novo pridošle novce, a dodajem još i nekoliko primjedaba k prije opisanim novcima:

Rim. Aes rude I. Komadi bakra nepravilna oblika:

Br. 234. 360 gr. Br. 236. 113·5 gr. Br. 238. 66·5 gr.
235. 136·5 gr. 237. 75·5 gr.

Rim. Aes rude IV. Pločasti komadi (ulomci):

Br. 60. 79·4 gr. Br. 61. 47·7 gr.

¹ I—IV. u Vjestniku n. s. I. str. 96 i sl., V—VII u Vjestniku n. s. II. str. 42 i sl.

² Narodni muzej ima u ostalom dva komada toga novca, ali ti nisu kod nas nadeni.

Rim. Aes rude. V. Pogačasti komadi:

Br. 72. 385·5 gr. Br. 73. 199 gr. Br. 74. 95·5 gr. Br. 75. (ulomak) 85·7 gr.

Kod br. 72. zanimiva je pojava, da se na jednoj strani nalazi odeblja naslaga olova. Čini se, da je bila namjera lijevača, da bakar legira sa olovom, a možda i sa drugim kovinama, ali mu taj pokušaj nije uspio.

Rim. Aes signatum X. Tronog (doljnji dio). Sl. 60.

Ječmeni klas (doljnji dio), a sa svake strane po jedna velika krugljica. Sl. 61.

Duljina 0·08, širina 0·09, najveća debljina 0·022, težina 760 gr. Na strani tronoga komad je ponešto pupčast, a na strani klasa više ravan. Pokriva ga crnkasta patina, a mjestimice zeleni i smeđecrveni oksid. Potonji potječe bez sumnje od željeza.

Od ovoga kvadrilatera poznaje Garrucci (*Le monete dell' Italia antica t. XV. 2*) jedan ulomak gornje strane iz skupnoga našašća u Vulciju, koji se nalazi u Kircherijanskom muzeju u Rimu. Poradi neznatnosti toga ulomka, nisu numizmatičari, koji su se s njime bavili, mogli ustanoviti likove toga kvadrilatera. Tako je Čavedoni¹ kotao tronoga držao posudom, koju on nazivlje diotom, a Mommsen (*Hist. de la monn. I. Annexes p. 331*) ga nazvao amforom. Garrucci (n. d. p. 9.) prvi je prepoznao, da su to ostanci tronoga. Lik druge strane dosele nije nitko prepoznao. Dočim se Mommsen ograničuje na to, da ih nazove kosim crtama, Garrucci ih smatra perjem Pegazovih krila ili još rađe perjem orlovih krila. Iz mazinskoga komada sada doznajemo, da je sve to nagađanje neispravno, a da lik prikazuje ječmeni klas.

O vremenu, kada je saljeven kvadrilater, kojemu spada vulcijski ulomak, istaknuo je Milani (*Aes rude, signatum e grave u Rivista ital. di num. IV. p. 76*) hipotezu, koja sada dakako sama po sebi pada, pošto mazinski ulomak dokazuje, da onaj jedan lik ne prikazuje orla nego klas. Milani taj kvadrilater dovodi u savez sa Pyrrhovim vremenom i zauzećem Krotona i datira ga godinom 277 pr. Kr. Sve kada bi Milanijevi nazori o hronologijskom raspoređaju kvadrilatera bili ispravni, moralo bi probuditi opravdanu sumnju, da li je slobodno jedan kvadrilater, koji ima lik tronoga, hronologijski tako daleko staviti od srodnih komada sa istim tipom, kako to Milani čini. Po Milanijevu nazoru su kvadrilateri sa tronogom i sidrom najstariji, te ih on datira godinama 453(?), 433, 399 i 396—392. Razmak od barem 85 godina od najmlađega komada sa tronogom i sidrom do komada sa tronogom i klasom svakako je preznatan, a da ne bi probudio sumnju u ispravnost toga Milanijeva hronologičkoga raspoređaja, koji se i onako mora smatrati samo pokušajem, kojemu manjka pravi temelj. Po tomu, što su kvadrilateri u opće veoma rijetki, mnogo je vjerojatnije, da ih se je lijevalo samo u kratkom razdoblju, a Dressel² misli, da je to moglo biti oko g. 350 pr. Kr.

Mazinski ulomak važe 760 grama, dakle po prilici 2 rimske libre i skoro 4 uncije. Kako je ovo nešto manje od polovice cijeloga kvadrilatera, to nema

¹ Fr. Carellii numorum Italiae veteris tabulas CCII edidit Cael. Cavedonius. Lipsiae 1850. t. XXXIX, 2.

² Beschreibung der ant. Münzen der kgl. Museen zu Berlin III, p. IX.

sumnje, da je potpuni komad bio saljeven približno na težinu od 5 libara, što bi odgovaralo težini od 1637 grama. Iskustvo nas međutim poučava, da tu suponiranu zakonitu težinu nema nijedan od sačuvanih kvadrilatera, pa da ih ima više, koji su ili znatno teži (najteži 1898·14 gr.) ili laglji (najlaglji 1347·8 gr., jedan dapače 1141·6 gr.). Valjda dakle nitko nije bio obvezan, da taj novac prima bez vage. Potpunih kvadrilatera sa tronogom i sidrom, koji su ovomu mazinskomu ulomku najbliži, svega je poznato četiri, i to tri iz našašća u La Bruni, kojima je težina 1830·5, 1677·2 i 1543·7¹ gr., i jedan iz Genzana u britkom muzeju težak 1495·6 gr. Od prilike sličnu težinu biti će da je imao i potpuni kvadrilater, od kojega je naš mazinski komad najznatniji dosele poznati ulomak.

Neprotumačeno ostaje znamenovanje onih dviju krugljica, koje se nalaze postrance do klasove stapke. Sudeći po vulcijskom ulomku na potpunom ih kvadrilateru nije bilo više nego te dvije. Nešto sličnoga i to opet u dvostrukom broju ima na drugom jednom kvadrilateru iz Vulcija sa dva kokota na jednoj, a

Sl. 60. i 61. Aes signatum iz Mazina. Nar. vel.

¹ Ovo je primjerak berlinskoga muzeja, kojemu je po Milaniju težina 1544·5 gr.,

dočim je u berlinskom katalogu zabilježeno 1543·7 gr.

dva trozuba i dva delfina na drugoj strani. Na strani kokota izražene su tu dvije osmerotrake zvijezde sa krugljicama u središtima.¹ Moguće je, da te krugljice i zvijezde označuju dvije jedinice jednoga nominala. Takova jedinica iznosila bi 2½ libre ili 918 gr., ali za sada u nijednom uteznom sustavu nije takova jedinica poznata, pa se stoga znamenovanje tih krugljica ne može ustanoviti.

Campania. Aes grave.

Sextans sa školjkom i kaducejem, koji sam po Garrucciju dodijelio Sabinima (Vjesnik n. s. II. str. 59), spadati će prije u Kampaniju (sr. Friedländer u Wiener Num. Ztschr. I. p. 260 i sl.), pa pripada prvoj od šest kampanjskih serija. Teška uncija, koju sam mislio prepoznati u jednom veoma oštećenom mazinskom komadu, po svojoj prilici ne spada ovamo.

Nasuprot mogu ovdje uvrstiti jedan teški kampanjski semis šeste serije, koji je po svjedočanstvu g. Dra. Patscha, kustosa bosansko-hercegovačkoga muzeja nađen u Mazinu:

Æ; ?^{mm}. ? gr. — Pegaz na desno, pod njegovim trbuhom **S**.

Pegaz na lijevo, pod njegovim trbuhom **2**.

Garrucci n. d. tab. XXXIV, 2.

Rim. Reducirani asi.

Biljeg: Grif. Uncijalan (?) as.

11. Æ; 35—33^{mm}.; 35·25 gr. (sic!). — Još jedan primjerak, koji je stoga od važnosti, što je to najteži komad od svih, koji su dosele poznati. Prosječna težina toga asa, dobivena iz 18 od D' Aillya vaganih komada, iznosi 25·76 gr. a najteži D' Aillyjev 33·04 gr. Naš je komad za više od 2 gr. teži.

D' Ailly n. d. II₂ tabla LXVIII, 5

1 kom.

Monogram **A** (Atilius?). Uncijalan as.

16. Æ; 32—31^{mm}., 25·07 gr. — Još jedan drugi primjerak, ali sa **ROMA**.

21. Æ; 32^{mm}., 30·5. gr. Još jedan sekstantarni as monetara Q. Marcija Libona.

1 kom.

23. Æ; 31^{mm}., 22·8 gr. Još jedan nešto prelagan sekstantarni (?) as monetara Papirija Turda.

1 kom.

Biljeg: Sidro. Sekstantarni as.

31. Æ; 34 i 32^{mm}., 36·6 i 36 gr. — Obični likovi; desno od broda sidro; vrijednosni znak iznad broda.

D' Ailly n. d. II₂ tabla LXVIII. 5.

2 kom.

Biljeg: Meta iz cirka. Sekstantaran as.

32. Æ; 32^{mm}., 36·6 gr. — Obični likovi; iznad broda meta iz cirka, a vrijednosni znak desno od broda. Napis **ROMA**.

D' Ailly n. d. II₂ tabla LXXII. 9.

1 kom.

Egipat. Ptolemaeus VIII. Euergetes II. (170—117).

4. Æ; 27^{mm}. Još jedan (sedmi) komad novca, kovana u Kyreni između g. 156—146.

Sr. Brit. Mus. Cat. p. 94 br. 80—81.

1 kom.

¹ Garrucci n. d. t. XVIII.

Kartaški novci.

1. Æ; 44 ^{mm} . Još jedan veoma izlizan komad.	
4. Æ; 21 ^{mm} . Još jedan komad.	1 kom.
18. Æ, 44 ^{mm} , 96, 93·2 i 93 gr. Još tri komada, od kojih najteži ima pod konjskim trbuhom polumjesec, a najlaglji slovo (Karthago 11)	3 kom.
19. Æ; 29–26 ^{mm} . Još deset komada sa nejasnim biljezima	10 kom.
35. Æ; 28 ^{mm} . Još jedan komad.	1 kom.
36. Æ; 26 ^{mm} . Još dva komada.	2 kom.
45. Æ; 26 ^{mm} . Kao br. 19–40, ali med prednjim i stražnjim konjskim nogama znak 	1 kom.

Numidski novci.

2. Æ; 26 ^{mm} . Još jedan komad sa stupajućim konjem.	1 kom.
9. Æ; 26–24 ^{mm} . Još dva komada.	2 kom.
13. Æ; 26–25 ^{mm} . Još četiri komada sa krugljicom pod konjevim trbuhom.	4 kom.
15. Æ; 26–25 ^{mm} . Još četiri komada sa nejasnim biljezima.	4 kom.
16. Æ; 27 ^{mm} . Krugljica među prednjim konjevim nogama.	1 kom.
17. Æ; 26 ^{mm} . Dvije krugljice pod konjevim trbuhom.	1 kom.

Broj svih meni dosele poznatih novaca iz mazinskoga skupnoga našašća iznosi 1408 komada, koji se ovako razvrstavaju:

Italija. Aes rude nepravilna oblika (I.)	238 kom.
" " " poluvaljkaste šipke (II.)	10 "
" " " Bari (III)	72 "
" " " pločasta oblika (IV.)	61 "
" " " pogačasta oblika (V.)	75 "
" Aes signatum	19 "
" Aes grave	3 "
" Rimski reducirani asi	39 "
" Campania rimska	1 "
" Salapia Apuliae	1 "
" Teate Apuliae	2 "
" Incerti	2 "
Sicilija. Syracusae	4 "
Grčka. Caphyae Arcadiae	1 "
Egipat. Ptolemaeus VIII. Euergetes II.	15 "
" Ptolemaeus X. Soter II.	12 "
Karthago	505 "
Numidija. Starija serija	11 "
" Mlada serija	317 "
Ulomci uresnih predmeta i nakita	20 "

Dodatak. G. Fran Šaban, kr. kotarski pristav i muzejski povjerenik u Ogulinu dostavio je muzejskomu ravnateljstvu jedan komad Aes rude nepravilna

oblika (vrsta I. b. r. 239) iz Mazina. Pošto se je činilo, kao da taj komad sastoji od željeza, predao sam ga g. prof. Kišpatiću, koji ga je po svom asistentu g. Mati Vrgoču dao analizovati. Kvalitativna analiza je dokazala, da komad ima posve neznatnih tragova željeza i sumpora, nešto malo olova i arsena, a u glavnom da sastoji od bakra, antimona i niklja. Komad teži sada 617 gr.

VIII. Našašće rimskih carskih denara kod Sv. Petra na Mriježnici

(kotar Karlovac).

Godine 1896. predao je g. Laszowski, pristav kr. zemaljskoga arkiva, kao dar g. Ivana Jakovčića, kapelana u Gradini u Slavoniji, osam komada srebrnih rimskih novaca, koji navodno potječu iz okolice Sv. Petra na Mriježnici. Poblizi se podaci nisu mogli dobiti. Kako ovi novci imaju posvema jednako vanjsko lice i kako spadaju svi u jedno doba, to ne može biti sumnje, da su bili sastavni dio većega skupnoga našašća, koje je bilo zakopano negdje u prvom četvrtu III. stoljeća poslije Krista.

Novci, koji su dospjeli u narodni muzej, ovi su:

M. Aurelius (161—180).

1. M ANTONINVS—AVG TR P XXVII. Carevo poprsje, ovjenčano lovorom i odjeveno plaštom, na desno.

IMP·VI—COS III. Na desno stupajuća Nika sa vijencem u desnoj i trofejem u lijevoj ruci.

Kovan g. 926. (173 posl. Kr.).

AR; promjer 18^{mm}, tež. 2·67 gr.

Cohen Monn. imp. III.² str. 27 br. 262.

Septimius Severus (193—211).

2. L SEPT SEV PERT—AVG IMP VIII. Careva lovorom ovjenčana glava na desno.

ARAB ADIAB—COS II PP. Na lijevo stupajuća Nika sa vijencem i trofejem.

Kovan g. 949. (196 posl. Kr.).

AR; promjer 18^{mm}, težina 2·38 gr.

Cohen n. d. IV.² str. 8 br. 51.

3. S prijeda isto, ali sa IMP VIII.

HERCVLI—DEFENS. Na desno okrenut gol Herakles sa lavljom kožom na lijevom ramenu upire se o svoj buzdovan, a u lijevoj ruci drži luk.

Kovan g. 950 (197 posl. Kr.).

AR; promjer 16^{mm}, težina 3·39 gr.

Cohen n. d. IV.² str. 26 br. 212. (4 fr.).

4. SEVERVS—PIVS AVG. Careva lovorom ovjenčana glava na desno.

P M TR P XIII—COS III P P. Na lijevo okrenuti Ares sa kacigom na glavi, Nikom u desnoj i okrenutim kopljem u lijevoj ruci.

Kovan g. 958 (205 posl. Kr.).

AR suvremeni falzifikat sa bakrenom animom; promjer 17^{mm}, težina 1·81 gr.

Cohen n. d. IV.² str. 49 br. 471.

Julia Domna, supruga Septimija Severa († 217.)

5. IVLIA—AVGVSTA. Odjeveno poprsje caričino na desno.

PIETAS—PVBLICA Koprenom zastrta božica pobožnosti, dižući obje ruke, stoji na lijevo okrenuta pred urešenim žrtvenikom, na kojemu gori vatra.

AR; promjer 19^{mm}; težina 3·01 gr.

Cohen n. d. IV.² str. 118 br. 156.

6. IVLIA·AVGVSTA. Odjeveno caričino poprsje na desno.

PVDI—CITIA. Božica sramežljivosti sa koprenom na glavi, sjedeći na lijevo okrenuta i naslonjena na svoje sjedalo, prinosi desnu ruku k svojim grudima.

AR; promjer 19^{mm}; težina 3·20 gr.

Cohen n. d. IV.² str. 119 br. 168.

7. Napis i lik kao kod br. 5.

VENVS VICTRIX. Polugola na lijevo okrenuta Aphrodita, koja se lijevim laktom naslanja na stup, u rukama drži kacigu i palminu grančicu. Do njezinih noguh leži veoma izbočen štit.

AR; promjer 20^{mm}; težina 2·51 gr.

Cohen n. d. IV.² str. 123 br. 215.

Caracalla (197—217).

8. IMP CAE M AVR A—NT AVG P TR P. Ovjenčano i odjeveno carevićevo poprsje na desno.

FIDES PV—BLICA. Na desno okrenuta božica vjernosti sa dijademom u kosi, te svežnjem klasova u spuštenoj desnoj, a košaricom sa voćem u podignutoj lijevoj ruci.

Kovan 951 (198 posl. Kr.).

AR; promjer 19^{mm}; težina 2·37 gr.

Cohen n. d. IV.² str. 151 br. 82.

IX. Našašće rimskih srebrnih novaca kod Garčina

(kotar Brod na Savi).

Uz dopis od 4. veljače 1897. poslao je Josip Schwind, ratar u Garčinu ravnateljstvu arheološkoga odjela narodnoga muzeja 100 komada novaca, koje je 7. studenoga 1896., orući svoju njivu na Ruški u polju, u zemljanom loncu našao. Na upit toga ravnateljstva, nije li više toga novca našao i uputu, da na istom mjestu još potraži, ne bi li našao još koju posudu sa novcem, Schwind odgovori, da je u spomenutom loncu bilo 124 komada novca, od kojih je 24 komada porazdijelio, zadržavši si samo 8. Lonac, od kojega je ulomke poslao, da se je nalazio u zemlji u dubljini od 0·55 m. Po naputku muzejskoga ravnateljstva kopao je

Schwind opet na istom mjestu, gdje je prije novce našao, te ga sreća opet posluži. Samo 0'16 m. dalje naiđe na drugi razlupan lonac u 0'60 m. dubljine, a u njemu 128 komada novca, koje je sve muzeju na otkup poslao zajedno sa ulomcima lonaca, koji se nisu dali restaurirati. Iz pripisanoga nacrtu vidio sam, da je novac nađen u nekadanjem koritu potočića, koji, slijevajući se sa brda Garduna, prolazi u blizini Schwindove oranice. — Da je narodni muzej došao u priliku, da skoro cijelo našašće od Schwinda otkupi, zasluga je umirovljenoga činovnika g. Arsenijevića u Garčinu, koji je vlasnika nagovorio, da muzeju novce na uvid i otkup pošalje. Bilo je ljudi, koji su ga drugačije svjetovali, ali je vlastnik svakako ovako bolje prošao.

Novci garčinskoga našašća prikazuju nam srebrni novac, koji je u rimskoj državi oko g. 260 posl. Kr. u prometu bio. Veći dio skupnoga našašća sačinjavaju Antoninijani, koja se je vrsta novca počam od cara Caracalle (211—218.) u sve to većoj količini, ali i sve to lošijoj smjesi kovala. Od 228 komada je 220 (93 + 127) Antoninijana, uz koje se je iza sredine III. stoljeća još u prometu održao i stariji rimski denar od ponešto boljega srebra. U garčinskom skupu bilo je 8 (7 + 1) denara iz vremena od g. 188—238, dočim su Antoninijani svi kovani iza g. 238. Među Antoninijanima zanimivi su br. 30 (od Decija), 31 (od Etruscille), 33 (od Herennija Etruska) i 52 (od Voluzijana), koji su kovani na novcima (denarima) starijih careva. Ovakovo prekivanje starijega novca, dosta običajno u starijim grčkim općinama, u rimskom novčarstvu poznajemo samo u III. stoljeću. Novci efemernoga cara Regalijana, koji se je oko g. 262 u Moesiji podigao i njegove supruge Dryantille, svi su tako prekovani, a Th. Rohde¹ upozorio je i na dva novca Etruscille i Herennija Etruska u zbirci potpukovnika O. Voettera, na kojima se vidi isti postupak. Novci br. 30, 31, 33 iz garčinskoga našašća dokazuju, da to nije bilo slučajno, nego da su se u doba vladanja cara Decija stariji novci u većoj mjeri prekivali, a br. 52 nas upozoruje, da se je tako postupalo i u doba cara Galla i sina mu Voluzijana. Dok će biti za prekivanje u Regalijanovo doba, po svoj prilici razlogom pomanjkanje srebra i kratkoća vremena tako da se nije došlo do lijevanja pločica za kovanje novca, u Decijevo doba valjda su se prekivali većinom stariji izlizani novci manje vrijednosti (2 denara = 1 Antoninijanu), da kao Antoninijani zadobe veću zakonitu vrijednost. Težina Antoninijana i onako je već tako spala bila (od prvobitno 5'12 gr.). da je u sredini trećeg vijeka bila gotovo jednaka sa težinom neronskoga denara (od prvobitno 3'41 gr.). Herennijev novac (br. 33), težak 4'51 gr. i Voluzijanov (br. 52) težak 3'72 gr. kovani su valjda na izlizanim Antoninijanima kojega od njihovih predšastnika.

U garčinskom skupu su bili zastupani slijedeći vladari i članovi vladarskih porodica²:

Commodus	1	(1 + 0)	} Denari.
Septimius Severus	1	(1 + 0)	
Elagabal	2	(2 + 0)	

¹ Arch. epigr. Mitth. XVI. str. 241.

² Pripisani broj označuje broj komada, a bro-

jevi u zaporci broj komada, koji su u prvom i u drugom loncu bili.

Julia Maesa	1	(0 + 1)	} Denari.
Severus Alexander	2	(2 + 0)	
Balbinus	1	(1 + 0)	
Gordianus III.	15	(6 + 9)	
Philippus pater	8	(3 + 5)	
Philippus filius	3	(3 + 0)	
Decius	3	(2 + 1)	
Etruscilla	2	(0 + 2)	
Herennius Etruscus	2	(1 + 1)	
Gallus	17	(8 + 9)	
Volusianus	10	(5 + 5)	
Aemilianus	1	(0 + 1)	
Valerianus	79	(35 + 44)	
Mariniana	1	(0 + 1)	
Gallienus	30	(9 + 21)	
Salonina	37	(18 + 19)	
Saloninus	7	(2 + 5)	
Valerianus iunior	3	(1 + 2)	
Macrianus iunior	1	(0 + 1)	
Quietus	1	(0 + 1)	

Najmlađi su dakle novci od cara Gallijena i njegove obitelji i od protucareva Makrijana mladega i brata mu Kvijeta, koji su zajedno sa svojim ocem starijim Makrijanom g. 260 u Orijentu carevima proglašeni. Oba Makrijana pogiboše na vojni u Traciji ili Iliriji protiv Domicijana, vojvode protucara Aureola (g. 262), a skoro iza toga je Odenat u Emezi smaknuo i Kvijeta. Kako su novci careva iz Makrijanove obitelji kovani tekar od g. 260, garčinski skup nije mogao biti zakopan prije te godine, a sigurno nije ni mnogo kasnije, jer u njem nisu zastupani veoma obični novci iz kasnijega Gallijenovoga vremena. Najmlađi sigurno datirani novac je Valerijanov (br. 78) od g. 258, a jedan (br. 91) odnosi se na njegovu pobjedu nad Parčanima (g. 259). Veoma je dakle vjerojatno, da je garčinski skup zakopan oko g. 261, a vlasnik toga blaga imao je za zakopavanje dosta povoda u nesigurnim ratnim prilikama, koje su u ono doba vladale po cijeloj rimskoj državi, a napose u ilirskim pokrajinama, gdje su se u taj par podigla dva efemerna cara Ingenuus i Regalianus.

Zanimivo je, da je garčinski skup bio u skoro jednakom broju komada (124 i 128) pohranjen u dvije posude. Vjerojatno je, da to nije bilo slučajno. Vlasnik je valjda u svaki lonac metnuo jednak broj novaca, naime 128 komada, koji su reprezentirali stanovitu kupovnu vrijednost. Kako je vjerojatno, da se je iz rimske funte kovalo 60 ili 64 antoninijana,¹ ta je kupovna vrijednost iznosila valjda nominalno po dvije rimske funte.

Novci garčinskoga skupa, koji su došli u narodni muzej, jesu:

¹ Mommsen Gesch. d. röm. Münzw. str. 783.

Commodus (180—192). -

1. M COMM ANT P—FEL AVG BRIT. Careva lovorom ovjenčana glava na desno.

P M TR P XIII IM—P—VIII COS V PP. Božica Dikaiosyne (Aequitas) sa vagom u desnici, a rogom obilnosti na lijevoj ruci, stoji na lijevo okrenuta.

Kovan g. 941 od sagr. Rima (188 posl. Kr.).

AR; promjer 16^{mm}; težina 2·83 gr.

| 1 | —

Cohen monn. imp. III.² str. 302 br. 538.

Septimius Severus (193—211.)

2. SEVERVS—PIVS AVG. Careva lovorom ovjenčana glava na desno. FVNDATOR—PACIS. Na lijevo okrenuti car sa koprenom na glavi u podignutoj desnici drži uljičnu grančicu, a u spuštеноj lijevici knjigu.

Kovan između g. 951—954 (198—201 posl. Kr.)

AR; promjer 19^{mm}; težina 3·56 gr.

| 1 | —

Cohen n. d. IV.² str. 25 br. 205

Elagabal (218—222).

3. IMP ANTONINVS PIVS AVG. Carevo lovorom ovjenčano i carskim plaštom odjeveno poprsje na desno.

P M TR P III COS III PP. Zračastom krunom okrunjeni Helios (Sol) stupajući na lijevo diže desnu ruku, a u lijevoj drži bič. Na lijevoj strani u polju osmerotraka zvijezda.

Kovan g. 973 (220 posl. Kr.).

AR; promjer 19^{mm}; težina 2·90 gr.

| 1 | —

Cohen n. d. IV.² str. 338 br. 154.

4. IMP ANTO—NINVS AVG. Carevo lovorom ovjenčano i carskim plaštom odjeveno poprsje na desno.

SALVS—AVGVSTI Hygieia (božica zdravlja), hraneći zmiju, koja se je obavila oko jednoga žrtvenika pred njom, i upirući lijevu ruku o krmilo, stoji na lijevo okrenuta.

AR; promjer 19^{mm}; težina 3·04 gr.

| 1 | —

Cohen n. d. IV.² p. 348 br. 264.

Julia Maesa, Elagabalova baba († 223).

5. IVLIA MAESA AVG. Caričino poprsje na desno.

PVDICITIA. Božica sramežljivosti, držeći žezlo i raskriljujući desnicom svoju koprenu, sjedi na lijevo okrenuta.

AR; promjer 19^{mm}; težina 3·06 gr.

| — | 1

Cohen n. d. IV.² p. 395 br. 36.

Severus Alexander (222—235).

6. IMP C M AVR SEV ALEXAND AVG. Carevo lovorom ovjenčano i carskim plaštom odjeveno poprsje na desno.

P M TR P—II — C—OS P P. Ares, držeći uljičnu grančicu i koplje, stoji na lijevo okrenut.

okrenuta

- Kovan g. 976 (223 posl. Kr.).
 AR; promjer 20^{mm}; težina 3·36 gr. | 1 | —
 Cohen n. d. IV.² p. 425 br. 231.
 7. Prednja strana kao kod br. 6.
 P M TR P III — COS P P. Na lijevo okrenuti car upire se lijevom
 rukom o žezlo, a u desnoj drži kruglju.
 Kovan g. 977 (224 posl. Kr.).
 AR; promjer 19^{mm}; težina 2·73 gr. | 1 | —
 Cohen n. d. IV.² p. 427 br. 256.

Balbinus (238).

8: IMP-C D CAEL BALBINVS AVG. Carevo lovorom ovjenčano, carskim
 plaštom i oklopom odjeveno poprsje na desno.

PROVIDENTIA DEORVM. Božica providnosti, stojeći na lijevo okrenuta,
 pokazuje štapićem na kruglju do svojih nogu, a na lijevom ramenu nosi rog
 obilnosti.

- AR; promjer 21^{mm}; težina 2·79 gr. | 1 | —
 Cohen n. d. V.² str. 11 br. 23 (10 fr.)

Gordianus III. (238—244).

9. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG. Carevo zračastom krunom okru-
 njeno i carskim plaštom odjeveno poprsje na desno.

AETER-N—ITATI AVG. Zračastom krunom okrunjeni Helios, stojeći na
 lijevo diže desnicu, a u ispruženoj ljevici drži kruglju.

- AR; promjer 21^{mm}; težina 4·10 gr. | — | 1
 Cohen n. d. V.² str. 26 br. 41.

10. Prednja str. kao kod br. 9.

CONCORDIA MILIT. Na lijevo sjedeća božica sloge sa zdjelicom u desnoj,
 a dvostrukim rogom obilnosti na lijevoj ruci.

- AR; promjer 23^{mm}; težina 4·06 gr. | — | 1
 Cohen n. d. V.² str. 28 br. 62 (2 fr.)

11. Prednja strana kao kod br. 9.

FELICITAS TEMPORVM. Božica sreće, sa kaducejem u desnoj i rogom
 obilnosti na lijevoj ruci, stoji na lijevo okrenuta.

- AR; promjer 22^{mm}; težina 4·38 gr. | — | 1
 Cohen n. d. V.² str. 29 br. 81.

12. Prednja strana kao kod br. 9.

MARS PROPVG. Ares, sa kopljem u desnoj i štitom na lijevoj ruci, stupa
 na desno.

- AR; promjer 23^{mm}; težina 4·17 gr. | 1 | —
 Cohen n. d. V.² str. 36 br. 155. (2 fr.)

13 Napis kao kod br. 9. Carevo zračastom krunom okrunjeno i oklopom
 odjeveno poprsje na desno.

- ORIENS AVG. Lik kao na stražnjoj strani br. 9.
 Kovan valjda u Viminaciju (Kostolac u Srbiji).

- AR; promjer 22 i 21^{mm}. težina 4·37, 3·57 gr. | — | 2
 Cohen n. d. V.² str. 38, br. 167 (3 fr.)
14. IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG. Poprsje kao kod br. 9.
 P M TR P II COS P P. U koprenu zamotani car, držeći u ljevici žezlo,
 žrtvuje na tronogu, koji je na lijevo od njega.
 Kovan g. 992 (239 posl. Kr.). | 1 | 1
 AR; promjer 23^{mm}, tež. 3·01, 2·69 gr.
 Cohen n. d. V.² str. 42, br. 210.
 Oba komada od lošije smjese.
15. Prednja strana kao kod br. 9.
 P M TR P III COS II P P. Apollon, sjedeći na lijevo okrenut, drži u
 ispruženoj desnici lovorovu grančicu, a lijevu ruku upire o liru.
 Kovan g. 994 (241 posl. Kr.).
 AR; promjer 21^{mm}.; težina 4·60, 4·40 gr. | 2 | —
 Cohen n. d. V.² str. 46, br. 250.
16. Prednja strana kao kod br. 9.
 PROVID AVG. Božica providnosti, stojeći na lijevo okrenuta, drži lijevom
 rukom žezlo, a štapićem u desnici pokazuje na kruglju, koja leži do njezinih nogu.
 AR; promjer 23^{mm}.; težina 4·42 gr. | — | 1
 Cohen n. d. V.² str. 54 br. 296.
17. Prednja strana kao kod br. 9.
 SECVRITAS PERPETVA. Božica sigurnosti, stojeći prekrštenih nogu na
 lijevo okrenuta, drži u desnoj ruci žezlo, a lijevom se je uprla o stup.
 AR; promjer 21^{mm}.; težina 4·48 gr. | 1 | —
 Cohen n. d. V.² str. 57, br. 336.
18. Prednja strana kao kod br. 14.
 VIRTVS—AVG. Božica Virtus sa kacigom na glavi, stojeći na lijevo okre-
 nuta, desnom se je rukom uprla o štit, a lijevom o obrnuto koplje.
 AR; promjer 22^{mm}.; težina 4·12 gr. | 1 | — |
 Cohen n. d. V.² str. 64, br. 381.
19. Prednja strana kao kod br. 9.
 VIRTVS AVG. Ares, stojeći na lijevo okrenut, u desnoj ruci drži uljičnu
 grančicu, a lijevom se upire o koplje. Na lijevo do njegovih nogu stoji štit.
 AR; promjer 22^{mm}.; težina 4·59 gr. | — | 1 |
 Cohen n. d. V.² str. 65, br. 388.
20. Prednja strana kao kod br. 9.
 VIRTVTI AVGVSTI. Gol Herakles, podbočiv se desnom rukom, stoji na
 desno okrenut naslonjen na buzdovan, koji je upro na jednu pećinu.
 AR; promjer 23^{mm}.; težina 4·49 gr. | — | 1 |
 Cohen n. d. V.² str. 67, br. 404.

Philippus pater (244—249).

21. IMP M IVL PHILIPPVS AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno
 i carskim plaštom odjeveno poprsje na desno.

AEQVITAS AVGG. Božica Dikaiosyne (Aequitas) sa vagom u desnici, a rogom obilnosti na lijevoj ruci, stoji na lijevo okrenuta.

AR; promjer 23 i 21 mm.; težina 4.75, 4.65 gr. | 1 | 1 |

Cohen n. d. V.² str. 95, br. 9 (Tiskarska pogreška AVG mjesto AVGG).

22. Prednja strana kao kod br. 21.

ANNONA AVGG. Božica obilnosti, držeći u desnoj ruci tri klasa, a na lijevoj rog obilnosti, stoji na lijevo okrenuta pred mjericom (modius) punom klasja.

AR: promjer 22^{mm.}; težina 3.39 gr. | — | 1 |

Cohen n. d. V. str. 97, br. 25.

23. IMP PHILIPPVS AVG. Poprsje kao kod br. 21.

FELI—CITAS—IMPP u tri retka u lovor vijencu.

AR; promjer 21^{mm.}; težina 3.83 gr. | — | 1 |

Cohen n. d. V₂ str. 98, br. 39 (10 fr.)

24. Prednja strana kao kod br. 21.

LAETIT EVNDAT. Božica veselja, stojeći na lijevo okrenuta, drži u desnici vijenac, a lijevom se rukom upire o krmilo.

AR; promjer 24^{mm.}; težina 4.36 gr. | — | 1 |

Cohen n. d. V.² str. 101, br. 80.

25. Prednja strana kao kod br. 21.

P M TR P IIII COS P P. Božica sreće sa kaducejem u desnoj i rogom obilnosti na lijevoj ruci, stoji na lijevo okrenuta.

Kovan g. 1000 (247 posl. Kr.)

AR; promjer 23^{mm.}; težina 3.56 gr. | 1 | — |

Cohen n. d. V.² str. 108, br. 136.

26. Prednja strana kao kod br. 21.

ROMAE AETERNAE. Božica Roma sa malom Nikom na desnom dlanu, upirući se lijevom rukom o žezlo, sjedi na lijevo okrenuta. Do njezina prijestolja stoji okrugli štit.

AR; promjer 23 i 21^{mm.}; težina 4.13, 3.32 gr. | 1 | 1 |

Cohen n. d. V.² str. 111, br. 169.

Philippus filius (244—249).

27. M IVL PHILIPPVS CAES. Carevićevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom odjeveno poprsje na desno.

PRINCIPI IVVENT. Po vojničku odjeveni carević sa krugljom u desnoj i obrnutim kopljem u lijevoj ruci, stoji na lijevo okrenut. Do njegovih nogu sjedi zarobljenik.

AR; promjer 22, 22 i 21 mm.; težina 4.10, 3.85, 3.34 gr. | 3 | — |

Cohen n. d. V.² str. 167, br. 57 (3 fr.).

Decius (249—251).

28. IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i oklopom odjeveno poprsje na desno.

DACIA. Dacija, stojeći na lijevo okrenuta drži u desnici štap, koji se gore završuje magarećom glavom.

AR; promjer 22^{mm.}; težina 3·73 gr. | 1 | — |

Cohen n. d. V.² str. 187, br. 16 (2 fr.).

29. Prednja strana kao kod br. 28.

DACIA. Dacija, stojeći na lijevo okrenuta, drži u desnici bojni znak.

AR; promjer 21^{mm.}; težina 3·92 gr. | 1 | — |

Cohen n. d. V.² str. 188, br. 27.

30. Prednja strana kao kod broja 28.

GEN ILLVRICI. Na pola goli genije, sa mjericom (modius) na glavi⁴ zdjelicom u desnoj i rogom obilnosti na lijevoj ruci, stoji na lijevo okrenut.

AR; promjer 22^{mm.}; težina 2·89 gr. | — | 1 |

Cohen n. d. V.² str. 190 br. 46.

Ovaj je novac kovan na starijem denaru, od kojega se raspoznaju na prednjoj strani neznatni tragovi glave, na stražnjoj lik na lijevo okrenute božice sa rogom obilnosti na lijevom ramenu, a od napisa samo slovo **S** iza njezinih leđa (možda felicitas?).

Etruscilla, Decijeva supruga.

31. HER ETRVSCILLA AVG. Caričino poprsje, sa dijademom u kosi, na polumjesecu na desno.

FECVNDITAS AVGG. Božica plodnosti sa rogom obilnosti na lijevoj ruci, stojeći na lijevo okrenuta, pruža desnu ruku spram dječaka, koji podignutih ruku pred njom stoji.

AR; promjer 22^{mm.}; težina 3·22 gr. | — | 1 |

Cohen n. d. V.² str. 209, br. 11.

Ovaj je novac kovan na novac S. Severa. Na prednjoj strani još se jedva poznaje trag napisa SEVERVS , a na stražnjoj lik Jupitera sa žezlom i munjom i napis P M COS III P P.

32. Prednja strana kao kod br. 31.

PVDICITIA AVG. Božica sramežljivosti, stojeći na lijevo okrenuta, drži žezlo u lijevoj ruci, a desnicom raskriljuje svoju koprenu.

AR; promjer 22^{mm.}; težina 3·17 gr. | — | 1 |

Cohen n. d. V.² str. 210, br. 17.

Q. Herennius Etruscus, stariji Decijev sin.

33. Q HER ETR MES DECIVS NOB C. Carevićevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom odjeveno poprsje na desno.

CONCORDIA AVGG. Dvije rukujuće se ruke.

AR; promjer 22^{mm.}; težina 4·51 gr. | — | 1 |

Cohen n. d. V.² str. 216, br. 4 (3 fr.).

Na ovom novcu raspoznaju se tragovi napisa sa novca starijega doba⁴ ali nije moguće ustanoviti, kakov je bio prijašnji novac.

34. Prednja strana kao kod br. 33.

PIETAS AVGG. Na lijevo stojeći Hermes sa mošnjom i kaducejem u rukama.

AR; promjer 24^{mm.}; težina 3.93 gr.

| 1 | —

Cohen n. d. V.² str. 217, br. 11.

Trebonianus Gallus (251—254).

35. IMP C C VIB TREB GALLVS P F AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom odjeveno poprsje na desno.

ADVENTVS AVG. Car, jašeći na konju na lijevo, diže desnicu, a u ljevici drži žezlo.

Kovan g. 1005 (252 posl. Kr.).

AR; promjer 22—21^{mm.}; težina 4.15, 3.15 gr.

| — | 2

Cohen n. d. V.² str. 236, br. 2 (5 fr.).

36. IMP CAE C VIB TREB GALLVS AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom odjeveno poprsje na desno.

AETERNITAS AVG. Božica vječnosti u podignutoj desnici drži kruglju, na kojoj stoji ptica feniks, a ljevicom pridržaje svoju odjeću.

AR; promjer 23^{mm.}; tež. 4.32 gr.

| — | 1

Cohen n. d. V.² str. 238, br. 13 (3 fr.).

37. Prednja strana kao kod br. 36.

ANNONA AVGG. Na desno okrenuta božica obilja stavlja lijevu nogu na kljun broda; desnicom se upire o veliko krmilo, a u ljevici drži dva klasa.

AR; promjer 21^{mm.}; tež. 3.86 gr.

| 1 | —

Cohen n. d. V.² str. 238, br. 17.

38. Prednja strana kao kod br. 35.

FELICITAS PVDL (sic!). Božica sreće, sa kaducejem u desnoj i rogom obilnosti na lijevoj ruci, stoji na lijevo okrenuta.

AR; promjer 22^{mm.}; tež. 3.55 gr.

| 1 | —

Cohen n. d. V.² str. 240, br. 34.

39. Prednja strana kao kod br. 36.

FELICITAS PVBLICA Božica sreće na lijevo okrenuta drži kaducej i žezlo upoprijeko, te se naslanja lijevom laktom na jedan stup.

AR; promjer 23^{mm.}; tež. 3.51 gr.

| 1 | —

Cohen n. d. V.² str. 241, br. 41.

40. Prednja strana kao kod br. 36.

FELICITAS PVBLICA. Lik kao kod br. 38.

AR; promjer 21^{mm.}; tež. 2.63 gr.

| — | 1

Cohen n. d. V.² str. 241, br. 37.

41. Prednja strana kao kod br. 36.

LIBERTAS AVGG. Na lijevo okrenuta božica slobode, drži u desnici kapu, a ljevicom se upire o žezlo. U polju na desnoj strani šesterotraka zvijezda.

AR; promjer 22^{mm.}; tež. 4.13, 2.32 gr.

| 1 | 1

Cohen n. d. V.² str. 245, br. 63.

42. Prednja strana kao kod br. 35.

MARTEM PROPVGNATOREM. Na desno stupajući Ares, oružan kopljem i štitom.

AR; promjer 21 mm.; tež. 4.27 gr. | 1 | —

Cohen n. d. V.² str. 245, br. 70 (3 fr.).

43. Prednja strana kao kod br. 35.

MARTI PACIFERO. Na lijevo stupajući Ares, drži u podignutoj desnici uljičnu grančicu, a u ljevici žezlo.

AR; promjer 21^{mm.}; tež. 3.62, 3.20 gr. | — | 2

Cohen n. d. V.² str. 246, br. 72.

44. Prednja strana kao kod br. 35, ali je poprsje odjeveno sa oklopom, a ispod njega ima biljeg . .

PAX AVGVS. Na lijevo okrenuta božica mira sa uljičnom grančicom u podignutoj desnoj i žezlom u lijevoj ruci. Ispod lika biljeg . .

AR; promjer 22^{mm.}; tež. 3.14 gr.

Cohen n. d. V.² str. 247, br. 80

| 1 | —

45. Prednja strana kao kod br. 36.

PIETAS AVGG. Na lijevo okrenuta božica pobožnosti, umotana u koprenu diže obje ruke. U polju na desnoj strani šesterotraka zvijezda.

AR; promjer 20^{mm.}; tež. 3.55 gr.

Cohen n. d. V.² str. 247, br. 84.

| 1 | —

46. Prednja strana kao kod br. 35.

PIETAS AVGG Lik kao kod br. 45, ali je pred božicom goreći žrtvenik a u polju nema zvijezde.

AR; promjer 21^{mm.}; tež. 3.77 gr.

Cohen n. d. V.² str. 248, br. 88.

| 1 | —

47. Prednja strana kao kod br. 35, samo je pod poprsjem biljeg . .

VBERTAS AVG. Na lijevo okrenuta božica plodnosti sa mošnjom u desnoj i rogom obilnosti na lijevoj ruci. Ispod lika biljeg . .

AR; promjer 23^{mm.}; tež. 3.10 gr.

Cohen n. d. V.² str. 252, br. 125.

| — | 1

48. Prednja strana kao kod br. 36.

VICTORIA AVGG. Na lijevo okrenuta Nika sa vijencem u podignutoj desnoj i palmom u lijevoj ruci.

AR; promjer 21^{mm.}; tež. 3.07 gr.

Cohen n. d. V.² str. 252, br. 128.

| — | 1

Volusianus (251—254).

49. IMP CAE C VIB VOLVSIANO AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom odjeveno poprsje na desno.

AEQVITAS AVGG. Na lijevo okrenuta božica pravde sa vagom u desnoj, a rogom obilnosti u lijevoj ruci.

AR; promjer 21^{mm.}; tež. 3.55 gr.

Cohen n. d. V.² str. 267, br. 8.

| 1 | —

50. Prednja strana kao kod br. 49.

CONCORDIA AVGG. Božica sloge, sjedeći na lijevo okrenuta, drži u desnoj ruci zdjelicu za žrtvovanje, a na lijevoj dvostruki rog obilnosti.

AR; promjer 23^{mm.}; tež. 4·00 gr.

Cohen. n. d. V.² str. 268, br. 25.

| 1 | —

51. Prednja strana kao kod br. 49.

CONCORDIA AVGG. Na lijevo okrenuta božica sloge sa zdjelicom za žrtvovanje u desnoj i dvostrukim rogom obilnosti na lijevoj ruci.

AR; promjer 20^{mm.}; tež. 3·12 gr.

Cohen. n. d. V.² str. 268, br. 20.

| 1 | —

52. IMP C C VIB VOLVSIANUS AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom odjeveno poprsje na desno.

FELICITAS PVBL. Na lijevo okrenuta božica sreće sa kaducejem u desnoj i rogom obilnosti na lijevoj ruci.

AR; promjer 22^{mm.}; tež. 3·72 gr.

Cohen. n. d. V.² str. 269 br. 32 (2 fr.).

Na reversu ovoga novca raspoznaju se tragovi starijega kova.

| — | 1

53. Prednja strana kao kod br. 49.

PAX AVGG. Na lijevo okrenuta božica mira sa uljičnom grančicom u podignutoj desnoj i žezlom u lijevoj ruci.

AR; promjer 21^{mm.}; težina 3·30 gr.

Cohen n. d. V.² str. 273, br. 70.

| — | 1

54. Prednja strana kao kod br. 49.

PIETAS AVGG. Lik kao kod br. 46.

AR; promjer 21^{mm.}; težina 3·67, 3·60 gr.

Cohen n. d. V.² str. 274, br. 88.

| 1 | 1

55. Prednja strana kao kod br. 49.

SALVS AVGG. Na desno okrenuta Hygieia (božica zdravlja) hrani iz zdjelice zmiju, koju drži desnom rukom.

AR; promjer 23^{mm.}; težina 3·43 gr.

Cohen n. d. V.² str. 287, br. 118.

| 1 | —

56. Prednja strana kao kod br. 49.

VIRTVS AVGG. Na lijevo obrnuta božica hrabrosti sa kacigom na glavi upire desnicu o štit, a ljevicu o obrnuto koplje.

AR; promjer 21^{mm.}; težina 4·18 gr.

Cohen n. d. V.² str. 279, br. 135.

| — | 1

57. Isti novac, ali je na reversu desno u polju šesterotraka zvijezda.

AR; promjer 21^{mm.}; težina 3·23 gr.

Cohen n. d. V.² str. 279, br. 135.

| — | 1

Aemilianus (253—254).

58. IMP. AEMILIANVS PIVS FEL AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom odjeveno poprsje na desno.

ROMAE AETERN. Na lijevo okrenuta Roma drži u desnici kruglju, na kojoj stoji ptica feniks, a lijevom rukom upopriječeno koplje. Iza nje se nalazi štit.

AR; promjer 21^{mm}; težina 3·13 gr.
Cohen n. d. V.² str. 291, br. 41. (10 fr.)

| — | 1

Valerianus (253—260).

59. IMP C P LIC VALERIANVS P F AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i carskim plaštom odjeveno poprsje na desno.

AETERNITATI AVGG. Na lijevo okrenuti zračastom krunom okrunjeni Helios sa krugljom u lijevoj ruci, diže desnicu u vis.

Bil.; promjer 22^{mm}; tež. 3·63 gr.

Cohen n. d. V.² str. 299, br. 9.

| 1 | —

60. Prednja strana kao kod br. 59.

APOLINI (sic!) CONSERVA. Na lijevo okrenuti Apollon sa lovor grančicom u ispruženoj desnoj ruci, upire ljevicu na liru, koju je postavio na pećinu.

Bil.; promjer 22—20^{mm}; težina 3·16, 2·44, 2·42, 2·41, 2·15 gr.

Cohen n. d. V.² str. 300, br. 17 (2 fr.)

| 3 | 2

61. Kao br. 60, ali napis na prednjoj strani glasi: IMP C P LIC VALERIANVS AVG.

Bil.; promjer 20^{mm}; težina 2·69 gr.

Cohen n. d. V.² str. 300, br. 18 (2 fr.)

| — | 1

62. Kao br. 60, ali bez pećine pod lirom.

Bil.; promjer 20^{mm}; tež. 2·90, 2·45 gr.

Cohen n. d. V.² str. 300, br. 61.

| 1 | 1

63. Prednja strana kao kod br. 61.

APOLINI (sic!) PROPVG. Na desno okrenuti Apollon, odjeven sa plaštom, koji leprša u vjetru, strijelja sa luka.

Bil.; promjer 21—19^{mm}; težina 3·21, 3·07, 2·60, 1·88 gr.

Cohen n. d. V.² str. 301, br. 25 (2 fr.)

| 2 | 2

64. Prednja strana kao kod br. 59.

Stražnja strana kao kod br. 63.

Bil.; promjer 23^{mm}; tež. 1·98 gr.

Cohen n. d. V.² str. 301, br. 26 (2 fr.)

| — | 1

65. Prednja strana kao kod br. 59.

FELICITAS AVGG. Lik kao na br. 38.

Bil.; promjer 21—19^{mm}; tež. 3·27, 3·06, 2·96, 2·92, 2·81, 2·60 gr.

Cohen n. d. V.² str. 303, br. 53.

| 2 | 4

66. Prednja strana kao kod br. 61.

Stražnja strana kao kod br. 65.

Bil.; promjer 20^{mm}; tež. 3·21 gr

Cohen n. d. V.² str. 303, br. 55.

| 1 | —

67. Prednja strana kao kod br. 61.

FIDES MILITVM. Na lijevo okrenuta božica vjernosti drži dva bojna znaka.

Bil.; promjer 22—20^{mm}; tež. 3·77, 3·49, 3·45, 3·30, 3·13, 3·11, 3·08, 2·78, 2·23 gr.

- Cohen. n. d. V.² str. 304, br. 65. | 5 | 4
 68. Prednja strana kao kod br. 59.
 LAETITIA AVGG. Na lijevo okrenuta božica veselja drži u rukama vijenac i sidro.
 Bil.; promjer 21—19^{mm}; tež. 2·96, 1·95 gr.
 Cohen. n. d. V.² str. 307, br. 102. | 1 | 1
 69. IMP VALERIANVS P F AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom odjeveno poprsje na desno.
 LIBERALITAS AVGG. Na lijevo okrenuta božica darežljivosti sa tesorom u desnoj i rogom obilnosti na lijevoj ruci.
 Varijanta ka Cohen n. d. V.² str. 307, br. 105 i sl. | — | 1
 70. Prednja strana kao kod br. 61.
 LIBERALITAS AVGG II Na lijevo okrenuta sjedeća božica darežljivosti sa tesorom u desnoj i rogom obilnosti na lijevoj ruci.
 Bil.; promjer 21^{mm}; tež. 3·38 gr.
 Varijanta ka Cohen n. d. V.² str. 308, br. 113 (1 fr.), od kojega se razlikuje u napisu obijuh strana. | 1 | —
 71. Prednja strana kao kod br. 59.
 ORIENS AVGG. Na lijevo okrenuti zračastom krunom okrunjeni Helios uzdiže desnicu, a u ljevici drži bič.
 Bil.; promjer 21—19^{mm}; težina 3·34, 2·97, 2·57, 2·48, 2·37 gr.
 Cohen. n. d. V.² str. 310, br. 135 (2 fr.). | 2 | 3
 72. Prednja strana kao kod br. 59.
 ORIENS AVGG. Lik kao na stražnjoj strani br. 9.
 Bil.; promjer 19—18^{mm}; težina 2·80, 1·93 gr.
 Cohen n. d. V.² str. 310 br. 140. (2 fr.). | 1 | 1
 73. IMP VALERIANVS P AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom odjeveno poprsje na desno.
 PAX AVGG. Lik kao kod br. 53.
 Bil.; promjer 22^{mm}; težina 3·30 gr.
 Cohen n. d. V.² str. 311, br. 147. | — | 1
 74. Prednja strana kao kod br. 59.
 PIETAS AVGG. Valerijan i Galijen, stojeći jedan spram drugoga, žrtvuju pred žrtvenikom, koji je med njima. Onaj s lijeve strane (Valerijan) drži u ruci žezlo, na kojemu stoji orao, a onaj s desne (Galijen) u spuštеноj ruci drži žezlo bez orla.
 Bil.; promjer 20^{mm}; težina 5·00 gr.
 Cohen n. d. V.² str. 311, br. 152 (4 fr.). | — | 1
 75. Prednja strana kao kod br. 61.
 P M TR P II COS (sic!) P P. Na lijevo okrenuti car, umotan u koprenu i držeći u spuštеноj ljevici žezlo, žrtvuje iz zdjelice pred gorećim žrtvenikom.
 Kovan g. 1007 (254 posl. Kr.).
 Bil.; promjer 21^{mm}; težina 3·97 gr.
 Cohen n. d. V.² str. 312, br. 159 (6 fr.). | — | 1
 76. Prednja strana kao kod br. 59.

P M TR P III COS III P P. Na lijevu stranu stupajući zračastom krunom okrunjeni Helios diže desnu ruku u vis, a u lijevoj drži bič.

Kovan g. 1009 (256 posl. Kr.).

Bil.; promjer 20^{mm}; težina 2·98 gr.

Cohen n. d. V.² str. 313, br. 164 (1 fr.).

| 1 | —

77. IMP VALERIANVS AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom odjeveno poprsje na desno.

P M TR P V COS III P P. Valerijan i Galijen stoje jedan spram drugoga upirući se o svoje štitove; u polju dva koplja.

Kovan g. 1010 (257 poslije Kr.).

Bil.; promjer 20—19^{mm}; težina 4·07, 3·72 gr.

Cohen n. d. V.² str. 313, br. 169 (4 fr.).

| — | 2

78. Prednja strana kao kod br. 59.

P M TR P VI COS III(?) P P. Lik kao kod br. 76.

Kovan g. 1011 (258 poslije Kr.).

Bil.; promjer 19^{mm}; tež. 2·10 gr.

Cohen nema.

| — | 1

79. Prednja strana kao kod br. 73.

PROVID AVGG. Na lijevo okrenuta božica providnosti drži na lijevoj ruci rog obilnosti, a štapićem u desnici pokazuje na kruglju, koja leži pred njezinim nogama.

Bil.; promjer 24^{mm}; tež. 4·09 gr.

Cohen n. d. V.² str 314, br. 174.

| — | 1

80. Prednja strana kao kod br. 59.

RESTITVTOR ORBIS. Na lijevo okrenuti car drži lijevom rukom žezlo, a desnu je pružio pred njim klečećoj turnjanom krunom okrunjenoj ženi, da ju pridigne.

Bil.; promjer 22—19^{mm}; tež. 3·95, 3·02, 2·76, 2·60, 2·48, 2·42, 2·17 gr.

Cohen n. d. V.² str. 315, br. 187 (4 fr.).

| 3 | 3

81. Prednja strana kao kod br. 59.

RESTITVT ORIENTIS. Na desno okrenuta turnjanom krunom okrunjena žena (personifikacija Orijenta) pruža vijenac pred njom stojećemu caru, koji se lijevom rukom upire o žezlo.

Bil.; promjer 19^{mm}; tež. 3·11 gr.

Cohen n. d. V.² str. 316, br. 189 (4 fr.).

| — | 1

82. Prednja strana kao kod br. 61.

ROMAE AETERNAE. Na lijevo okrenuta na svojem štitu sjedeća Roma sa Nikom u desnoj, a kopljem u lijevoj ruci.

Bil.; promjer 21^{mm}; tež. 2·98 gr.

Cohen n. d. V.² str. 316, br. 192 (1 fr.).

| — | 1

83. Prednja strana kao kod br. 61.

SALVS AVGG. Na lijevo okrenuta Hygieia sa žezlom u lijevoj ruci, hrani iz zdjelice zmiju, koja se je obavila oko žrtvenika.

Bil.; promjer 21^{mm}; tež. 4·02 gr.

Cohen n. d. V.² str. 316, br. 197.

| — | 1

84. Prednja strana kao kod br. 73.
SALVS AVGG. Lik kao na stražnjoj strani br. 55.
Bil.; promjer 21^{mm}.; tež. 3·61 gr.
Cohen n. d. V.² str. 316, br. 200. | — | 1
85. Prednja strana kao kod br. 69
Stražnja strana kao kod br. 84.
Bil.; promjer 21^{mm}.; tež. 3·73
Cohen n. d. V.² str. 316, br. 201. | — | 1
86. Prednja strana kao kod br. 69.
SECVRIT PERPET. Na lijevo okrenuta božica sigurnosti upire se desnom rukom o žezlo, a lijevom laktom o stup, kraj kojega prekrštenih nogu stoji.
Bil.; promjer 21^{mm}.; tež. 2·68 gr.
Cohen n. d. V.² str. 317, br. 204 (1 fr.). | — | 1
87. Prednja strana kao kod br. 73.
SPES PVBLICA. Na lijevo stupajuća božica nade (Elpis) u desnoj ruci drži cvijet, a lijevom si pridiže odjeću.
Bil.; promjer 22^{mm}.; tež. 3·10 gr.
Cohen n. d. V.² str. 317, br. 208. | — | 1
88. Prednja strana kao kod br. 59.
VICTORIA AVGG. Na lijevo okrenuta Nika sa palmom u lijevoj ruci meće desnicu na štit, koji stoji kraj nje.
Bil.; promjer 22—20^{mm}.; tež. 3·30, 3·28, 3·00, 2·93, 2·66 gr.
Cohen n. d. V.² str. 318, br. 224. | 2 | 3
89. Prednja strana kao kod br. 61.
VICTORIA AVGG. Na lijevo okrenuta Nika uzdiže desnicom vijenac, a u lijevoj ruci drži palmu.
Bil.; promjer 22—20 mm.; tež. 3·43, 3·34, 3·25, 2·83, 2·82 gr.
Cohen n. d. V.² str. 319, br. 230. | 3 | 2
- Jedan komad od 22^{mm}. promjera na prednjoj je strani iz istoga kalupa dva put kovan.
90. Prednja strana kao kod br. 61.
VICTORIA AVGG. Napred okrenuta Nika, koja se oglede na lijevo, u ispruženoj desnoj ruci drži vijenac, a u lijevoj palmu.
Bil.; promjer 20^{mm}.; tež. 3·65 gr.
Cohen nema. | 1 | —
91. Prednja strana kao kod br. 69
VICT PART. Na lijevo okrenuta Nika sa vijencem i palmom u rukama. Pred njom sjedi zarobljenik svezanih na leđima ruku.
Bil.; promjer 21—20^{mm}.; tež. 2·96, 2·90, 2·72 gr.
Cohen n. d. V.² str. 321, br. 255 (4 fr.). | 3 | —
92. Prednja strana kao kod br. 61
VIRTVS AVGG. Na lijevo okrenuta božica hrabrosti oslanja se o svoj štit, a u lijevoj ruci drži šiljkom dole obrnuto koplje.
Bil.; promjer 20^{mm}.; tež. 2·00 gr.
Cohen n. d. V.² str. 322, br. 263. | — | 1

93. Prednja strana kao kod br. 59.

VIRTVS AVGG. Valerijan i Galijen stojeći jedan spram drugoga; onaj s lijeve strane drži žezlo i kruglju, a onaj s desne malu Niku i upopriječeno žezlo.

Bil.; promjer 20^{mm.}; tež. 4·60 gr.

Cohen n. d. V.² str. 323, br. 276 (4 fr.).

| 1 | —

Mariniana, valjda Valerijanova supruga.

94. DIVAE MARINIANAE. Caričino u koprenu umotano poprsje na polumjesecu na desno.

CONSECRATIO. Na desno leteći paun nosi Marinijanu u nebo.

Bil.; promjer 23^{mm.}; tež. 1·91 gr.

Cohen n. d. V.² str. 343, br. 16 (8 fr.).

| — | 1

Gallienus (253—268).

95. GALLIENVS AVG. Careva zračastom krunom okrunjena glava na desno.

AEQVITAS AVG. Lik kao na naličju br. 49.

Bil.; promjer 20^{mm.}; tež. 3·68 gr.

Cohen n. d. V.² str. 350, br. 24.

| — | 1

96. IMP C P LIC GALLIENVS AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i oklopom odjeveno poprsje na desno.

CONCORDIA EXERCIT. Na lijevo okrenuta božica sloge sa zdjelicom u desnoj i dvostrukim rogom obilnosti na lijevoj ruci.

Bil.; promjer 21^{mm.}; tež. 2·99 gr.

Cohen n. d. V.² str. 360, br. 131.

| — | 1

97. IMP GALLIENVS P F AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom i oklopom odjeveno poprsje na desno.

GERMANICVS MAXIMVS. Tropej, do kojega sjede dva germanska zarobljenika, svezanih na leđima ruku.

Bil.; promjer 20^{mm.}; tež. 2·32 gr.

Cohen n. d. V.² str. 375, br. 306,

| 1 | —

98. GALLIENVS P F AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom i oklopom odjeveno poprsje na desno.

GERMANICVS MAX V. Sličan lik kao kod br. 97, ali zarobljenici nisu svezani.

Bil.; promjer 22^{mm.}; tež. 4·06 gr.

Cohen n. d. V.² str. 375, br. 308 (2 fr.).

| — | 1

99. Prednja strana kao kod br. 96.

IOVI CONSERVA. Na lijevo okrenuti Jupiter, odjeven plaštom, koji mu se spušta s lijeva ramena, drži u desnoj ruci munju, a lijevom se upire o žezlo.

Bil.; promjer 21^{mm.}; tež. 3·25 gr.

Cohen n. d. V.² str. 379, br. 351.

| — | 1

100. IMP GALLIENVS AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom i oklopom odjeveno poprsje na desno.

LIBERALITAS AVGG. Lik kao na naličju br. 69.

- Bil.; promjer 22^{mm}.; tež. 3·32 gr.
 Cohen n. d. V.² str. 395, br. 569 (2 fr.) | 1 | —
 101. IMP C P LIC GALLIENVS P F AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i oklopom odjeveno poprsje na desno.
 Naličje kao kod br 100.
 Bil.; promjer 20^{mm}.; tež. 2·39 gr.
 Cohen n. d. V.² str. 395, br. 571 (2 fr.) | — | 1
 102. IMP GALLIENVS AVG G M. Carevo zračastom krunom okrunjeno i oklopom odjeveno poprsje na desno.
 PAX AVGG. Lik kao na naličju br. 53.
 Bil.; promjer 19^{mm}.; tež. 1·93 gr. (fali komadić).
 Cohen n. d. V.² str. 415, br. 757. | — | 1
 103 IMP C P LIC GALLIENVS P F AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom odjeveno poprsje na desno.
 PIETAS AVGG. Lik kao na naličju br. 74.
 Bil.; promjer 26—22^{mm}.; tež. 3·11 gr.
 Cohen n. d. V.² str. 417, br. 792 (5 fr.) | — | 1
 104. IMP GALLIENVS P F AVG GERM. Carevo zračastom krunom okrunjeno i oklopom odjeveno poprsje na desno.
 P M TR P IIII COS III P P. Lik kao na naličju br. 76.
 Kovan g. 1009 (256 poslije Kr.).
 Bil.; promjer 20^{mm}.; tež. 2·91 gr.
 Varijanta ka Cohen n. d. V.² str. 419 br. 805. | — | 1
 105. Prednja strana kao kod br. 101.
 Naličje kao kod br. 104.
 Kovan g. 1009 (256 poslije Kr.).
 Bil.; promjer 20^{mm}.; tež. 2·70 gr.
 Cohen n. d. V.² str. 419, br. 806. | — | 1
 106. Prednja strana kao kod br. 101.
 PROVIDENTIA AVGG. Lik sličan onomu na naličju br 79.
 Bil.; promjer 22—20^{mm}.; tež. 3·52, 2·45 gr.
 Cohen n. d. V.² str. 428, 888. | 2 | —
 107. IMP C P LIC GALLIENVS AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom i oklopom odjeveno poprsje na desno.
 RESTITVT ORIENTIS. Lik kao na naličju br. 81.
 Bil.; promjer 22—20^{mm}.; tež 3·68 gr.
 Cohen n. d. V.² str. 429, br. 902 (4 fr.) | — | 1
 108. IMP GALLIENVS P AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i oklopom odjeveno poprsje na desno.
 SPES PVBLICA. Lik kao na naličju br. 87.
 Bil.; promjer 23^{mm}.; tež. 3·09 gr.
 Cohen n. d. V.² str. 437, br. 991 (2 fr.) | — | 1
 109. Prednja strana kao kod br. 98.
 VICT GERMANICA. Na lijevo stupajuća Nika sa vijencem u ispruženoj

desnoj, a palmom u lijevoj ruci, staje desnom nogom na zarobljenika, koji pred njom na leđima svezanih ruku sjedi.

Bil.; promjer 21^{mm}.; tež. 2·36 gr.

Cohen n. d. V.² str. 445, br. 1060.

| — | 1

110. IMP GALLIENVS AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i oklopom odjeveno poprsje na desno.

VICTORIA AVGG. Na lijevo leteća Nika drži sa obje ruke teniju; na zemlji sa svake strane po jedan štit.

Bil.; promjer 25—20^{mm}.; tež. 4·24, 2·82 gr.

Cohen n. d. V.² str. 452, br. 1148 (3 fr.).

| 2 | —

111. Prednja strana kao kod br. 104.

VICTORIA GERM. Na lijevo okrenuta Nika sa vijencem i palmom u rukama. Pred njom sjedi svezan zarobljenik.

Bil.; promjer 22—19^{mm}.; tež. 3·35, 3·06, 2·42 gr.

Cohen n. d. V.² str. 453, br. 1162.

| — | 3

112. Prednja strana kao kod br. 95.

VIRTVS AVG. Na lijevo okrenuti Ares drži u ispruženoj desnici kruglju, a lijevom se rukom upire o žezlo.

Bil.; promjer 20^{mm}.; tež. 1·90 gr.

Cohen n. d. V.² str. 459, br. 1225.

| — | 1

113. Prednja strana kao kod br. 107.

VIRTVS AVGG. Na lijevu stranu okrenuti Ares, sa kopljem u desnoj ruci, upire se lijevom rukom o svoj štit.

Bil.; promjer 22—21^{mm}.; tež. 3·43, 2·45 gr.

Varijanta ka Cohen n. d. V.² str. 464, br. 1273.

| — | 2

114. Prednja strana kao kod br. 97.

VIRTVS AVGG. Lik kao na naličju br. 92.

Bil.; promjer 20^{mm}.; tež. 2·80 gr.

Varijanta ka Cohen n. d. V.² str. 465, br. 1284 i sl.

| 1 | —

115. Prednja strana kao kod br. 96.

Naličje kao kod br. 114.

Bil.; promjer 23—22^{mm}.; tež. 3·48, 3·22 gr.

Cohen n. d. V.² str. 465, br. 1288.

| 1 | 1

116. Prednja strana kao kod br. 108.

Naličje kao kod br. 114.

Bil.; promjer 20^{mm}.; tež. 3·28 gr.

Cohen n. d. V.² str. 465, br. 1289.

| 1 | —

117. Prednja strana kao kod br. 104.

VIRTVS AVGG. Na desno stupajući gologlavi Romulus sa tropejem na lijevom ramenu i naperenim kopljem u desnoj ruci.

Bil.; promjer 20^{mm}.; tež. 3·28 gr.

Cohen n. d. V.² str. 466, br. 1301 (3 fr.).

| — | 1

118. Prednja strana kao kod br. 107.

VOTA ORBIS. Dvije Nike pričvršćuju na palmovo stablo štit sa napisom SC.

Bil.; promjer 23^{mm}.; tež. 3·28 gr.

Varijanta ka Cohen n. d. V.² str. 469, br. 1335 i sl. (3 fr.).

| — | 1

Salonina, Galijenova supruga.

119. CORN SALONINA AVG. Caričino poprsje, sa dijademom u kosi, na polumjesecu na desno.

CONCORDIA AVGG. Galijen i Salonina, stojeći jedno spram drugoga, rukuju se.

Bil.; promjer 22^{mm}; tež. 2·89 gr.

Cohen n. d. V.² str. 499, br. 31 (2 fr.).

| — | 1

120. SALONINA AVG. Caričino poprsje, sa dijademom u kosi, na polumjesecu na desno.

FECVNDITAS AVG. Na lijevo okrenuta božica plodnosti desnu je ruku pružila jednomu djetetu, koje ispred nje stoji, a pogled je svrnula na desno na dijete, što ga drži na lijevoj ruci.

Bil.; promjer 23^{mm}; tež 2·76 gr.

Cohen n. d. V.² str. 501, br. 44.

| — | 1

121. Prednja strana kao kod br. 120.

IVNO REGINA. Na lijevo okrenuta Junona drži zdjelicu u desnoj ruci, a lijevom se upire o žezlo.

Bil.; promjer 22—18^{mm}; tež. 3·60, 3·43, 3·33, 3·21, 3·05, 3·05, 2·96, 2·87, 2·86, 2·85, 2·83, 2·73, 2·71, 2·70, 2·53, 2·52, 2·45, 2·44, 2·43, 2·43, 2·10, 1·98 gr.

Cohen n. d. V.² str. 502, br. 60.

| 9 | 13

122. Prednja strana kao kod br. 120.

IVNO VICTRIX. Lik kao na naličju br. 121.

Bil.; promjer 21—20^{mm}; tež. 3·20, 3·07, 2·70 gr.

Cohen n. d. V.² str. 503, br. 68.

| 2 | 1

123. Prednja strana kao kod br. 119.

PIETAS AVG. Na lijevo okrenuta božica pobožnosti omotana koprenom drži posudu za parfum u lijevoj ruci, a desnicu je u gestu govora ispružila.

Bil.; promjer 23—20^{mm}; tež. 4·13, 3·88, 2·84 gr.

Cohen n. d. V.² str. 804, br. 78.

| 2 | 1

124. Prednja strana kao kod br. 120.

PIETAS AVGG. Na lijevo sjedeća carica (kao Pietas), uprta ljevicom o žezlo, pruža desnu ruku spram dvoje djece, koja pred njom stoje; treće jedno dijete stoji kraj njezina prijestolja.

Bil.; promjer 20^{mm}; tež. 3·17, 2·19 gr.

Cohen n. d. V.² str. 505, br. 84 (3 fr.).

| 1 | 1

125. Prednja str. kao kod br. 120.

ROMAE AETERNAE. Na desno okrenuti Galijen prima malu Niku od Rome, oružane kacigom, kopljem i oklopom, koja pred njim na lijevo okrenuta sjedi; kraj njezina sjedala leži štit.

Bil.; promjer 22 20^{mm}; tež. 3·34, 2·76 gr.

Cohen n. d. V.² str. 507, br. 103 (1 fr.).

| 1 | 1

126. Prednja strana kao kod br. 119.

VESTA. Na lijevo okrenuta Vesta sa zdjelicom i žezlom u rukama.

Bil.; promjer 22—20^{mm}; tež. 2·81, 2·09 gr.

Cohen n. d. V. ² str. 510, br. 137.	2 —
127. Prednja strana kao kod br. 119.	
Naličje kao kod br. 126.	
Bil.; promjer 19 ^{mm} ; tež. 2·57 gr.	
Cohen n. d. V. ² str. 510, br. 139.	1 —

Saloninus, Galijenov sin († 259).

128. DIVO CAES VALERIANO. Carevićevo zračastom krunom okrunjeno, plaštom i oklopom odjeveno poprsje na desno.	
CONSECRATIO. Goreći žrtvenik urešen sa četiri krugljice.	
Bil.; promjer 21—20 ^{mm} ; tež. 2·45, 2·29 gr.	
Cohen n. d. V. ² str. 518, br. 13 (4 fr.).	1 1
129. Prednja strana kao kod br. 128.	
Naličje kao na br. 128, ali na žrtveniku mjesto krugljica četiri karike.	
Bil.; promjer 20 ^{mm} ; tež. 2·46 gr.	
Cohen n. d. V. ² str. 518, br. 13 (4 fr.).	— 1
130. VALERIANVS CAES. Carevićevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom odjeveno poprsje na desno.	
IOVI CRESCENTI. Jupiter kao dječak, sjedeć na desno stupajućoj Amaltejskoj kozi, uzdiže osvrćući se desnu ruku, a lijevom se drži za kozin rog.	
Bil.; promjer 23 ^{mm} ; tež. 3·65 gr.	
Cohen n. d. V. ² str. 520, br. 26.	— 1
131. SALON VALERIANVS CAES. Carevićevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom odjeveno poprsje na desno.	
PIETAS AVG. Augurski štap, nož za žrtvovanje, na lijevo okrenuti vrč (oinochoë), posudica za grabljenje (simpulum) i škropionik.	
Bil.; promjer 22 ^{mm} ; tež. 3·40 gr.	
Cohen n. d. V. ² str. 522, br. 41.	— 1
132. P LIC VALERIANVS CAES. Carevićevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom odjeveno poprsje na desno.	
PIETAS AVGG. Škropionik, simpulum, na desno okrenuta oinochoë, nož za žrtvovanje i augurski štap.	
Bil.; promjer 22 ^{mm} ; tež. 2·68 gr.	
Cohen n. d. V. ² str. 522, br. 45.	1 —
133. P C L VALERIANVS NOB CAES. Carevićevo zračastom krunom okrunjeno, plaštom i oklopom odjeveno poprsje na desno.	
PRINCIPI IVVENT. Na lijevo okrenuti carević u vojničkom odjelu drži kruglju u desnoj ruci, a lijevom se upire o žezlo.	
Bil.; promjer 19 ^{mm} ; tež. 2·29 gr.	
Cohen n. d. V. ² str. 525, br. 70.	— 1

Valerianus mlađi († 268), brat i suvladar Galijenov.

134. VALERIANVS · P · F · AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno, plaštom i oklopom odjeveno poprsje na desno.	
--	--

DEO VOLKANO. U hramu sa četiri stupa stoji na lijevo okrenuti Hefajst sa čekićem i klještima u rukama.

Bil.; promjer 21^{mm}.; tež. 2.82 gr.

Cohen n. d. V.² str. 539, br. 2 (3 fr.).

| — | 1

135. Prednja strana kao kod br. 134.

ORIENS AVGG. Lik kao naličju br. 9.

Bil.; promjer 22^{mm}.; tež. 3.95 gr.

Cohen n. d. V.² str. 540, br. 5 (3 fr.).

| — | 1

136. IMP P LIC VALERIANO AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno, plaštom i oklopom odjeveno poprsje na desno.

VIRTVS AVG. Na lijevo okrenuta božica hrabrosti drži u desnoj ruci malu Niku, a u lijevoj koplje i štit.

Bil.; promjer 22^{mm}.; tež. 2.61 gr.

Cohen n. d. V.² str. 541, br. 14 (3 fr.).

| 1 | —

Macrianus mlađi (260—262), protucar u Orijentu.

137. IMP C FVL MACRIANVS P F AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i oklopom odjeveno poprsje na desno.

AEQVTAS (sic!) AVGG. Na lijevo okrenuta božica pravde sa vagom u desnoj, a rogom obilnosti na lijevoj ruci. U polju gore lijevo šesterotraka zvijezda.

Bil.; promjer 22^{mm}.; tež. 3.96 gr.

Cohen n. d. VI.² str. 3, br. 1 (30 fr.).

| — | 1

Quietus, Makrijanov brat (260—263), protucar u Orijentu.

138. IMP C FVL QVIETVS P F AVG. Carevo zračastom krunom okrunjeno i plaštom odjeveno poprsje na desno.

ROMAE AETERNA (sic). Na lijevo okrenuta Roma sjedi na svojem štitu; u desnoj ruci drži malu Niku, a lijevom se upire o koplje.

Bil.; promjer 21^{mm}.; tež. 3.95 gr.

Varijanta ka Cohen n. d. VI.² str. 7, br. 11 (30 fr.).

| — | 1

X. Našašće frizaških novaca u Ostrovu (kotar Vukovar).

U „Narodnim novinama“ od 12. veljače 1898 nalazila se je notica, u kojoj se javljalo, da je ostrovački žitelj Stevan Cvetković našao lončić sa jedno 3.500 komada staroga srebrnoga novca, pa da ga je putem općinskoga poglavarstva u Nuštru predao kr. kotarskoj oblasti u Vukovaru. Gotovo istodobno obavijestio je muzejsko ravnateljstvo o tom našašću i vinkovački profesor g. Dr. Josip Modestin. Muzejsko se je ravnateljstvo odmah na prvu vijest obratilo za poblize podatke na kr. kotarsku oblast vukovarsku, koja je nađene novce muzeju uz primjeren izvještaj dostavila. Iz toga izvještaja i jednoga Cvetkovićeve lista konstatovalo se je slijedeće: Cvetkovićev sin rigolovao je 7. veljače 1898 sa slugama Stevanovu bašću (parc br. 269), koja se nalazi na kraj sela jedno 300^m od njegove kuće.

Tom prigodom nađoše u dubljini od 0·5^m jedan starinski vrč pun srebrnoga novca, među kojim se je nalazio i jedan srebrni prsten i savijen srebrni kolut od nekakova nakita. Kako to u takovim prilikama već obično biva, lonac se je razlupao, a ulomci su se bacili natrag u zemlju i zatrpali, tako da se nisu više mogli naći. Cvetković je našašće odmah prijavio općinskomu poglavarstvu u Nušru, a sâm je novce predao kr. kotarskoj oblasti u Vukovaru, koja ih je otpravila narodnomu muzeju na proučenje i eventualni otkup. Vlasnik je za nađene novce odmah imao jednu ponudu u iznosu od 100 for., ali je izjavio, da će ih za tu cijenu rađe prepustiti narodnomu muzeju, nego li kakovomu privatniku. Narodni muzej vlasnikov je zahtjev prihvatio, pa mu je putem kr. kotarske oblasti vukovarske svotu od 100 for. isplatio. Od Cvetkovićeve našašća nije u narodni muzej došlo jedno 2—300 komada, koje sam ja kasnije vidio u raznih ruku u Nuštru. Pošto su mi vlasnici rado za muzej odstupili, što nije u onoj većoj hrpi zastupano bilo, to se može reći, da je ostrovački skup u svim svojim glavnim dijelovima u narodnom muzeju zastupan.

Novci ostrovačkoga našašća velikom većinom potječu iz kovnice u Friesachu u Koruškoj, gdje su ih u XII. i XIII. vijeku kovali salzburški nadbiskupi i koruski vojvode, ali ih ima mnogo i iz drugih kovnica po Koruškoj, Štajerskoj i Kranjskoj, od akvilejskih nadbiskupa, od ugarskih kraljeva Andrije II. i Bele IV., pa od engleskoga kralja Henrika III., kolinskih i trevirskih nadbiskupa i biskupa u Metz u Münsteru, a po jedan komad i od mletačkoga dužde Jacopa Tiepola i njemačkoga cara Fridrika II., kovan u Aachenu. Svi su ti novci kovani u XII. i XIII. vijeku, a zakopani su bili svakako iza godine 1261., kada je Engelbert II. grof Falkenburg postao nadbiskupom u Kölnu. Ali dugo iza te godine ne pada vrijeme zakopanja toga blaga, jer u ostrovačkom skupu nema nijednoga od onih veoma običnih novaca, koji su se za Bele IV. kovali za Slavoniju, a za koje sigurno znademo, da su se od prilike počam od g. 1260 u Zagrebu kovali. Kada je u ostrovačkomu skupu uz frizaške novce i njihove inozemske primjese u većem broju zastupan i ugarski novac, sigurno bi bio i domaći hrvatski (t. zv. slavonski), kada bi već u većoj mjeri u općeniti promet došao bio.

Na temelju ostrovačkoga našašća može se ustvrditi, da je još na početku sedmoga decenija XIII. vijeka u predjelu između Save i Drave, dakle u nekadašnjoj „Slavoniji“ s ove strane gore Gvozda kao redovito prometno sredstvo služio frizaški novac, uz koji se je — ali u mnogo manjoj mjeri — nalazilo u prometu novca ugarsko-hrvatskih kraljeva, pa engleskih i od porajnsko-njemačkih nadbiskupa i biskupa. Za frizaške novce se znade, da su ih salzburški nadbiskupi počeli oko g. 1130. u koruskom gradu Friesachu kovati, pa da su oni poradi vrsnoće svoje sadržine u XII. i XIII. vijeku bili veoma obljubljeni, tako da nisu kolali samo u austrijskim alpinskim zemljama, nego i u Furlanskoj, pa u Ugarkoj, Hrvatskoj, Slavoniji, Bosni i Dalmaciji. U onodobnim pisanim spomenicima ti se novci po svojoj kovnici zovu frisaticci ili slično. Koliko sam mogao ustanoviti, prvi se put taj novac u Hrvatskoj spominje g. 1211 u listini kralja Andrije II., kojom daruje Cistercitama u Topuskom gorsku županiju sa svim dohodecima, koje su prije uživali vojvode. U ime kunovine imala im je svaka kuća (mansio) plaćati

na godinu viginti quatuor frisaticos.¹ Od toga su plaćanja izuzeti neki jobagioni i njihovi rođaci, stanujući na manastirskom zemljištu, ali ovi imaju mjesto toga da plate po tri pense na godinu. U listini od g. 1213 poimence se navodi tih 15 jobagiona, od kojih svaki ima godišnje da plaća tres pensas frisaticorum.² Stanovnici trgovišta Topuskoga (Hospites de foro Toplice) osim kunovine, koju plaćaju kao i svi drugi, moraju da plate u dva obroka — na božić i na uskrš — decem pensas frisaticorum.³

U Hrvatskoj se indirektno spominju frizaški novci i u pismu pape Gregorija od 22. srpnja 1233, kojim se potvrđuje dogovorno riješenje neke parnice između zagrebačkoga biskup Stjepana II. i kaptola, te opata sv. Martina panonskoga. Među ostalim obvezao se je zagrebački biskup, da će platiti quingentas marcas argenti ad pondus Vngarie bonorum et electorum frisaticorum vendentium et ementium tam pro possessionibus, quam rebus aliis commercio competentium, prout vendi consuevit et emi apud castrum, quod Alba communi vocabulo nuncupatur.⁴ Zadnji put se u jednoj listini frizaški novci spominju još godine 1256,⁵ što dokazuje, da su u to doba još u prometu bili. Po toj listini prodao je neki Bilota neko zemljište pro 33 pensis frisaticorum.

Koliko je meni poznato, rabio se je u općem prometu t. zv. slavonski novac prvi put g. 1260. Ban Roland spominje naime u listini od 15. studenoga 1265, da se je g. 1260 jedno zemljište prodalo pro 15 pensis denariorum zagrabiensium.⁶ Druga direktna vijest o porabi hrvatskoga novca sadržana je u listini zagrebačkoga kaptola od 20. rujna 1261, u kojoj se spominje prodaja jednoga vinograda u Kemluku pro 27 pensis denariorum zagrabiensium quorum singulae quinque pensae marcam tunc temporis faciebant.⁷ Od toga se vremena češće spominju ti hrvatski novci zagrebačke kovnice, o kojima je Truhelka⁸ napisao lijepu študiju. Uz naziv denarii zagrabienses počam od g. 1269 nalazimo i drugi naime denarii banales.⁹

Ostrovačko našašće upućivalo bi nas, da početak kovanja t. zv. slavonskih novaca ne metnemo daleko prije g. 1261. Ali nema li kakovih vijesti, po kojima bi se dalo zaključiti, da ih se je ipak počelo znatno prije kovati, pa da je samo puki slučaj, što se u ostrovačkom skupu nije našlo i hrvatskih banovica? Frizaški su novci sasvim lijepo uz domaći novac ostali u prometu još i u sedmom deceniju XIII. vijeka. Protiv toga, da bi to bilo samo slučajno, govori u prvom redu veliki broj novaca ostrovačkoga skupa, pa onda činjenica, da su u njemu uz frizaške

¹ Tkalčić Monumenta episcopatus Zagrabienensis I. str. 26.

² Tkalčić ibid. str. 28.

³ Tkalčić ibid. str. 29.

⁴ Tkalčić ibid. str. 73.

⁵ Fejer Codex dipl. IV₂, 413. Wenzel Cod. dipl. Arpad. VII. 443.

⁶ Kukuljević Regesta. Starine XXVII. str. 85, br. DCCXCVII.

⁷ Kukuljević ibidem str. 39 br. DCCCXV.

⁸ Slavonski banovci. Prinos hrvatskoj numismatici. Glasnik zem. muz. u Bosni i Hercegovini. IX (1897) str. 1. i sl. — Die slavonischen Banaldenare. Ein Beitrag zur croatischen Numismatik. Wiss. Mitth. aus Bosnien u. d. Hercegovina. VI S. 323 u. fgde.

⁹ Fejer Cod. dipl. IV₃ 529.

novce zastupani u prilično velikom broju i onodobni mađžarski novci. Da su u Hrvatskoj već davno i u velikom broju bili u prometu domaći novci, sigurno bi koji bio zabasao i u ruke negdašnjega vlasnika ostrovačkoga skupa. — Ni pisani izvori ne pomažu nam, kako bi kovanje banovica pomakli u nešto ranije doba. Eventualnost, da bi kada moglo doći do kovanja novca u Hrvatskoj, ali da još nikada nije kovan bio, naglašena je već u listini Andrije II. od godine 1217.¹ Izraz *quod non credimus* ne dopušta nam, da pristanemo uz Truhelku,² koji iz te listine izvodi, da su se već g. 1217 u Slavoniji novci kovali. — Veoma su zavodljive neke listine od g. 1253 i 1256. U jednoj od 3. listopada 1253 spominje Bela IV. komornike srijemske komore u Mitrovici, od kojih je dobio tužbu na neke ljude iz Bešenova, koji su bili zatečeni, kako su patvorili novac.³ Ne ću doduše da zaniječem mogućnost, da je ta srijemska komora kovala novac, ali ako je to činila, to sigurno nije izdavala t. zv. slavonskih banovica, koje se u prvi kraj nazivlju zagrebačkim i banskim denarima, nego kraljevski mađžarski. Moguće je, da je među Belinim novcima ostrovačkoga skupa gdjevoja vrsta, potekla iz kovnice srijemske komore. U Belinim listinama od 6. i 16. prosinca 1256⁴ navodi se *camera de ultra Drava* ili *Camera de Puchruch* (Pakrac), a tu ima jedna izreka, po kojoj bi se moglo pomišljati, da se je u to doba u Pakracu novac kovao. Kralj naima veli, da na crkvu i nadbiskupa ostrogonskoga *dictae camere decimatio, sicut et aliarum, in quacunqve provincia camerae (camera) constituentur (constituatur) vel moneta cudatur, pertinet et pertinuit*. I iz drugih listina znademo, da su crkva i nadbiskup ostrogonski uživali desetinu od dohodaka svih komora u državi, dakle i od kovnica. Onaj izraz o kovanju sasna je općenit, pa se odnosi obzirom na riječi *in quacunqve provincia* na one komore u Ugarskoj (a možda i na srijemsku), koje su novac zaista i kovale. Pakračka komora imala je valjda samo zadaću, da pobire raznovrsne poreze, od kojih je po privilegiju desetina išla ostrogonskoga nadbiskupa i njegovu crkvu. Mogućnost, da se je u Pakracu novac kovao, nije doduše isključena, ali se to ne može smatrati sigurno dokazanim.

Ostrovačko našašće frizaških i srodnih novaca nije prvo iz Hrvatske i Slavonije. Meni su poznata još slijedeća:

1. Mjeseca lipnja 1869 izorao je seljak Vincek iz Dolja blizu Gračana kod Zagreba na tamošnjem „gradišću“ lončić pun srebrnih novaca, koji su u XIII. vijeku kovani u Kostanjevici u Kranjskoj. Novce je kupio i stalió zagrebački srebrnar Jungmann, a u narodni muzej je došlo samo 11 komada kao dar Ivana Tkalčića i Dra. Franje Račkoga.⁵

2. Mjeseca ožujka 1871 našao se je skup frizaških novaca na vlastelinstvu kapošvarskoga velikoga župana Jankovića u Vučiji između Gačića i Budakovca (kotar Virovitica), i to kraj jedne struge dvije stope duboko u zemlji.⁶ Bilo je

¹ Kukuljević Jura *regnum Slav., Dalm. et Cr. I.* str. 46.

² U njemačkom izdanju. *Wiss. Mitth.* VI str. 331.; u hrvatskom izdanju Truhelka ne ide tako daleko.

³ Fejer *Cod. dipl.* IV₂, 170.

⁴ Fejer *Cod. dipl.* IV₂, 293, 370, 371.

⁵ *Viestnik nar. zem. muzeja* 1870 str. 233.

⁶ Muzejski spisi.

navodno oko 600 komada novca, dva zlatna prstena sa zelenim kamenom, tri srebrna prstena, četiri komada srebrnih kolobara i dva čovječja kostura. Od toga je skupa koje kupom koje darom došla u narodni muzej od prilike jedna trećina novaca. Po popisu, koji je načinio ondašnji muzejski ravnatelj Ljubić, bilo je 14 frizaških sa zabatom i dva tornja, 56 salzburških od Eberharda II, 102 koruška od Ulrika II., Bernharda II. i Filipa i 2 štajerska od Leopolda. Novci su dakle od prilike u isto doba bili zakopani, kada i oni u Ostrovu, jer je Filip koruški počeo vladati g. 1247.

3. Na početku osamdesetih godina vidio sam kod jednoga zagrebačkoga starežara nekoliko stotina frizaških novaca iz jednoga skupnoga našašća, koje sigurno potječe negdje iz Hrvatske ili Slavonije.

4. Godine 1887 našao se je na Pfeiferovoj pustari Orlovinjaku kod Osijeka veći broj frizaških novaca i mađarskih brakteata. 79 komada nabavio si je Ljudevit Kaiser, za onda oružnički stražmeštar u Vinkovcima, a od njega sam i ja nekoliko dobio bio, pa se to par mojih komada nalazi sada kao moj dar u narodnom muzeju. Kaiserove je novce opisao Raimann,¹ a spadaju: na engleskoga kralja Henrika III. 1 kom., na ugarskoga kralja Belu IV. (ne III.) 2 brakteata, na Kostanjevicu u Kranjskoj 2 kom., na Optuj u Štajerskoj (Leopold) 1 kom., a 73 komada na razne kovnice salzburških nadbiskupa i koruških vojvoda (Friesach, St. Veit i t. d.).

U najnovije doba našao se je jedan skup frizaških novaca i u Dalmaciji. Godine 1899 iskopao je naime neki posjednik u Rogoznici kod rigolovanja koju stotinu frizaških novaca, od kojih je dva komada (jedan frizaški sa zabatom i dva tornja i jedan koruški od Hermann) narodnomu muzeju u Zagrebu darovao g. Juraj Ercegović iz Rogoznice.

I pojedince našlo se je na nekim mjestima po Hrvatskoj i Slavoniji frizaških i srodnih novaca, koji su s njima zajedno kolali. U narodnom muzeju ima takovih novaca iz Novih Banovaca na Dunavu² i Mitrovice,³ a po jedan frizaški sa zabatom i dva tornja iz Like i iz Sasine kod Staroga Majdana u Bosni. Za druge neke komade ne zna se provenijencija.

Ostrovački skup je po nas važan, što nam vjerno predočuje, kakov se je sve novac u Slavoniji na početku šesdesetih godina XIII. stoljeća promitao, pa da su to još bili t. zv. frisatici. Ali ima i općenitiju važnost, što u njemu ima mnogo novih varijanata dosele poznatih novaca, dapače i dosele sasna nepoznatih ili neopredijeljenih, koji se po kojem boljem našem primjerku mogu opredijeliti. Takovi su novci brakteat Bele IV. sa slonom (t. VI Col. 3, br. 7. na kraju), koji je za sada unicum i tri novca kovnice u Hrvatskom Brodu (Gutenwert) u Kranjskoj (t. VI Col. 1, br. 7), koja se po jednom lijepo sačuvanom primjerku iz ostrovačkoga našašća sada prvi put konstatuje.

¹ Wiener numismatisches Monatsblatt 1892 br. 105 str. 118.

² Köln Engelbert II. 1 kom., Friesach sa zabatom 6 kom. (4 od bakra), Salzburg Eberhard II. 5 kom. (1 bakren), Koruška 4 kom. (1 bakren), Kranjska freisinški biskupi 1 kom.

Ovdje spomenuti bakreni novci suvremene su patvorine, načinjene možda od domaćih patvarača, koji se u Srijemu spominju već u listini od g. 1253.

³ 1 koruški od Hermann i 1 kovnice u Windischgrätzu.

U ostrovačkom skupu našla su se i dva predmeta od srebra. Jedno je srebren prsten (t. VI. Col. 3 dole desno) sa 0·023 m najvećega promjera. Na njegovoj okrugloj pločici od 0·014—15 m promjera vide se u piknjastom kolobaru dvije na desno okrenute ribe, gore veća, a dole manja, a povrh veće šesterotraka zvijezda i rogovima dole okrenut polumjesec. Taj prsten ima u toliko neku važnost, što nam prikazuje proizvod domaćega srebrnarskoga obrta, koji je po skupa s njim nađenim novcima datiran od prilike sredinom XIII. vijeka.

Drugi predmet (t. VI. Col. 3 dole lijevo) je od prilike 0·09 m duga odeblja svinuta srebrna žica, koja je na jednoj strani omotana tanjom od dvije razne debljine. Možda je to bila naušnica. Osim te žice našla su se i dva mala duguljasta ulomka od sasna tankoga srebrnoga lima, kojim je možebiti kakov predmet obložen bio.

Novci ostrovačkoga našašća jesu slijedeći:

Englezka. Henrik III. (1216.—1272.)

a) Kovnica Canterbury.

1. HENRICVS R-EX Napred okrenuta okrunjena bradata kraljeva glava; izvan okrugla desna ruka sa velikim žezlom. Napis je omeđen sa dva linearna okrugla.

✠ HΘ HRI ONO ANT Krst sastavljen od po dvije usporedne crte; u kutovima mali piknjasti krstići. Napisi, koji se prema imenu kovničara i kovnice mijenjaju, omeđeni su sa dva okrugla, sastavljena od biserja.

1 kom. Dm. 19^{mm}. tež. 1·45 gr.

2. ✠ IOA NG HΘ O NCA. — 3 kom. Dm. 20—18^{mm}, tež. 1·51, 1·47, (1·33) gr.

3. ✠ IOA NGH HΘ O NCA. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·45 gr.

4. ✠ HIC HΘ LE O NCA. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·35 gr.

5. ✠ HIC HOL HON CAN. — 2 kom. Dm. 18—17^{mm}, tež. 1·48 (1·40) gr.

6. ✠ OS MVN DON CAN. — 3 kom. Dm. 18—17^{mm}, tež. 1·51, (1·51, 1·46) gr.

7. ✠ SA LEM VNO NCA. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·41 gr.

8. ✠ SA MVEL ·ON· CAN. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·47 gr.

9. ✠ S/im u/ND ONO ANT. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·46 gr.

10. ✠ SIM VNO NCA NTA. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·46 gr.

11. ✠ TO MAS ONO AN. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·39.

12. ✠ TO MA/s/ ONO ANT. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·41 gr.

13. ✠ WA TAR ONO AN. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·20 gr.

14. ✠ WI LEM MON CAN. — 2 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·45, 1·40 gr.

15. ✠ WIL LEM ONO ANT. — 2 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·46, (1·45) gr.

16. ✠ WIL HIC(OVS R-EX). — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·40 gr. Po-
<HENRICVS>O NCA NTA — greškom kovničara na obje strane dva

puta kovan.

17. ✠ . . V H · O NCA HT. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·35 gr.

18. ·D·B OD . . . O A·s. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·40 gr.

b) Kovnica London.

19. ✕ AB EL·O H·LV HDΘ. — 1 kom. Dm. 17^{mm}, tež. 1·22 gr.
 20. ✕ AB EL·O H·LV MDΘ. — 2 kom. Dm. 21—19^{mm}, tež. 1·45, 1·19 gr.
 21. ✕ AD AMΘ HLV HDΘ. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·43 gr.
 22. ✕ FV LRΘ ·OH· VHD. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·21 gr.
 23. ✕ FV LRΘ. OH·L VNDΘ. — 1 kom. (t. IV. Col. 1 br. 1) Dm. 20^{mm}, tež. 1·43 gr.
 24. ✕ HLI SOHL VHD HII. — 1 kom. Dm. 18—16^{mm}, tež. 1·23 gr.
 25. ✕ GI FFRΘ IOH LVH. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·35 gr.
 26. ♣ hΘ HRI· OH· LVNO. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·42 gr.
 27. ΘQ HVJ HO ΘQJI ✕ (Napis retrogradan: Ilge on Lunde). — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·33 gr.
 28. ✕ LH DVLF OHL VHD. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·17 gr.
 29. ✕ HIQ hOL HON LV. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·39 gr.
 30. ✕ Θ HGN LVH DΘ. — 1 kom. (slomljen). Dm. 19^{mm}, tež. 1·27 gr.
 31. ✕ RA VF·O H·L VND. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·42 gr.
 32. ✕ RA VF·O H·LV HDΘ. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·37 gr.
 33. ✕ RA VF·O HLV HDΘ. — 1 kom. Dm. 20^{mm}, tež. 1·45 gr.
 34. ✕ RA VLF OHL VND. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·45 gr.
 35. ✕ RIQ ARD OH LVNO. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·46 gr.
 36. ✕ STI VHH H·OH ·LV. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·40 gr.
 37. ✕ WA LTH R·OH ·LV. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·44 gr.
 38. ✕ WAL TH R·OHL VH. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·37 gr.
 39. ✕ WA LTH R·OH ·LVND. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·22 gr.
 40. ✕ WI LLHL M·B·O H·LV. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·45 gr.

c) Kovnica Winchester.

41. ✕ AD AM· OH·W HD. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·22 gr.
 42. ✕ BA RTΘ LMΘ ·OR·W. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·42 gr.

d) Kovnica Lincoln.

43. ✕ GO GELM ·OR· O·LIN. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·32 gr.

e) Inozemska oponašanja englezkih novaca.

44. ✕ ΓB EL· OH VC. — 8 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·41, (1·29), (1·22) 1·20, 1·16, (1·12), 1·09, 0·96 gr. Napis prednje strane izopačen
 45. ✕ I ΘQ HHL VS HIO. — 5 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·21, (1·18), (1·13), 1·08, 0·97 gr.
 46. ✕ IΘN HI· ND HSM. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·23 gr.
 47. ✕ IΘ . . . NO ·GD. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 0·98 gr.
 48. ✕ IDQ NLI LND· O·LI. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·08 gr U napisu se spominje kovnica Lincoln.

49. ✠ IDQ HNL V·NO .ϷϷ. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·50 gr. U napisu se spominje kovnica London.

Aachen. Fridrik II. (1215.—1250.).

1. ✠ ICXIC· — DECVS Napred okrenuti okrunjeni car sa krstolikim žezlom i jabukom u rukama sjedi na svodu, koji je na gornjoj strani urešen sa dva tornjića, a na doljnjoj sa dva krstića.

✦ S·ANCTVS T... Crkvena zgrada sa tri tornja i otvorenim vratima.

Sr. Sallets Zeitschr. f. Num. I. str. 74. — 1 kom. (t. IV. Col. 2. br. 1.) Dm. 17^{mm}, tež. 1·40 gr.

Köln nadviskupija. Adolf I., grof altenski (1193.—1205.).

1. ✠ ADOLPFS — RQHIEPIS Ponešto na desno okrenuti na klupi sjedeći nadviskup sa mitrom na glavi, s biskupskim štapom u lijevoj i otvorenom knjigom u podignutoj desnoj ruci.

✠ S·ANCTA COLONIA Crkva sa jednim tornjem, na kojoj se sa svake strane nalazi po jedna lepršea zastava sa piknjastim krstićem na vrhu.

Sr. Cappe Besch. der köln. Münzen des Mittelalters str. 109—111 br. 468—483, tabl. X. 152—153. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·49 gr.

2. Slično, ali sa napisima ✠ ADOLIS — ... IEPIC (sic!)

✠ S·ANCT CO — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·22 gr.

3. Slično, ali sa napisima ✠ ADOPFVS — RQHIEP

... OTT COL. NIA — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·33 gr.

4. Slično, ali sa napisima: ✠ ADQ . . . — RQHIEP

✠ S·ANCTA COLONIA. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·11 gr.

Köln. Dietrich I., grof Heinsberg (1208—1214).

5. ✦ ENCOEPOI Napred okrenuti sjedeći nadviskup sa infulom na glavi drži u svakoj ruci po jednu lepršeu zastavu sa piknjastim krstićem na vrhu.

✦ CN RCHNI Ispod trostrukoga svoda sa jednim širokim šiljatim tornjem i dva tornja sa kupolama napred okrenuto poprsje sv. Petra sa osjenkom oko glave i ključem u lijevoj ruci. Ispod desnoga svečeva ramena slovo T.

Sr. Cappe n. d. str. 116 br. 503, tab. X. br. 156 (navodno kovnica Marsberg). — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·28 gr.

6. Sličan oponašan komad, ali sa napisima ✦ S·AN CTQ CO T na strani nadviskupova lika.

.. I. CIAIo . . . na strani lika sv. Petra; mjesto slova T otvorena knjiga. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 0·90 gr. (platirano srebro).

7. ✦ THEODERICVS Lik kao u br. 5.

✦ S·ANCTA COLONI Ispod trostrukoga svoda sa jednim širokim šiljatim tornjem i dva tornja sa kupolama napred okrenuto poprsje sv. Petra sa osjenkom oko glave, otvorenom knjigom u desnoj i ključem sa znakom krsta u lijevoj ruci.

Sr. Cappe n. d. str. 115 br. 496, tab. X. br. 154. — 4 kom. Dm. 19—18^{mm}, tež. 1·46, 1·43 (1·42), 1·38 gr.

8. Slično, ali sa napisom DERICTS. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·35 gr.

9. Slično, ali sa napisom ✦ THIOÛ — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·48 gr.

Köln. *Engelbert I., grof altenski i berški* (1216—1225).

10. ✠ *ERGELBE—RTVS III* (= minister). Napred okrenuti nadbiskup sa infulom na glavi, sjedeći na stolici, urešenoj pasjim glavama, drži desnom rukom biskupski štap, a na lijevoj knjigu.

✠ *STANCTA COLONIA* Crkvena zgrada sa jednim tornjem i ogradom otvorenih vrata; na ogradi na svakoj strani po jedna lepršeća zastava sa piknjastim krstićem na vrhu.

Sr. Cappe n. d. str. 125, br. 535, tab. X. br. 169. — 3 kom. Dm. 17—16^{mm}, tež. 1·44, 1·42, 1·39 gr.

11. Slično, ali sa napisom ✠ *ERGELBE—RTVS III* — Sr. Cappe n. d. str. 125 br. 536. — 3 kom. Dm. 17^{mm}, tež. 1·51, 1·50, 1·37 gr.

12. Slično, ali sa napisom ✠ *ERGELB—E . . . III*, a kraj knjige karičica. — 1 kom. Dm. 17^{mm}, tež. 1·43 gr.

13. Slično, ali sa napisom ✠ *ERGELBE—RTVS III* (sic!)

Cappe n. d. str. 125, br. 535. — 1 kom. Dm. 16^{mm}, tež. 1·27 gr

Köln. *Heinrich I., grof Molenark* (1225—1235).

14. *HARR—IDVS* Napred okrenuti nadbiskup sa dvošiljatom mitrom na glavi, sjedeći na stolici urešenoj pasjim glavama, drži u desnici biskupski štap, a u ljevici otvorenu knjigu.

STANCTA COLONIA Crkveni toranj na širokom zidu sa otvorenim vratima; na zidu sa svake strane po jedna lepršeća zastava sa piknjastim krstom na vrhu.

Sr. Cappe n. d. str. 131, br. 568—574. — 7 kom. (svi prilično izlizani). Dm. 18—17^{mm}, tež. 1·51, 1·47, (1·45), 1·43, 1·42, (1·40), 1·16 gr.

15. ✠ *HARRIO - ARHEPO* Lik kao br. 14.

STANCTA COLONIA Ispod crkvene zgrade sa dva tornjića poprsje sv. Petra, koje drži u rukama po jednu lepršeću zastavu sa piknjastim krstićima.

Sr. Cappe n. d. str. 132, br. 581—588, t. X. br. 171. — 11 kom. (svi prilično izlizani). Dm. 18—17^{mm}, tež. 1·51, 1·48, 1·44, (1·42), 1·41, (1·40), 1·39, (1·37, 1·36), 1·31, (1·17) gr.

16. Slično sa napisom [*STANCTA*] *COLONIA*. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·43 gr.

17. Kao br. 15, ali sa napisom ✠ *HAN . . . — . . CIHPSC*. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·21 gr.

18. ✠ *HARRI*. — *ARHEPO* Napred okrenuti nadbiskup sa dvošiljastom mitrom na glavi, sjedeći na stolici urešenoj pasjim glavama, drži u desnoj ruci zastavu sa piknjastim krstom na vrhu, a u lijevoj otvorenu knjigu. Iznad knjige mali krstić.

✠ *STANCT . . . ONIA* Iza ograde crkva sa tri tornja, od kojih je srednji šiljat, a oba pobočna sa kupolama.

Cappe n. d. str. 136, br. 605. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·29 gr.

Köln. *Konrad grof Hochsteden* (1237—1261).

19. ✠ *GOURTO—VS HIT* Napred okrenuti nadbiskup bez mitre, sjedeći na stolici urešenoj pasjim glavama, drži u svakoj ruci po jednu zastavu sa piknjastim krstićem na vrhu.

ΣΤΑΝΟΥΤΑ ΚΟΛΟΝΙΑ Kupolna crkva sa tri tornja, od kojih srednji stoji na urešenom svodu, ispod kojega se nalaze otvorena vrata.

Sr. Cappe n. d. str. 138, br. 608 - 611, t. XI. br. 175. — 5 kom (prilično izlizani). Dm. 17—16^{mm}, tež. 1·49, 1·44, 1·41, 1·41, (1·40) gr.

20. Slično, ali sa napisom ΣΤ ΟΝΑ (sic!) — 1 kom Dm. 16^{mm}, tež. 1·17 gr.

Köln. Engelbert II. grof Falkenburg (1261—1275).

21. ΗΝΓΕΛΒ—ΕΡΤΥ' Napred okrenuti sjedeći nadbiskup sa šiljastom infulom na glavi, biskupskim štapom u desnoj i otvorenom knjigom u lijevoj ruci.

ΟΟ - ΛΟ - ΝΙ - Α Crkvena zgrada sa tri tornja i otvorenim vratima na sredini; sa svake strane srednjega piknjastim krstićem okrunjenoga tornja po jedna zastava sa piknjastim krstićem na vrhu; ispod zida četverolatična rozeta.

Cappe n. d. str. 156, br. 698—699, tab. XII, br. 198. — 6 kom. Dm. 19—18^{mm}, tež. 1·48, 1·46, (1·45), 1·43, 1·13, 1·03 gr.

22. Slično, ali sa piknjicama u polju prednje strane. — 1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 1·35 gr.

(?) **Münster** biskupija. *Dietrich III. Isenberški* (1218—1226).

1. ΜΗΙC — Napred okrenuti sjedeći biskup sa infulom na glavi, biskupskim štapom u desnoj i knjigom u lijevoj ruci.

. ΟΝΠΙΣ . . VO Iznad zida sa pet svodova crkvena zgrada sa tri tornja; u srednjem svodu piknjasti krst. — 1 kom. (t. IV. Col. 3, br. 1). Dm. 19^{mm}, tež. 1·22 gr.

Trier nadbiskupija. *Dietrich II. grof Wied* (1212—1242).

1. [teo] DER — [icus] Na desno okrenuto nadbiskupovo poprsje sa infulom na glavi, biskupskim štapom u desnoj [i knjigom u lijevoj] ruci.

TREV — [eris] Crkvena zgrada sa krstom na krovu, sa dva postrana tornja i velikim vratima.

Sr. Bohl Die trierischen Münzen str. 9, br. 4, t. I. br. 4. — 1 kom. Dm. 15^{mm}, tež. 0·63 gr.

2. . . ЯVEP — (napis izopačen dvokratnim kovanjem). Na desno okrenuto nadbiskupovo poprsje sa infulom na glavi.

CVI — ΠΑ Crkvena zgrada sa krstom na krovu, sa dva postrana tornja i velikim vratima. Dole sedmerotraka zvijezda između . . .

Bohl n. d. nema. — 1 kom. Dm. 14^{mm}, tež. 0·50 gr.

Metz biskupija. *Johannes d' Apremont* (1225—1239).

1. I[o]hΠ[n]—[ne]S Na lijevo okrenuto biskupovo poprsje. Naokolo piknjasti okrug.

[m]-E-[t]-I Na krstu ruka, koja blagosivlje.

Sr. Ch. Robert Monnaies, jetons et medailles des évêques de Metz u Annuaire de Num. XII. str. 11—12. — Denar. 1 kom. Dm. 14^{mm}, tež. 0·39 gr.

2. I-OH-ΠNΘ-S Na lijevo okrenuto biskupovo poprsje sa mitrom na glavi i sa biskupskim štapom u desnoj ruci. Piknjasti okrug.

[m]ΠTΘRSIS Krst sa četiri piknje u uglovima. Piknjasti okrug.

Sr. Robert n. d. str. 13 i sl. — Denar. 2 kom. Dm. 14^{mm}, tež. 0·76, 0·67 gr.

Mleci. Jacopo Tiepolo (1229—1249).

1. **·IA TCVPL· — DVX — ·S M·VENETI·** Sv. Marko predaje desno do njega stojećemu duždu zastavu.

IC—XC Spasitelj na prijestolju. Bez biljega u prijestolju. — Grosso. Dm. 21^{mm}, tež. 2·18 gr. Papadopoli Le Monete di Venezia I. str. 98, br. 2. 1 kom.

Friesach. Anonimni denari sa crkvenim zabatom i sa dva tornja.

1. **·∞|∞N30A1R3** u dvostrukom linearnom okrugu. Nadbiskupovo poprsje sa infulom sa dva šiljka na glavi, biskupskim štapom u desnoj i knjigom u lijevoj ruci. Nad glavom je slovo **Ā**.

Zabat crkve sa krstom na vrhu i sa dva tornja sa šiljatim krovovima na obim stranama. U zidu dole četiri karike. Dvostruki krug od biserja.

134 kom. Dm. 21—19^{mm}. Tež. 1·38, 1·32, 1·31, 1·30, 1·28, 1·28, 1·26, 1·24, 1·24, 1·23, 1·20, 1·19, 1·17, 1·13, 1·08, 1·06, 1·02, 1·02, 1·01, 0·97, 0·88, 0·81, 0·70, gr. 111 neuvrštenih komada teži 111·8 gr.

2. Kao br. 1. Sa napisom **·∞|∞N30A1R3** — 14 kom. Dm. 19—17^{mm}. Tež. 1·21, 1·10, 1·08, 1·04, 1·00, 0·96, 0·95, 0·94, 0·90, 0·90, 0·89, 0·86, 0·84 gr.

3. Kao br. 1. Sa napisom **·∞|∞N30A1R3** — 3 kom. Dm. 19—17^{mm}. Tež. 1·21, 1·11, 0·96 gr.

4. Kao br. 1. Sa napisom **∞|∞N30A1R3** — 2 kom. Dm. 19—17^{mm}. Tež. 0·90, 0·87 gr.

5. Kao br. 1. Sa napisom **∞|∞N30A1R3** Nad glavom je slovo **VI·** — 1 kom. Dm. 18^{mm}. Tež. 1·16 gr.

6. Kao br. 1. Sa napisom **∞|∞N30A1R3** Nad glavom slovo **Ā**. — 175 kom. Dm. 17—15^{mm}. Tež. 1·00, 1·00, 0·93, 0·90, 0·87, 0·85, 0·85, 0·83, 0·82, 0·80, 0·80, 0·80, 0·78, 0·78, 0·77, 0·76, 0·76, 0·75, 0·75, 0·74, 0·74, 0·72, 0·70, 0·69, 0·65, 0·65, 0·65, 0·65 gr. 148 neuvrštenih komada teži 115 gr.

7. Kao br. 1. Sa napisom **∞|∞N30A1R3** — 2 kom. Dm. 16^{mm}. Tež. 0·75, 0·63 gr.

8. Kao br. 1. Sa izopačenim napisima.

a) ∞N — ∞OIC — Tež. 1·14 gr.	o) ĀI∞∞I∞E — Dm. 18 ^{mm} .
Tež. 0·94 gr.
b) 3I∞OIC∞I — Tež. 1·13 gr.	p) . . I∞ — Dm. 19 ^{mm} . Tež.
0·79 gr.
c) ∧CCNI∞EE — Tež. 1·15 gr.	r) ∧∞NV . . — Dm. 18 ^{mm} . Tež.
1·01 gr. Velika slova; surova radnja.
d) ∞I∞ND3A∞D. — Tež. 1·10 gr.	s) ·E∞I∞I∞E . . — Dm. 18 ^{mm} . Tež.
0·82 gr.
e) ∞∞N∞I . . — Tež. 1·04 gr.	š) ∞∞IV I — Dm. 18 ^{mm} .
Tež. 0·68 gr.
f) ∞I∞E . ĀE . — Tež. 0·97 gr.	t) ∞∞L̄ĀEC — Dm. 16 ^{mm} .
Tež. 0·85 gr.
g) ·XI) . H̄ĀC∞ — Tež. 1·21 gr.	u) CI∞VL3 Ā — Dm. 17 ^{mm} .
Tež. 0·75. Nad glavom CI .
h) ∞E∞ĪĀE∞∞ — Tež. 1·29 gr.	
i) CI∞III∞C∞∞ — Tež. 0·95 gr.	
j) OI∞N∞AN — Tež. 1·27 gr.	
k) EC̄ACC — Tež. 0·90 gr.	
l) I∞IM 3 — Tež. 1·19 gr.	
m) N∞∞AL . C — Tež. 1·07 gr.	
n) ∞DFAN — Tež. 1·21 gr.	

17. Kao br. 16. — Zabat crkve sa dva postrana tornja sa šiljatim krovovima nad zidom sa četiri karike. Iznad zabata šesterotraka rozeta.

1 kom. Dm. 19^{mm}. 0·88 gr.

18. Kao br. 1 МЕРІО . . . ГСНН Napred okrenuto gologlavo poprsje sa mačem (?) u desnoj i žezlom sa liljanom u lijevoj ruci. — 1 kom. Dm. 17^{mm}. Tež. 0·95 gr.

Salzburg. *Eberhard II.*, truchsess waldburški (1200—1246).

1. a) ☒ ΕΒΕΡΗΑ — . . . ΡΣ u dvostrukom linearnom okrugu. Napred okrenuti sjedeći nadbiskup sa infulom na glavi, knjigom u desnoj i štapom sa piknjastim krstom u lijevoj ruci. — 11 kom. Dm. 20—18^{mm}.

Zgrada sa tri tornja, okružena zidom, u kojem su po srijedi vrata. Dvostruki okrug od biserja.

Zeller Des Erzstiftes Salzburg Münzrecht u. Münzwesen str. 52 br. 29—33 Cat. Windischgrätz br. 1375—1377, Cat. Welzl br. 9682—9683.

4 kom. Tež. 1·02 gr., 3 daljnja komada ukupno 3·16 gr.

Oponašani primjerci sa izopačenim napisima:

b) ☒ Ε . . . ΒΙΗ. — V . . . Σ — Tež. 0·89 gr.

c) ☒ . . . ΑΗ . . . — ΑΗΑΔΣ — Tež. 1·03 gr.

d) — ΗΙΙΠ . . . — 2 kom. Tež. 0·94, 0·93 gr.

e) ☒ ΣΕΑΙΙΣ — — Tež. 0·88 gr.

f) — . . . ΣΣ — Tež. 1·02 gr.

g) — ΙΙΙΠΣΣ — Tež. 1·05 gr.

2. Kao br. 1, samo što nadbiskup mjesto krsta ima u lijevoj ruci štap sa tri cvijetka.

Sr. Cat. Welzl br. 9684—9687. 41 kom. Dm. 20—18^{mm}. 25 neuvrštenih komada teži 25·30 gr.

a) ☒ ΕΒΕΡΗΑ — ΡΙΔΣΕΡΣ — 3 kom. Tež. 1·20, 1·16, 1·11 gr.

b) ☒ ΕΒΕΡΗΑΡ — ΔΣΕΡΣ — Tež. 1·18 gr.

c) ☒ ΕΒΕ . . . — — Okruglo obrezan. Dm. 17^{mm}, tež. 0·83 gr.

Oponašani primjerci sa izopačenim napisima (djelomice valjda iz kovnica u Furlanskoj):

d) — ΕΡΣΕ — 2 kom. Tež. 1·10, 0·88 gr.

e) ☒ Σ — ΣΕΤ — Tež. 1·19 gr.

f) ☒ Σ . . . ΙΣ — ΕΡΣΕΙΙ: — 2 kom. Tež. 1·26, 0·95 gr.

g) ☒ ΣΙΙ . . . — . . . ΣΕΒΙ — Tež. 0·97 gr.

h) ☒ ΣΣΡΛΛ — ΔΙ — Tež. 1·26 gr. (t. IV Col. 2. sl. 2.)

i) ☒ ΕΣ — ΣΣΣ — Tež. 1·25 gr.

j) ☒ ΙΣΥΣΣΙ — ΠΙΣ — Tež. 0·99 gr.

k) ☒ ΣΣΣ . . . — ΣΣΣ — Tež. 1·13 gr.

l) — ΟΣΗΟ — Tež. 0·93 gr.

3. Kao br. 2, ali su atributi zamijenjeni (štap u desnoj, a knjiga u lijevoj ruci) i napisi retrogradni. Rezbar je u svojoj nevještini rezao pozitivan lik na kalup.

Zeller n. d. str. 52, br. 34—36 — 7 kom. Dm. 19—17^{mm}.

j) $V . I C . R - D$. Napred retrogradni napis $\times H . . \infty I . . -$
Dm. 18^{mm}. Tež. 1·12 gr.

k) $\times \Lambda \infty . - \infty I D$ Napred $\times . . \infty . D . -$ Dm. 17^{mm}. Tež. 0·87 gr.

7. Kao br. 6. Okruglo obrezani komadi od 16—15^{mm} promjera sa znatno manjom težinom. — 21 kom., od kojih 13 neuvrštenih teži 9·05 gr.

a) Kao 6a). 6 kom. Dm. 15^{mm}. Tež. 0·78, 0·78, 0·75, 0·73, 0·72, 0·70 gr.

b) Kao 6 d. Dm. 16^{mm}. Tež. 0·74 gr.

c) $\times E B E R H - -$ Dm. 16^{mm}. Tež. 0·75 gr.

8. $\times E B E R H - . R D \infty \Theta - \infty$. Napred okrenuti nadbiskup sa infulom na glavi, biskupskim štapom u desnoj i knjigom u lijevoj ruci.

$\times A P I V \infty \equiv P I H$ Lik kao kod br. 6. — 1 kom. Dm. 17^{mm}. Tež. 0·87 gr.

9. $\times \epsilon D \infty \epsilon P \infty$ Napred okrenuto nadbiskupovo poprsje sa infulom na glavi, knjigom u desnoj i biskupskim štapom u lijevoj ruci.

$\times P I \infty . . .$ Lik kao kod br. 6 — 1 kom. Dm. 15^{mm}. Tež. 1·12 gr.

10. $\times . X A R \Theta -$ Napred okrenuti nadbiskup sa infulom na glavi, biskupskim štapom u desnoj i štapom sa krstom u lijevoj ruci.

$\times . . . \infty . . . E I$ Lik kao br. 6. — 1 kom. Dm. 16^{mm}. Tež. 0·76 gr.

11. $\infty \Lambda N - R C . .$ Napred okrenuti nadbiskup sa infulom na glavi i sa dva žezla sa liljanima u rukama.

$\Lambda P H I . \infty \Theta R$ Lik kao br. 6. — 3 kom. Dm. 17—15^{mm}. Tež. 1·04, 1·03, 0·99 gr.

12. $\times \Theta R H . . . - \infty$ Napred okrenuti nadbiskup sa piknjastim krstom u desnoj i nejasnim predmetom u lijevoj ruci.

\times Lik kao br. 6. — 1 kom. Dm. 16^{mm}. Tež. 1·45 gr.

13. Napis nejasan. Na desno okrenuti stupajućii lav.

Napis nejasan. Lik kao br. 6. — 1 kom. Dm. 17—15^{mm}. Tež. 0·93 gr.

14. Napred okrenuti nadbiskup sa dva mača u rukama. U dvostrukom linearnom okrugu napis (a—d).

$\times F R I \infty A C H$ u dvostrukom linearnom okrugu. Napred okrenuto poprsje anđela sa visoko podignutim krilima; iznad njegove glave kula sa trostrukim kruništem.

Kovan u Friesachu. 153 kom. Dm. 18—15^{mm}. 130 neuvrštenih komada teži 127·50 gr. — Sr. Zeller n. d. str. 49, br. 5—6; Cat. Windischgrätz br. 1383; Cat. Welzl br. 9602—03

a) $\times E B E R H A - R D \infty \epsilon P \infty -$ 20 kom. Tež. 1·37, 1·32, 1·25, 1·23, 1·20, 1·15, 1·14, 1·11, 1·09, 1·09, 1·06, 1·04, 1·02, 1·00, 1·00, 1·00, 0·95, 0·93, 0·91, 0·82 gr.

b) $\times E B E R H A - R D \infty \epsilon P S -$ Tež. 1·13 gr.

c) $\times . . E R H A - R D S \epsilon P \infty -$ Tež. 0·92 gr.

Oponašan komad sa veoma malenim slovima:

d) $\cdot \Theta B \Theta \cdot H A - R \Theta \cdot . . \infty -$ Dm. 17^{mm}. Tež. 1·16 gr. (t. IV. Col. 2. br. 3.).

15. Kao br. 14. Okruglo obrezani manji komadi. — 4 kom. Dm. 15^{mm}. Tež. 0·85, 0·70, 0·67, 0·62 gr.

16. Napred okrenuti nadbiskup sa infulom na glavi, štapom sa krstom u desnoj i biskupskim štapom u lijevoj ruci. Razni izopačeni napisi (a-p).

Kao br. 14. Razni izopačeni napisi. — 19 komada.

Ostrag:		Napred:	
a) ✠ ERNI—AEΩ		✠ ERVΩICI	— 1 kom. Dm. 16 ^{mm} . Tež. 1·15 gr.
b) ✠ ER...—...Ω		✠ ΩD.ΩK.	— 1 kom. Dm. 17 ^{mm} . Tež. 1 00 gr.
c) ERNI—....		✠ ER.CAV.	— 1 kom. Dm. 17 ^{mm} . Tež. 1·00 gr.
d) ...CI—AR..	ICI	— 1 kom. Dm. 16 ^{mm} . Tež. 0·87 gr.
e) ✠ EPVR.—....	K.C.	— 1 kom. Dm. 16 ^{mm} . Tež. 0·87 gr.
f)—AHP..		✠ F...VC	— 1 kom. Dm. 16 ^{mm} . Tež. 0·95 gr.
g) ✠ PEA V—RICI		..IΩO..	— 1 kom. Dm. 16 ^{mm} . Tež. 0·88 gr.
h) isto		...DVΩIOΩ	— 1 kom. Dm. 15 ^{mm} . Tež. 0·93 gr.
i) isto		...ΩOJ.	— 1 kom. Dm. 15 ^{mm} . Tež. 0·76 gr.
j) isto		✠ KIOCO.T	— 1 kom. Dm. 16 ^{mm} . Tež. 0·87 gr.
k) ✠ P....—◊....A		...OΩVJ...	— 1 kom. Dm. 15 ^{mm} . Tež. 0·93 gr.
l) ✠ E....—APXIS		...PΩIR.	— 2 kom. Dm. 16 ^{mm} . Tež. 1·00, 0·90 gr.
m) ...CEΩ—APCX..		✠ ..VIOAP	— 2 kom. Dm. 16 ^{mm} . Tež. 0·88, 0·77 gr.
n)—...ENΩ		✠ ...ΩHĀ	— 2 kom. Dm. 17 ^{mm} . Tež. 1·09, 0·93 gr.
o) ✠ ..VEN—....		✠ FV...	— 1 kom. Dm. 16 ^{mm} . Tež. 0·80 gr.
p) ✠ EHV ELΩ—		✠ ..SIR.	— 1 kom. Dm. 15 ^{mm} . Tež. 0·80 gr.

17.— .IKCIS Napred okrenuti nadbiskup sa infulom na glavi, biskupskim štapom u desnoj i štapom sa krstom u lijevoj ruci.

✠ IKOP.... Lik kao br. 14. — 1 kom. Dm. 18^{mm}. Tež. 1·27 gr.

18. ✠ EREII— .HΩ Napred okrenuti sjedeći nadbiskup sa infulom na glavi i sa dva biskupska štapa u rukama.

✠ .PIΩĀCH Lik kao br. 14. — 1 kom. Dm. 17^{mm}. Tež. 1·41 gr.

19. Napred okrenuto nadbiskupovo poprsje sa infulom na glavi i sa dva štapa sa piknjastim krstovima u podignutim rukama; iznad glave velika šestoro-traka zvijezda.

Lik kao br. 14.

Napred:		Ostrag:	
a) ✠ ΓCΩII..		ERVΘ...HC	Dm. 17 ^{mm} . Tež. 1·05 gr.
b) ✠ E...ĀCH	Ω	Dm. 17 ^{mm} . Tež. 1·15 gr.
c) ✠ FRIΩĀCH		.B...Ω.	Dm. 17 ^{mm} . Tež. 0·98 gr.

20. ...RHĀDΩ... Napred okrenuto nadbiskupovo poprsje sa infulom na glavi, knjigom u desnoj i biskupskim štapom u lijevoj ruci.

...IΩĀCH Lik kao br. 14. — 1 kom. Dm. 17^{mm}. Tež. 0·90 gr.

21. XEPVE□.—ĀRNIΩI Napred okrenuti vojvoda u ljuskastom oklopu sa dva mača u rukama

...PIΩĀ... Lik kao br. 14. — 1 kom. Dm. 18—17^{mm}. Tež. 1·00 gr. (Koruška).

22. Kao br. 21.

Bez napisa. Lik kao br. 14., ali mjesto lijevoga anđelova krila zastavica. 2 kom. Dm. 18—17^{mm}. Tež. 1·03, 0·99 gr. (t. VI. Col. 3 br. 5).

23 . . . $\text{H} \Lambda \text{P} \text{L}$. . . Napred okrenuti vojvoda u ljuskastom oklopu sa mačem u desnoj i trouglastim štitićem na lijevoj ruci.

☒ ΛP Lik kao br. 14. — 1 kom. Dm. 15^{mm}. Tež. 0·90 gr.

24 ☒ $\text{E B E R H A} - \text{R D} \infty \text{E P} \infty$ Napred okrenuti nadbiskup sa infulom na glavi, biskupskim štapom u desnoj i knjigom u podignutoj lijevoj ruci.

Bez napisa. Napred okrenuto poprsje anđela sa gore uzvinutim krilima između dva tornja sa po dva prozora; iznad glave, između dvijuh šesterotrakih zvijezda polumjesec, a u njemu krstić.

Zeller n. d. str. 50, br. 12—13; Windischgrätz br. 1383 1384; Welzl br. 9602—9603. — 61 kom. Dm. 18—16^{mm}. Tež. 1·37, 1·31, 1·30, 1·26, 1·20, 1·09, 1·05, 0·94, 0·90, 0·90, 0·86, 0·85 gr. 49 neuvrštenih komada teži 50·5 gr.

Oponašani primjerci sa izopačenim napisima:

a) ☒ $\text{E} . \text{E} . \text{I} \text{I} . - \text{P}$ — Dm. 18^{mm}. Tež. 1·05 gr.

b) ☒ $. \text{J} . \text{R H A} - -$ Dm. 19—17^{mm}. Tež. 1·04 gr.

c) ☒ $\text{E H E} \Lambda \text{H V} - \text{D} -$ Dm. 18—16^{mm}. Tež. 1·00 gr.

d) ☒ $\text{E} \infty \text{A} . . . - \text{D} -$ Dm. 19—18^{mm}. Tež. 1·11 gr.

e) — $\Lambda > \text{C} \infty$. — Dm. 19—18^{mm}. Tež. 1·11 gr.

f) ☒ . . . $\text{H H} . - \text{H H H}$ — Dm. 19—18^{mm}. Tež. 1·00 gr.

g) ☒ $\sim \text{C V} . . - . . . \text{C J}$ — Dm. 19^{mm}. Tež. 1·12 gr.

h) . . . $\text{K} . - . \infty \text{o} \infty . -$ Dm. 19—16^{mm}. Tež. 0·98 gr.

25. ☒ ☒ $\text{H} \text{I B}$ Napred okrenuto gologlavo poprsje sa mačem u desnoj i štapom sa krstom (?) u lijevoj ruci.

Rev. kao br. 24. — 1 kom. Dm. 18—17^{mm}. Tež. 0·85 gr.

26. $\text{E} \text{E P} \infty$ Poprsje nadbiskupovo sa infulom na glavi i dva žezla sa liljanima u podignutim rukama Gore velika šesterotraka zvijezda.

1 kom. Dm. 18—16^{mm}. Tež. 1·22 gr.

27. ☒ . . $\text{C} \text{H} . . \text{D} \infty \text{E P} \infty$ Napred okrenuti nadbiskup sa štapom u desnoj i knjigom u lijevoj ruci.

Između dva tornjića poprsje anđela sa gore uzvinutim krilima. Iznad glave između dvije šesterotrake zvijezde kukasti krst sa piknjama u kutovima.

1 kom. Dm. 20^{mm}. Tež. 1·17 gr. (t. IV. Col. 3. br. 3).

28. ☒ $\text{E B E R H A} - \text{R D} \infty \text{E P} \infty$ Napred okrenuti nadbiskup sa infulom na glavi i štapom sa krstom u lijevoj ruci, podignutom desnicom blagosivlje.

Bez napisa. Na jednom zidu dva napred okrenuta poprsja, od kojih ono na lijevo ima infulu na glavi. U polju gore velika šesterotraka zvijezda između dva krstića, a između obijuh poprsja tri u trokut stavljene piknje.

Zeller n. d. str. 51, br. 26; Windischgrätz br. 1385; Welzl br. 9631.

40 kom. Dm. 18—15^{mm}. Tež. 1·31, 1·17, 1·14, 1·13, 1·13, 1·06, 1·01, 0·96, 0·85, 0·83, 0·83, 0·81, 0·78, 0·77 gr. 26 neuvrštenih komada teži 27 gr.

1 Hälbling. Dm. 15^{mm}. Tež. 0·62 gr.

2 kom sa $\text{P} \infty$. Dm. 18—16^{mm}. Tež. 1·39, 0·92 gr.

Oponašani komadi sa izopačenim napisima:

a) ☒ $\text{E} \text{E} . . . - \text{H J} \infty \text{E} \infty -$ Dm. 16^{mm}. Tež. 1·05 gr.

b) $\text{X} \text{ } \text{S} \text{ } \text{S} \text{ } \text{C} \text{ } \text{B} - \text{A} \text{ } \text{H} \text{ } \text{Y} \text{ } \text{Y} \text{ } \text{B} \text{ } \text{B}$ (retrogradni napis). Dm. 17—16^{mm}. Tež. 0.86 gr.

29. $\text{X} \text{ } \text{E} \text{ } \text{R} \text{ } \text{E} \text{ } \text{H} \text{ } \text{S} - \text{R} \text{ } \text{. . .} \text{P} \text{ } \text{S}$ Kao br. 28, ali poprsje na desno ima infulu na glavi.

1 kom. Dm. 17—16^{mm}. Tež. 0.90 (t. IV. Col. 1 br. 4.)

30. $\text{X} \text{ } \text{E} \text{ } \text{R} \text{ } \text{H} \text{ } \text{A} - \text{. . . .}$ Kao br. 29, ali nadbiskup ima krst (?) u desnoj i ključ u lijevoj ruci.

2 kom. Dm. 17^{mm}. Tež. 1.25, 1.02 gr.

31. — $\text{H} \text{ } \text{R} \text{ } \text{.}$ Napred okrenuti nadbiskup sa infulom na glavi, štapom sa krstom u desnoj i zastavicom (?) u lijevoj ruci.

Kao br. 28, ali oba poprsja sa infulama na glavama, a do zvijezde mjesto krstića sa svake strane po jedna piknja.

1 kom. Dm. 17^{mm}. Tež. 0.83 gr.

31 a) $\text{E} \text{ } \text{B} \text{ } \text{E} \text{ } \text{R} \text{ } \text{H} \text{ } \text{A} - \text{R} \text{ } \text{D} \text{ } \text{S} \text{ } \text{E} \text{ } \text{P} \text{ } \text{S}$ Napred okrenuti nadbiskup sa biskupskim štapom u desnoj i ključem u lijevoj ruci.

Bez napisa. Na jednom zidu dva napred okrenuta poprsja, od kojih ono na lijevoj strani ima infulu na glavi; iznad obiju poprsja oveći krst između dva manja, a između njih tri u trokut stavljene piknje.

3 kom., od kojih su dva četverouglasta oblika Dm. 18—17^{mm}; tež. 0.94, 0.88, 0.83 gr.

32. $\text{E} \text{ } \text{B} \text{ } \text{E} \text{ } \text{R} \text{ } \text{H} \text{ } \text{A} \text{ } \text{R} \text{ } \text{D} \text{ } \text{S} \text{ } \text{E} \text{ } \text{P} \text{ } \text{S}$ Napred okrenuto nadbiskupovo poprsje sa infulom na glavi i dva žezla sa liljanima u podignutim rukama. Gore velika šesterotraka zvijezda.

Bez napisa. Napred okrenuto poprsje nadbiskupa sa infulom na glavi između dva tornja sa krstićima na vrh krovova. Nad poprsjem tornjić sa karikom na vrh krova.

Zeller n. d. str. 50, br. 14—15; Windischgrätz br. 1386; Welzl br. 9646.

66 kom. Dm. 17—15^{mm}. Tež. 1.29, 1.28, 1.27, 1.25, 1.20, 1.20, 1.18, 1.03, 0.99, 0.95, 0.95, 0.87, 0.77, 0.76 gr. 52 neuvrštena komada teže 50.80 gr.

Razlike u napisu:

a) $\text{E} \text{ } \text{B} \text{ } \text{E} \text{ } \text{R} \text{ } \text{A} \text{ } \text{H} \text{ } \text{R} \text{ } \text{D} \text{ } \text{S} \text{ } \text{E} \text{ } \text{P} \text{ } \text{S} - 4$ kom Dm. 15^{mm}. Tež. 0.91, 0.87, 0.87, 0.81 gr.

b) $\text{E} \text{ } \text{B} \text{ } \text{E} \text{ } \text{R} \text{ } \text{H} \text{ } \text{A} \text{ } \text{D} \text{ } \text{S} \text{ } \text{E} \text{ } \text{P} \text{ } \text{S} - 3$ kom. Dm. 17—15^{mm}. Tež. 1.20, 0.90, 0.85 gr.

c) $\text{E} \text{ } \text{B} \text{ } \text{E} \text{ } \text{R} \text{ } \text{H} \text{ } \text{A} \text{ } \text{R} \text{ } \text{D} \text{ } \text{S} \text{ } \text{P} \text{ } \text{S} - 1$ kom. Dm. 17^{mm}. Tež. 1.04 gr.

Oponašani komadi sa izopačenim napisima:

d) $\text{E} \text{ } \text{R} \text{ } \text{H} \text{ } \text{A} \text{ } \text{P} \text{ } \text{D} -$ Dm. 17—16^{mm}. Tež. 1.22 gr.

e) $\text{E} \text{ } \text{P} \text{ } \text{E} \text{ } \text{.} -$ Dm. 17—16^{mm}. Tež. 1.11 gr.

f) $\text{E} \text{ } \text{.} \text{A} \text{ } \text{H} \text{ } \text{S} -$ Dm. 16^{mm}. Tež. 0.81 gr.

g) $\text{H} \text{ } \text{A} \text{ } \text{A} \text{ } \text{H} \text{ } \text{.} -$ Dm. 15^{mm}. Tež. 0.80 gr.

h) . . $\text{I} \text{ } \text{C} \text{ } \text{C} \text{ } \text{B} \text{ } \text{E} \text{ } \text{. . . .} -$ Dm. 16^{mm}. Tež. 1.32 gr.

i) $\text{E} \text{ } \text{. V} \text{ } \text{S} \text{ } \text{A} \text{ } \text{. . .} -$ Dm. 16^{mm}. Tež. 1.03 gr.

j) $\text{H} \text{ } \text{A} \text{ } \text{.} \text{S} -$ Dm. 16—15^{mm}. Tež. 0.91 gr.

k) **ERVĒĀPŠHC** — Dm. 17—16^{mm}. Tež. 1.17 gr. Poprsje na prednjoj strani je gologlavo (t. IV. Col. 2, br. 4).

l) Hälbling sa nečitljivim napisom. Dm. 14^{mm}. Tež. 0.71 gr.

33 **RHQVDIRT-ÅĀ** Napred okrenuto nadbiskupovo poprsje sa infulom na glavi i sa dva mača u rukama. Povrh glave velika šesterotraka zvijezda.

Kao br. 32. — 2 kom. Dm. 17—16^{mm}. Tež. 1.09, 0.98 gr. (t. IV. Col. 3. br. 4).

34. . . . **IV** Napred okrenuti nadbiskup sa krunolikom infulom na glavi i sa dva mača u rukama. U polju sa svake strane po jedna piknja, a povrh glave zvijezda.

Kao br. 32. — 1 kom. Dm. 17—16^{mm}. Tež. 0.83 gr.

35. **QΛ** Kao br. 34, ali i poprsje na naličju ima krunoliku infulu. — 1 kom. Dm. 16^{mm}. Tež. 1.01 gr. (t. IV. Col. 1 br. 5).

36. — **RD** Napred okrenuti sjedeći nadbiskup sa infulom na glavi i sa dva žezla sa liljanima u rukama. Povrh glave zvijezda.

Kao br. 32. — 1 kom. Dm. 17^{mm}. Tež. 0.91 gr.

37. Izopačen napis. Napred okrenuti sjedeći nadbiskup sa infulom na glavi i sa dva biskupska štapa u rukama. Povrh glave zvijezda.

Kao br. 32. — a) **C.C** **HS** — Dm. 16^{mm}. Tež. 1.28 gr.

b) **C.CII** — — Dm. 17^{mm}. Tež. 0.96 gr.

c) **ĀIR** ~ — **QII** ~ — Dm. 16^{mm}. Tež. 0.67 gr.

38. **V** Napred okrenuti sjedeći nadbiskup sa infulom na glavi, biskupskim štapom u desnoj, a štapom sa krstom u lijevoj ruci.

Kao br. 32. — 1 kom. Dm. 17—16^{mm}. Tež. 1.07 gr.

39. Napis nečitljiv. Kao br. 38, ali nadbiskup bez infule, a krst piknjast. 1 kom. Dm. 16—15^{mm}. Tež. 0.96 gr.

40. **✠RΛ** ⊂ Napred okrenuti sjedeći nadbiskup sa infulom, na glavi, ključem (?) u desnoj i štapom sa piknjastim krstom u lijevoj ruci.

Kao br. 32. — 1 kom. Dm. 16—15^{mm}. Tež. 0.71 gr.

41. Bez napisa. Napred okrenuto poprsje nadbiskupa sa infulom na glavi i dva žezla sa liljanima u rukama. Nad glavom mala šesterotraka zvijezda.

Bez napisa. Napred okrenuto poprsje nadbiskupa sa infulom na glavi i a iznad njega tornjić sa karikom povrh krova. Sa svake strane po jedan krst povrh piknje.

Hälbling. 1 kom. Dm. 13^{mm}. Tež. 0.51 gr. (t. IV, Col. 2 br. 5).

42. **EBERHÄRDŠEPŠ** Napred okrenuto nadbiskupovo poprsje sa infulom na glavi i dva žezla sa liljanima u podignutim rukama. Gore velika šesterotraka zvijezda.

Bez napisa. Napred okrenuto gologlavo poprsje između dva toruja, povrh kojih je lijevo šesterotraka zvijezda, a desno krstić. Nad poprsjem tornjić sa karikom na vrh krova.

Zeller n. d. str. 50 br. 16.

30 kom. Dm. 17—15^{mm}. Tež. 1.50, 1.23, 1.21, 1.15, 1.13, 1.11, (t. IV. Col. 3. br. 5.), 1.08, 0.96, 0.93, 0.90, 0.89 gr. 19 neuvrštenih komada teži 18.8 gr.

4 Hälblinga. Dm. 14^{mm}. Tež. 0.85, 0.77, 0.72 gr. 1 neuvršten 0.74 gr.

1 komad sa **EBERHAD S EP [S]**. Dm. 16—15^{mm}. Tež. 1·10 gr.

Oponašani komadi sa izopačenim napisima:

a) **UBRV S CP A** Θ A. 3 kom. Dm. 16^{mm}. Tež. 0·91, 0·88, 0·75 gr.

b) . . . **ER S**. Dm. 16^{mm}. Tež. 1·10 gr.

43. **EBERH . . . S E . S** Napred okrenuto nadbiskupovo poprsje sa infulom na glavi, knjigom u desnoj i biskupskim štapom u lijevoj ruci.

Kao br. 42. — 1 kom. Dm. 15^{mm}. Tež. 0·92 gr.

44. . . . — **A . S** Napred okrenuti sjedeći nadbiskup sa biskupskim štapom u desnoj i knjigom u lijevoj ruci.

Kao br. 42. — 1 kom. Dm. 14^{mm}. Tež. 0·97 gr.

45. **EPIS . . .** Napred okrenuti nadbiskup sa infulom sa dva šiljka na glavi, biskupskim štapom u desnoj i knjigom u lijevoj ruci.

Kao br. 42. — 1 kom. Dm. 15^{mm}. Tež. 0·95 gr.

To je lik sa frizaških novaca sa crkvenim zabatom i dva postrana tornja.

46. **. . . A . . . S**. Napred okrenuti lik nadbiskupa do koljena, sa infulom na glavi, biskupskim štapom u desnoj i knjigom u lijevoj ruci.

Kao br. 42. — 1 kom. Dm. 15^{mm}. Tež. 1·30 gr.

47. **ERE . — APVD S** Napred okrenuti sjedeći nadbiskup sa infulom na glavi i sa dva biskupska štapa u rukama.

Bez napisa. Napred okrenuto poprsje sa infulom na glavi između dva tornjića sa krstovima. Nad poprsjem karika.

Zeller n. d. str. 51, br. 17; Windischgrätz br. 1389. Welzl v. Wellenheim br. 9665. — 3 kom. Dm. 16^{mm}. Tež. 1·10, 1·05, 0·96 gr. — 72 slabije sačuvana neuvrštena komada sa sličnim napisom teže 69·2 gr. — Varijante:

a) **× ERE . — A . S** — Dm. 16—15^{mm}. Tež. 0·91 gr.

b) **× ERC A — I A H S** — 3 kom. Dm. 17—15^{mm}. Tež. 1·00, 0·92, 0·88 gr.

c) **× ER O I I — A H S** — Dm. 17—16^{mm}. Tež. 0·91 gr.

d) **× ERE . — . . . H S** — Dm. 17—16^{mm}. Tež. 1·03 gr.

e) **× — . . . A V S** — Dm. 17^{mm}. Tež. 1·25 gr.

f) **× ERV . — h A S I** — 3 kom. Dm. 17^{mm}. Tež. 1·18, 1·10, 1·06 gr.

g) **× ERV A . — S H O P V** — 2 kom. Dm. 17—15^{mm}. Tež. 1·40, 1·05 gr.

h) — . . . I H Θ . — Dm. 16^{mm}. Tež. 1·08 gr.

i) **× ER Θ V A — H L P A S** — 3 kom. Dm. 17^{mm}. Tež. 1·27, 1·24, 1·10 gr.

j) **× O P A V . —** — Dm. 17^{mm}. Tež. 1·18 gr.

k) **× R V A . — . . . S .** — Dm. 16^{mm}. Tež. 0·90 gr.

l) **× — ER S I** — Dm. 16^{mm}. Tež. 1·20 gr.

m) **× RE** — Dm. 16^{mm}. Tež. 1·10 gr.

n) **× E . V E — A C H S** — Dm. 16^{mm}. Tež. 1·01 gr.

Jače obrezani komadi:

o) **× CRC — . . H S** — Dm. 14—13^{mm}. Tež. 0·87 gr.

p) **× — H E P .** — Dm. 15^{mm}. Tež. 0·90 gr.

r) **. C . . . — I A H S** — 2 kom. Dm. 14^{mm}. Tež. 1·05, 0·72 gr.

s) **. . . E . — A V S .** — Dm. 15^{mm}. Tež. 0·75 gr.

š) nejasan napis. Dm. 14—13^{mm}. Tež. 0·67 gr.

Još 16 slabije sačuvanih jače obrezanih komada teži 12·8 gr.

Surovije imitacije istoga tipa:

t) **HO S A — M N** — Dm. 17^{mm}. Tež. 0·99 gr.

u) **A A V X S** — . . . — Dm. 17^{mm}. Tež. 1·12 gr.

v) **X . . . — I S E E** . — 2 kom. Dm. 18—17^{mm}. Tež. 1·03 (t. IV. Col. 1, br. 6) 0·85 gr.

48. Bez napisa. Napred okrenuti stojeći biskup sa dva biskupska štapa u rukama.

Kao br. 47. — 1 kom. Dm. 18^{mm}. Tež. 1·60 gr. Surovija radnja.

49. . . . **ER — ARDV** . . Napred okrenuti sjedeći nadbiskup sa žezlom sa ljljanom u lijevoj ruci.

Kao br. 47. — 1 kom. Dm. 17—16^{mm}. Tež. 1·10 gr.

50. **X ER VIA — A LP S** Napred okrenuti sjedeći biskup sa infulom na glavi, krstom u desnoj, a biskupskim štapom u lijevoj ruci.

Kao br. 47. — 2 kom. Dm. 17—16^{mm}. Tež. 1·07, 0·97 gr.

51. **X ER . . . — . . S . . .** Napred okrenuti sjedeći gologlav knez sa piknjastim krstom u desnoj ruci.

Kao br. 47. — 1 kom. Dm. 15^{mm}. Tež. 0·85 gr.

52. **X . . ER — N S . .** Napred okrenuti biskup sa infulom na glavi, biskupskim štapom u desnoj, a knjigom u podignutoj lijevoj ruci.

Kao br. 47. — 1 kom. Dm. 16^{mm}. Tež. 0·82 gr. (t. IV. Col. 2, br. 6.)

53. **EBERHARD S EP S** Napred okrenuto nadbiskupovo poprsje sa infulom na glavi i dva velika žezla sa ljljanima u podignutim rukama. Povrh glave velika šesterotraka zvijezda.

Kao br. 47. — 2 kom. Dm. 17—16^{mm}. Tež. 1·31, 1·09 gr.

a) Varijanta sa napisom **S S S S**

1 kom. Dm. 17—16^{mm}. Tež. 0·91 gr.

54. **X EBERH — A — D S EP S** Napred okrenuti nadbiskup sa krunolikom infulom na glavi, sa knjigom u desnoj i biskupskim štapom u lijevoj ruci.

Bez napisa. Napred okrenuto biskupsko poprsje sa dvošiljatom infulom na glavi; na svakoj strani po jedan toranj sa karičicom na vrh krova, a povrh poprsja između dvije piknje oveći krst.

Zeller n. d. str. 50 br. 9—11; Windischgrätz br. 1390; Welzl br. 9657. — 3 kom. Dm. 18—16^{mm}. Tež. 1·07, 1·02, 1·01 gr. — 41 slabije sačuvan komad teži 40·2 gr. — Varijante:

a) **X EBERH A — D S EP S** — Dm. 17^{mm}. tež. 1·13 gr

b) **X — A D S EP S** — Dm. 16—15^{mm}, tež. 1·02 gr.

c) **X EBER A — H D S EP S** — 2 kom. Dm. 18—16^{mm}, tež. 1·20, 1·07, gr. (t. IV. Col. 3, br. 6).

d) **X EBERH — D S EP S** — 2 kom. Dm. 16—15^{mm}, tež. 0·84, 0·78 gr.

e) **X EBERH — D EP S** — Dm. 16—15^{mm}, tež. 1·04 gr.

f) — **S EP S** — Dm. 16^{mm}, tež. 1·15 gr.

g) **X EBE . . . — . . . EP** — Dm. 16^{mm}, tež. 0·94 gr.

h) **EBERH A — D V S P** . — 2 kom. Dm. 16—15^{mm}, tež. 0·85, 0·72 gr.

i) Surova imitacija sa potezima mjesto napisa. Dm. 17^{mm}, tež. 0·77 gr.

55. ✕ **EBERHARDV** ∞ Lik i naličje kao br. 54.

2 kom. Dm. 17—16^{mm}, tež. 0·97, 0·88 gr. — Jače obrezani komadi: 2 kom. Dm. 14^{mm}, tež. 0·76, 0·52 gr. — 1 kom. Dm. 13^{mm}, tež. 0·66 gr. (sa napisom ∞ I). — Sr. Windischgrätz br. 1391 (Hälbling).

56. . . . **B** Napred okrenuti biskup sa infulom na glavi i sa piknjastim krstom u lijevoj ruci.

Kao br. 54. — 1 kom. Dm. 17—16^{mm}, tež. 1·20 gr.

57. I . I C C C O . Napred okrenuti biskupski lik do koljena sa nejasnim atributima.

Kao br. 54. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·21 gr. Dubčast; surova radnja.

58. ✕ * — O V J Napred okrenut sjedeći biskup sa mačem u desnoj ruci.

Kao br. 54. — 1 kom. Dm. 17^{mm}, tež. 0·92 gr.

59. ✕ **EBERH — D P EP P** Napred okrenut sjedeći nadbiskup sa dvošiljastom infulom na glavi i sa dva žezla sa krstovima u rukama.

Bez napisa. Na kuli sa trostrukim kruništem poprsje anđela sa raširenim krilima.

Windischgrätz br. 1394—1400. — 5 kom. Dm. 18—17^{mm}, tež. 1·20, (t. IV. Col. 1 br. 7), 1·16, 1·07, 1·02, 1·02 gr. 33 lošije sačuvanih komada teži 28·6 gr.

Varijante:

a) ✕ **EBERH — D P EP P** — 3 kom. Dm. 17—16^{mm}, tež. 1·11, 1·02, 1·00 gr.

b) ✕ — **RDV** ∞ — Dm. 19—17^{mm}, tež. 1·01 gr.

c) **ERA — I D ∞ E I ∞** — Dm. 15^{mm}, tež. 0·81 gr.

d) ✕ **E . . C — D ∞ C B 2** — 3 kom. Dm. 16—15^{mm}, tež. 0·88, 0·85, 0·65 gr.

60. — **D ∞ E B ∞** Napred okrenuti sjedeći nadbiskup sa dvošiljatom infulom na glavi i sa dva piknjasta krsta u rukama.

Kao br. 59. — Zeller n. d. str. 51, br. 19. — 1 kom. Dm. 16^{mm}, tež. 1·01 gr.

Varijante:

a) **И V T — ∇ H . ∇ . H** — 2 kom. Dm. 16^{mm}, tež. 0·70, 0·66 gr.

b) ✕ **PI** — Dm. 16^{mm}, tež. 0·85 gr.

c) **H** — Dm. 16^{mm}, tež. 0·94 gr.

61. ✕ **И Λ O H O** Napred okrenut sjedeći nadbiskup sa dvošiljatom infulom na glavi, mačem u desnoj, a štapom sa krstom u lijevoj ruci.

Kao br. 59. — 1 kom. Dm. 16^{mm}, tež. 0·90 gr.

62. ← O ~ **XC O M R** Napred okrenut sjedeći nadbiskup sa jednostavnom infulom na glavi i sa dva biskupska štapa u rukama.

Kao br. 59. — 1 kom. Dm. 17^{mm}, tež. 1·05 gr.

63. . **EBER** . . . ∞ H . ∞ Napred okrenut sjedeći gologlav knez (sic!) sa mačem u desnoj i ljljanom u lijevoj ruci.

Kao br. 59. — 1 kom. Dm. 16—14^{mm}, tež. 0·82 gr.

Varijante:

- a) \boxtimes Θ B Θ Λ — ∞ — Tež. 0·93 gr.
 b) \boxtimes Θ \bar{A} Θ . I — I D ∞ Θ ∞ — 2 kom. Tež. 0·87, 0·77 gr.
 c) \ast Θ — — Dm. 14^{mm}, tež. 0·68 gr.
 d) Napis izlizan. 4 kom. Tež. 0·91, 0·83, 0·76, 0·66 gr.

64. . . . ∞ — o ∞ . . Surovo crtana napred okrenuta sjedeća figura sa zastavicama (?) u rukama.

Kao br. 59. — 1 kom. Dm. 16^{mm}, tež. 0·67 gr.

65. . . . I \boxtimes Π \boxtimes — Posve nejasan lik.

Kao br. 59. — 1 kom. Dm. 16^{mm}, tež. 0·80 gr.

66. \boxtimes Θ B Θ R H \bar{A} — R D ∞ Θ P ∞ Napred okrenut sjedeći gologlav nadbiskup sa ljljanastim žezlom u lijevoj ruci.

Bez napisa. Napred okrenuto biskupsko poprsje sa infulom na glavi drži podignutim rukama zgradu sa kupolom po srijedi i sa dva tornjića na stranama.

Zeller n. d. str. 50, br. 8. — Kovan u Optuju u Štajerskoj. — 11 kom. Dm. 17—16^{mm}, tež. 1·44, 1·20, 1·15, 1·11, 0·99, 0·90 gr.

Varijante:

- a) \boxtimes Θ B — R — Dm. 17—16^{mm}, tež. 0·90 gr.
 b) \boxtimes — P H D F D ∞ — Dm. 17—16^{mm}, tež. 0·91 gr.
 c) \boxtimes . . X B . . — P H B B D ∞ — Dm. 18^{mm}, tež. 1·18 gr.
 d) \boxtimes . . R H A — . ∞ Θ Θ . — Dm. 17^{mm}, tež. 0·92 gr.
 e) . . Λ Θ ∞ I — — Dm. 15^{mm}, tež. 0·82 gr.
 f) — h A R D D V . — Mala slova. Dm. 18^{mm}, tež. 1·20 gr.
 g) \boxtimes . B . H — A . D V . Ukusniji stil. Dm. 16^{mm}, tež. 0·87 gr. (t. IV.

Col. 2, br. 7.)

67. Kao br. 66. — Hälbling. 3 kom. Dm. 15^{mm}. Tež. 0·77, 0·65 gr.

68. . . . B Θ β — . . . D V Kao br. 66, ali nadbiskup na prednjoj strani ima infulu na glavi. — 1 kom. Dm. 17^{mm}, tež. 1·09 gr.

69. \boxtimes Θ B Θ R H A — . . . Θ ∞ Napred okrenut sjedeći gologlav nadbiskup sa ljljanjastim žezlom u desnoj ruci.

Kao br. 66. — 1 kom. Dm. 16^{mm}, tež. 0·86 gr.

Varijante:

- a) \boxtimes Θ B . . H A — D ∞ Θ P ∞ — Dm. 16^{mm}, tež. 0·84 gr.
 b) Napis nečitljiv. Dm. 16^{mm}, tež. 1·05 gr.
 c) \boxtimes Θ B Θ H C . — Surov stil. Dm. 17·16^{mm}, tež. 0·95 gr.
 d) \boxtimes . . H . D — A Θ P ∞ ∞ Surov stil. Dm. 17—16^{mm}, tež. 0·93 gr.
 e) — Θ . . . — Surov stil. Dm. 17—15^{mm}, tež. 0·98 gr.
 f) \boxtimes . . . H C — . . ∞ . . Surov stil. Dm. 17—16^{mm}, tež. 0·93 gr.

70. \boxtimes Θ R X H I — . . . Θ ∞ Napred okrenut sjedeći nadbiskup sa infulom na glavi, krstom u desnoj i knjigom u podignutoj lijevoj ruci.

Kao br. 66. — 1 kom. Dm. 15^{mm}, tež. 0·74 gr.

Varijanta:

- a) \boxtimes Θ P I . — . . . ∞ I — Dm. 17^{mm}, tež. 0·82 gr.

71. . . R V X P — \bar{A} Θ . . . Napred okrenut sjedeći gologlav nadbiskup sa ljljanastim žezlom u lijevoj ruci.

Bez napisa. Postamenat u obliku otomane sa dva naslona postrance i jednim od ostrag. Iznad postamenta zgrada sa kupolom po srijedi i dva tornjića na stranama.

Oponašanje optujskih novaca br. 66 i sl. — 1 kom. Dm. 15^{mm}, tež. 0·73 gr.

72. ☒ $\Theta R \dots - \bar{A} \bar{H} \Theta X H$ Napred okrenut sjedeći nadbiskup sa infulom na glavi, krstom u desnoj i knjigom u lijevoj ruci.

Kao br. 71. — 1 kom. Dm. 17—16^{mm}, tež. 0·83 gr.

Varijante:

a) $\dots \Theta R I - H \dots -$ Dm. 17—16^{mm}, tež. 0·96 gr.

b) ☒ $\Theta R C \dots - \bar{A} \bar{C} V \dots -$ Tež. 0·87 gr.

c) ☒ $H \Theta P \infty H - \dots -$ Tež. 1·05 gr.

d) $\dots H - \dots -$ Tež. 0·84 gr.

e) Hälbling. Dm. 15^{mm}, tež. 0·58 gr. (t. IV. Col. 3, br. 7).

73. $\cdot B \cdot H \bar{A} \dots \infty P \infty$ Napred okrenuto nadbiskupovo poprsje sa ljiljanastim žezlima u rukama. Gore velika šesterotraka zvijezda.

$\cdot \infty I \bar{L} - V C V$ Napred okrenuto poprsje sv. Vida.

1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 0·97 gr.

74. ☒ $\Theta \cdot H \infty \dots \dots$ Napred okrenut nadbiskupov lik sa biskupskim štapom u desnoj i ljiljanastim žezlom u lijevoj ruci.

$V \infty C - \dots$ Napred okrenuto poprsje sv. Vida.

1 kom. Dm. 16^{mm}, tež. 1·11 gr.

75. $\times \Theta B \Theta R H \bar{A} - R D \infty \Theta P \infty$ Napred okrenut nadbiskup sa infulom na glavi i sa dva mača u rukama.

Bez napisa. Na desno stojeće osvrćuće se janje sa krstom.

2 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 0·98, 0·91 gr.

76. $\Theta B \Theta \dots - \dots \Theta P \infty$ Napred okrenuto nadbiskupovo poprsje sa infulom na glavi i sa dva ljiljanasta žezla u rukama; nad glavom velika šesterotraka zvijezda.

Kao br. 75. — 1 kom. Dm. 19—16^{mm}, tež. 1·21 gr.

77. ☒ $\Theta B \Theta R - \dots A \Theta \infty \Theta$ Napred okrenut nadbiskup sa ljiljanastim (?) žezlom u desnoj i žezlom sa piknjastim krstom u lijevoj ruci.

Bez napisa. Na jednom zidu napred okrenuto poprsje i orao raskriljenih krila; iznad njih šesterotraka zvijezda između dva krstića,

1 kom. Dm. 16^{mm}, tež. 0·99 gr.

78. $\times \Theta B \Theta R H \bar{A} - R D \infty \Theta P \infty$ Napred okrenut nadbiskup sa infulom na glavi i sa dva mača u rukama.

Kao br. 77. — 2 kom. Dm. 18—17^{mm}, tež. 0·85, 0·74 gr.

79. ☒ $\Theta K \dots - \dots V \infty$ Napred okrenut nadbiskup sa infulom na glavi i dugim krstom u lijevoj ruci, desnicom blagosivlje.

Kao br. 77. — 1 kom. Dm. 16^{mm}, tež. 0·72 gr.

80. ☒ $\Theta \dots - \mathfrak{J} C P C \bar{A} I$ Napred okrenut nadbiskup sa infulom na glavi i dugim piknjastim krstom u lijevoj ruci, desnicom blagosivlje.

Kao br. 77, samo što je još između poprsja i orla ∴.

1 kom. Dm. 16^{mm}, tež. 1·14 gr.

81. ✠ — **OVI**. Napred okrenut biskup (?) sa piknjastim krstom u desnoj i ljljanastim žezlom (?) u lijevoj ruci.

Kao br. 77. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1.08 gr.

82. ✠ **EREDV** — **ARCSH** Napred okrenut nadbiskup sa infulom na glavi i krstolikim štapom u lijevoj ruci, desnicom blagosivlje.

Bez napisa. Na jednom zidu napred okrenuta poprsja sv. Marka i njegova lava; iznad njih šesterotraka zvijezda između dva krstića.

3 kom. Dm. 18—17^{mm}, tež. 1.17, 0.92, 0.81 gr. — 1 jače obrezan komad. Dm. 15^{mm}, tež. 0.71 gr.

83. ✠ **ER** — **AR** Napred okrenut nadbiskup podbočenih ruku sa infulom na glavi, biskupskim štapom u desnoj i ključem (?) u lijevoj ruci.

Bez napisa. Ispod velikoga krsta napred okrenuta biskupska glava sa infulom; sa svake strane po jedan toranj, a do njih po tri debele piknje jedna ispod druge.

Zeller p. 51, br. 18. — 1 kom. Dm. 17^{mm}, tež. 0.75 gr.

Koruška.

1. Bez napisa. Napred okrenuti vojvoda sa zastavom u desnoj i mačem u lijevoj ruci.

Bez napisa. Velik kukasti krst sa velikim krugljicama u uglovima.

Sr. Windischgrätz br. 2218—2219. Welzl br. 9785—88, 9920—21.

19 kom. Dm. 20—17^{mm}, tež. 1.25, 1.18, 1.08, 1.08, 1.07, 1.02, 0.98, 0.95, 0.78 gr. Lošije sačuvanih daljnjih 10 komada važe 9.50 gr.

Koruška. (?) *Hermann* (1161—1181).

2. Bez napisa. Na desno okrenut vojvodin lik do koljena sa mačem u desnoj ruci; iza njega zastava.

Bez napisa. Gradski zid sa kruništem, sa dva tornja i kapijom; između tornjeva peterotraka zvijezda.

Sr. Windischgrätz br. 2221—2222, Welzl br. 9893.

21 kom. Dm. 21—17^{mm}, tež. 1.24, 1.10 (t. IV. Col. 3, br. 9), 1.08, 0.95, 0.91, 0.88, 0.88, 0.86, 0.85, 0.73 gr. Daljnjih 11 komada teži 8.95 gr.

3. Bez napisa. Napred okrenut vojvoda sa mačem u desnoj i zastavom u lijevoj ruci.

Kao br. 2. — Sr. Windischgrätz br. 2221. 1 kom. Dm. 21^{mm}, tež. 0.93 gr.

4. Bez napisa. Na desno okrenuti vojvoda sa mačem (?) u desnoj i štitom u lijevoj ruci.

Kao br. 2. — 1 kom. Dm. 20^{mm}, tež. 0.97 gr.

5. Mjesto napisa peterotrake zvijezde u dvostrukom linearnom okrugu. Lik kao br. 3.

Kao br. 2. — 2 kom. Dm. 20^{mm}, tež. 1.07, 0.97 gr.

6. Kao br. 2.

Bez napisa. Gradski zid sa kruništem, jednim tornjem između dvije krugljice i kapijom. U kapiji i do nje sa svake strane po jedna, a na zidu pet debelih krugljica.

Sr. Windischgrätz br. 2223—2224. — 8 kom. Dm. 19—16^{mm}, tež. 0.96 (t. V. Col. 1, br. 1), 0.90, 0.72 gr. Daljnjih 5 komada 4.65 gr.

7. Slično, ali bez krugljica kapiji sa strana, a na zidu ima šest krugljica. 2 kom. Dm. 19—17^{mm}, tež. 1.23, 0.92 gr.

8. Bez napisa. Na desno okrenut vojvodin lik do koljena, odjeven ljuskastim oklopom, sa mačem u desnoj ruci; iza njega zastava.

Bez napisa. Gradski zid sa kruništem, jednim tornjem između dvije krugljice i kapijom, na kojoj se nalazi debela krugljica. Na zidu ima sedam debelih krugljica.

1 kom. Dm. 20^{mm}, tež. 1.33 gr.

9. . . I I F E S J Napred okrenut vojvoda sa mačem u desnoj i zastavom u lijevoj ruci.

Bez napisa. Gradski zid sa kruništem, jednim tornjem između dvije krugljice i kapijom, na kojoj se nalazi debela krugljica. Na zidu ima pet debelih krugljica, a jedna iznad tornja.

1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 0.97 gr.

10. Slično, ali sa napisom I I I E P S D O — . . . E P . H H i sa dvije sitnije krugljice nad tornjem.

1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1.03 gr.

11. A S . . . S 1 S I (korumpirano mjesto Friacensis). Napred okrenut nadbiskupov lik do koljena, sa infulom na glavi, biskupskim štapom u desnoj i knjigom u lijevoj ruci.

Kao br. 7, ali sa pet krugljica na zidu.

1 kom. Dm. 16^{mm}, tež. 0.49 gr. (Hälbling; t. V. Col. 2, br. 1.)

Koruška. Ulrich II. (1181—1201).

12. X J X J A H — . . . C A S Napred okrenut vojvoda, odjeven oklopom, sa mačem u desnoj i štitom na lijevoj ruci.

~ A N C L V ~ Krst sa četiri peterotrake zvjezdice u uglovima.

Sr. Windischgrätz br. 2225, Welzl br. 9717.

Kovan u sv. Vidu. 7 kom. Dm. 18—15^{mm}, tež. 1.15, 1.13, 1.13, 1.12, 0.99, 0.95, 0.85 gr. — 75 slabije sačuvanih neuvrštenih komada ove vrste važe 70 gr.

Varijante:

a) X J X J A H — I A A V ~ — 4 kom. Tež. 1.18, 1.16, 1.02, 0.98 gr.

b) X J X J A I — N A A V ~ — 3 kom. Tež. 1.32, 1.08, 1.05 gr.

c) X J X J A H — N A V A ~ — 3 kom. Tež. 1.13 (t. V. Col. 3. br. 1.), 1.13, 1.12 gr.

d) . . . X J A I I I — I h C S ~ — Tež. 1.04 gr.

e) . . . I J I — I o J A I ~ — 2 kom. Tež. 1.21, 1.02 gr.

f) — o I J A A ~ — 2 kom. Tež. 0.92, 0.87 gr.

g) J X J A H — A A A A . — Tež. 1.17 gr.

h) — R J — Tež. 1.17 gr.

i) — S J — Tež. 1.06 gr.

j) . . A J I — . . I S . S — Tež. 1.07 gr.

k) X J X A ~ — Tež. 1.21 gr.

l) X — B A J ~ — Tež. 0.87 gr.

m) . . A J A I I — — Tež. 0.95 gr.

- n) — R J I ° A . . — Tež. 0·72 gr.
 o) ✚ . . . — . . . 3 — Tež. 0·93 gr.
 Jače obrezani komadi sa Dm. 15—13^{mm}.
 p) ✚ J X I I J A — . . A A ∞ — 5 kom. Tež. 0·91, 0·87, 0·82, 0·73, 0·59 gr.
 r) ✚ J X I I C A — — Tež. 0·92 gr.
 s) . . X A C I I — — Tež. 0·62 gr.
 š) ✚ C X . . — D C A ∞ — Tež. 0·69 gr.
 t) ✚ J X . . — . . A I ∞ — Tež. 0·89 gr.
 13. ✚ Q E V A — . . A H — Napred okrenut vojvoda sa mačem u lijevoj i štitom na desnoj ruci (dakle obratno, nego što mora biti).
 Kao br. 12. — 1 kom. Dm. 17—16^{mm}, tež. 0·87 gr.
 Varijanta: a) ✚ I ∞ . . — — Tež. 1·00 gr.
 14. ✚ ∞ I . — . . . Kao br. 12.
 ✚ ∞ ∞ ∞ Lik kao br. 12. — 1 kom. Dm. 16^{mm}, tež. 0·63 gr.
 15. . . . — . . . A A o Okrunjeno poprsje prekrštenih na prsima ruku.
 Bez napisa. Lik kao br. 12. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·01 gr.
 16. ✚ ∞ V D A . — Vojvoda sa mačem u desnoj i ljiljanastim žezlom u lijevoj ruci. U polju lijevo pet u krst stavljenih krugljica, a desno tri u trokut stavljene.
 Bez napisa. Krst sa četiri šesterolatične rozete u uglovima.
 1 kom. Dm. 19^{mm}, ponešto dubčast, tež. 1·00 gr.
 • 17. ∞ A N — . . D Biskup sa infulom na glavi, krstom u lijevoj i ljiljanastim žezlom u desnoj ruci.
 ✚ — X A — o h A N Krst sa četiri peterotrake zvjezdice u uglovima.
 1 kom. četverouglasta oblika i ponešto dubčast. Dm. 16^{mm}. Tež. 0·84 gr. (t. V. Col. 1, br. 2).
 18. Napisi raznolični. Napred okrenuto okrunjeno vojvodino poprsje sa dva ljiljanasta žezla u rukama.
 ✚ ∞ A H C T A ∞ Na lijevo okrenut okrunjen krilati lav.
 Kovan u Sv. Vidu. Sr. Windischgrätz br. 2227, Welzl br. 9726. — 80 kom.
 Dm. 19—15^{mm}. 58 neuvrštenih komada teži 53 gr. — Varijante:
 a) ✚ C A H Q R A V ∞ 5 kom. Tež. 1·20, 1·07, 1·02, 0·99, 0·90 gr.
 b) . . . H Q R V 2 kom. Tež. 1·27, 0·95 gr.
 c) ✚ J A I I · H V P V I ∞ 5 kom. Tež. 1·01, 0·93, 0·91, 0·85 (t. V. Col. 2, br. 2), 0·73 gr.
 d) ✚ C X I ∞ Tež. 0·96 gr.
 e) ✚ J X I I Q ∞ 2 kom. Tež. 1·16, 1·07 gr.
 f) ✚ C I o I ∞ Tež. 1·02 gr.
 g) . . . I I ∞ / V . . Tež. 1·06 gr.
 h) t I ∞ Tež. 0·80 gr.
 i) Tragovi napisa. 4 kom. Tež. 1·25, 1·16, 1·16, 1·00 gr.
 19. ✚ Q A I I Q — . . V ∞ Napred okrenut vojvoda u ljuskastom oklopu sa mačem u desnoj i štitom na lijevoj ruci.
 ✚ ∞ A N C T A ∞ Velika šesterotraka zvijezda sa krugljicama u uglovima.

Kovan u Sv. Vidu. Sr. Windischgrätz br. 2228, Welzl br. 9725. — 17 kom. Dm. 18—17^{mm}, tež. 1·13 (t. V. Col. 1. br. 3), 1·09, 0·97, 0·88, 0·74, 0·72 gr. Daljnjih 11 komada teži 9·30 gr.

Varijante:

a) ✕ — **D I X** . . — Tež. 1·06 gr.

b) **V X** . — Dm. 15^{mm}, tež. 0·68 gr. (Hälbling). Sr. Windischgrätz br. 2229.

20. Napisi raznolični. Napred okrenut vojvoda, sa mačem u desnoj ruci, sjedeć prekrštenih nogu.

Napisi raznolični. Četiri krsta.

Kovan u Sv. Vidu. Sr. Windischgrätz br. 2230, Welzl br. 9711—9715.

33 kom. Dm. 19—16^{mm}. 15 neuvrštenih komada teži 15·50 gr.

Varijante:

Prednja strana:

Stražnja strana:

a) ✕ XC NC . C .	✕ NI S A	— Tež. 1·14 gr. (t. V. Col. 2 br. 3).
b) — INC .	✕ S A C L S D A	— Tež. 1·10 gr.
c) — NCIE	✕ S A C L S D A	— Tež. 0·87 gr.
d) . . VCA —	✕ ISDA	— Tež. 1·07 gr.
e) . . . CA — INCIE	✕ IE . V . ADR	— 5 kom. Tež. 1·16, 1·06, 1·02, 0·82, 0·78 gr.
f) ✕ — . . . C	I . E	— Tež. 1·07 gr.
g) ✕ D C E	✕ Y S L E S	— 2 kom. Tež. 1·09, 1·09 gr.
h) ✕ D R E	nejasno	— Tež. 0·82 gr.
i) AI .	nejasno	— Tež. 0·69 gr.
j) Oba napisa nečitljiva. — 4 kom. Tež. 1·18, 1·04, 0·83, 0·79 gr.		

Koruška. Bernhard II. (1201—1256).

21. ✕ **DVXCAR** — **INTHIC** Napred okrenut vojvoda sa mačem u desnoj i trouglastim štitom na lijevoj ruci.

✕ **S** **A** **ND** **E** — **LEIT** Na desno okrenut lav sa podignutim repom.

Kovan u Sv. Vidu. Sr. Windischgrätz br. 2231, Welzl br. 9707.

9 kom. Dm. 18—17^{mm}, tež. 1·09, 1·01, 0·93, 0·92, 0·91, 0·89 gr (t. V. Col. 3. br. 3); daljnja 3 kom. teže 2·58 gr.

Daljnje varijante: a) . . . **CARIN** — **TH** . . Mnogo finije rezan od ostalih, četverouglasta oblika. Dm. 20—18^{mm}, tež. 1·25 gr. (t. V. Col. 1. br. 4).

b) . . **N** . . **BT** . — Dm. 19—18^{mm}, tež. 1·09 gr.

22. Napisi raznolični. Napred okrenuto vojvodino poprsje u oklopu, sa kacigom na glavi i kopljem u desnoj ruci, lijevu ruku diže na prisegu.

S **ANT** — **VEIL** Napred okrenuto poprsje Sv. Vida.

Kovan u sv. Vidu. Sr. Windischgrätz br. 2232—2233, Welzl br. 9702.

26 kom. Dm. 19—17^{mm}. 9 neuvrštenih komada teži 8·20 gr.

Varijante:

a) ✕ . . . **AR** . **INTHIE** . — Tež. 1·15 gr. (t. V. Col. 3. br. 2).

b) ✕ **DVXC** . . **RIN** **THIE** — 4 kom. Tež. 1·05, 0·90, 0·87, 0·85 gr.

c) ✕ **JVXJ** **E** — Tež. 1·12 gr.

- d) **С А Я И Н** . . . — Tež. 0·93 gr.
 e) nečitljivo; na naličju **С А Т** . . . — Tež. 0·68 gr.
 f) . . **C A R I N** . . ; na naličju **С А И Т** . . . — 2 kom. Tež. 1·21, 0·87 gr.
 g) na naličju **С А И Т — В Е И Л** — Dm. 15^{mm}, tež. 0·60 gr. (Hälbling.)
 h) na naličju **С А Н Т — В С И Т** — 6 kom. Dm. 20—16^{mm}, tež. 1·11, 0·92, 0·90, 0·73, 0·69, 0·50 gr.

23. Napisi raznolični. Napred okrenuto vojvodino poprsje sa dvije zastave u rukama.

Bez napisa. Napred okrenuto poprsje pod svodom, koji je gore na sredini okrunjen krstom, a postrance ljiljanima.

Sr. Windischgrätz br. 2234—35, Welzl br. 8944.

116 kom. Dm. 19—16^{mm}. 94 neuvrštenih komada teži 91 gr.

(7 trake zvjezdice.) Varijante:

- a) * **Д А Х В С В Ш Н В Д Л С** — Tež. 0·96 gr.
 b) * **Д А Х В С В Ш Н В Ш Л С** — 6 kom. Tež. 1·17 (t. V. Col. 3. br. 4), 1·15, 1·09, 1·00, 0·91, 0·89 gr.
 c) * **Д В Х В Е В Ш Н В Я Д Л С** — Tež. 0·91 gr.
 d) * **Д В Х В Е Р И А . Т** — 4 kom. Tež. 1·21, 1·13, 1·07, 1·06 gr.
 e) . . . **Х В С В Н . Д** . . — Tež. 1·02 gr.
 f) **В . Д С** — Tež. 1·00 gr.

Jače obrezani komadi i Hälblingi sa Dm. 16—15^{mm}:

- g) * **Д А Х В Е В Ш Н В Д Л С** — 4 kom. Tež. 0·87, 0·79, 0·51, 0·50 gr.
 h) * **Е Я Ш Н Ш Д С** — 2 kom. Tež. 0·68, 0·60 gr.
 i) **И А Р Т** — 2 kom. Tež. 0·75, 0·47 gr.

24. **Д Е С Л . . . В И Т** Lik kao br. 23.

Kao br. 23. Kovan u Sv. Vidu. — 1 kom. Dm. 18—17^{mm}; tež. 0·98 gr.

Varijanta: a) **Д Е В Р Е С А . И** . — 2 kom. Dm. 18—17^{mm}, tež. 1·02, 0·92 gr.

25. **Д А Х H R D** Napred okrenuto vojvodino poprsje sa mačem u desnoj i ljiljanastim žezlom u lijevoj ruci.

Kao br. 23. — 5 kom. Dm. 19—18^{mm}, tež. 1·21, 0·98, 0·85, 0·85, 0·83 gr.

Varijanta: a) sa vanjskim okrugom od crtica i nutarnjim linearnim oko lika naličja (mjesto dva okrugla od crtica). — 3 kom. Dm. 19—17^{mm}, tež. 1·20, 1·15, 1·13 gr.

26. **С** Desno okrenut stupajućii lav.

Bez napisa. Napred okrenuta kruglja urešena piknjicama (glava ?) pod svodom, koji je gore na sredini okrunjen kukastim krstom, a postrance ljiljanima.

1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·04 gr. (t. VI. Col. 2, br. 5).

27. **Д А Х В Е В Ш Н В Д Л С** Napred okrenuto okrunjeno vojvodino poprsje sa mačem u desnoj i ljiljanastim žezlom u lijevoj ruci.

Bez napisa. Dvoglavi orao raskriljenih krila; iznad njega zid sa tri tornjića, od kojih srednji ima tri kruništa, a postrani krovove.

Sr. Windischgrätz br. 2236, Welzl br. 9891.

4 kom. Dm. 18—16^{mm}, tež. 1·20 (t. V. Col. 2, br. 5.), 1·05, 0·95, 0·88 gr.

Varijanta: a) **H B D** ∞ Tež. 0·92 gr.

b) Sličan Hälbling. Dm. 16^{mm}, tež. 0·64 gr.

28. **⊠ D A X B E B — U H V B D Λ** Napred okrenut vojvoda sa krstom u desnoj i zastavom u lijevoj ruci.

Bez napisa. Na desno okrenuto a osvrćuće se janje božje sa krstom.

Sr. Windischgrätz br. 2237, Welzl br. 8949—50, 9832—41.

34 kom. Dm. 19—17^{mm}, tež. 1·22, 1·18 (t. V. Col. 2, br. 4.) 1·17, 1·16, 1·16, 1·13, 1·12, 1·11, 1·11, 1·10, 1·08, 1·07, 1·07, 1·04, 1·01, 1·01, 1·00, 0·97, 0·92. Dalnjih 14 kom. teži 14·50 gr.

Varijanta: a) **⊠ D A X B E B — U H V B D Λ** 4 kom. Tež. 1·24, 1·18, 0·97, 0·90 gr.

29. **⊠ D A X B E B U H V B D V** Napred okrenuto vojvodino poprsje sa mačem u desnoj i ljiljastim žezlom u lijevoj ruci.

Kao br. 28. — 2 kom. Dm. 17^{mm}, tež. 1·14, 0·89 gr.

30. Raznolični napisi. Napred okrenut vojvoda sa ljiljanastim žezlom, naslonjenim preko desnoga ramena i sa sokolom na lijevoj ruci.

Bez napisa. Napred okrenuto poprsje i orao raskriljenih krila na jednomu zidu; iznad njih šesterotraka zvijezda između dva krstića.

Sr. Windischgrätz br. 2239, Welzl br. 9812—19.

14 kom. Dm. 17—16^{mm}. — Varijante:

a) **⊠ E R H C . — . E R ∞ I** — 2 kom. Tež. 1·11, 0·97 gr.

b) . . . **Λ C X — Γ Θ . . .** — 2 kom. Tež. 1·04, 0·91 gr.

c) **⊠ Θ R H C . — . . C . V C** — Tež. 0·86 gr.

d) **⊠ Θ B R L V — U Λ** — Tež. 0·95 gr.

e) **⊠ Θ R Θ H — . . . H Λ ∞** — 3 kom. Tež. 0·98 (t. V. Col. 1, br. 6.), 0·93, 0·82 gr.

f) **⊠ Θ R H P Θ I —** — Tež. 0·75 gr.

g) — . . **Å h ∞** — Tež. 0·91 gr.

h) — . . **Θ H . . .** — Tež. 0·99 gr.

i) **⊠ Θ . I I . . — I Θ** — Tež. 1·08 gr.

j) **⊠ Θ R V E . . —** — Tež. 1·11 gr.

31. **⊠ Θ . . . H — . . . I Q** Napred okrenut sjedeći vojvoda sa ljiljanastim žezlom, naslonjenim preko desnoga ramena i sa sokolom na lijevoj ruci.

Kao br. 30. — 1 kom. Dm. 17—16^{mm}, tež. 1·02 gr.

32. **. Θ . N Θ ∞ — A E . . .** Napred okrenut vojvoda sa ljiljanastim žezlom u ispruženoj desnoj i sa sokolom na lijevoj ruci.

Kao br. 30. — 1 kom. Dm. 17—16^{mm}, tež. 0·79 gr.

Varijanta a) sa **⊠ Θ R . C . — . . D H Θ** na prednjoj strani i sa **∞** između poprsja i orla na naličju. — 1 kom. Dm. 17—16^{mm}, tež. 0·96 gr.

33. **⊠ Q V X . . — A Θ D ∞** Napred okrenut sjedeći vojvoda podbočenih ruku sa ljiljanastim žezlom u lijevoj ruci.

Bez napisa. Na jednom zidu napred okrenuta poprsja sv. Marka i njegova lava, a iznad njih šesterotraka zvijezda između dva krstića.

Sr. Welzl br. 9733—36. — 5 kom. Dm. 17—16^{mm}, tež. 0·97 (t. IV. Col. 1. br. 8), 0·90, 0·89, 0·85, (15^{mm}.) 0·75 gr.

Varijante: a) sa između sveca i lava. Tež. 0·95 gr.

b) na licu napis $\Theta R \Theta H$. — $F A D V \infty$ — 2 kom. tež. 0·95 0·77 gr.

34. $\Theta R E V$ · — $F A H \Theta \infty$. Napred okrenut sjedeći vojvoda podbočenih ruku sa ljiljanastim žezlom u desnoj ruci.

Kao br. 33. — 3 kom. Dm. 17—15^{mm}, tež. 0·96, 0·90, 0·70 gr.

35. . . $N \Theta T C R A$ Napred okrenuta glava anđela raširenih krila iznad kolobara, u kojemu je velika šesterotraka zvijezda.

Bez napisa. Između dvije kule sa kruništima kapija, na kojoj je velika osmerotraka zvijezda, a nad kapijom gornja polovica lijevo gledajućega rastućega orla raskriljenih krila.

Neka biskupska kovnica. — Sr. Windischgrätz broj 2242, Welzl br. 9880—81. — 7 kom. Dm. 17—16^{mm}, tež. 1·16, 1·16, 1·04, 1·03, 1·02, 0·98, 0·96 gr. (t. VI. Col. 1. br. 1).

36. Mjesto napisa niz karičica u dvostrukom kolobaru (vanjskom od crtica i nutarnjim linearnim). Desno stupajući lav; iza njegove glave i prednjih nogu po jedna peterotraka zvijezda.

Bez napisa. Napred okrenuta jelenova glava između dvije kule sa trostrukim kruništima, koje se nalaze na zidu sa dva svoda; iznad jelenove glave šesterotraka zvijezda.

Sr. Windischgrätz br. 2243, Welzl br. 9801. — 16 kom. Dm. 18—14^{mm}, tež. 1·38, 1·25, 1·19, 1·15 (t. V. Col. 3, br. 5), 1·14, 1·14, 1·06, 1·05, 1·02, 0·94, 0·90 gr. Daljnjih 5 kom. teži 4·90 gr.

37. $G R A C \Theta$ — $R \infty \Theta \infty$ Napred okrenut sjedeći vojvoda sa štapom, na kojem su tri cvijetka u desnoj i sa sokolom na lijevoj ruci.

Bez napisa. Napred okrenuto okrunjeno poprsje između dvije kule sa kruništima, na kojima se nalazi po jedna zastavica.

Kovnica Slovenska Gorica (Windischgrätz). Sr. Windischgrätz br. 941 i 2244, Welzl br. 9761—67. — 14 kom. Dm. 18—15^{mm}, tež. 1·12 (t. V. Col. 1, br. 5), 1·11, 1·09, 1·07 gr. Daljnjih 10 sličnih kom. teži 10·70 gr.

Varijante: a) $G R A C$ — $\Theta R \infty \Theta \infty$ 2 kom. Tež. 1·23, 1·21 gr.

b) Napis kao kod a) ali na štapu pet cvijetaka. 9 kom. Tež. 1·12, 1·12, 1·09, 1·01, 1·00, 0·99, 0·90, 0·90, 0·84 gr.

c) $G . . . A$ — $. R S \Theta \infty$ Na štapu ljiljan. Tež. 1·11 gr.

38. . . $\Theta R H A R D V \infty D$. . Napred okrenut vojvoda sa mačem u desnoj i trouglastim štitom na lijevoj ruci.

Bez napisa. Bradato svetačko poprsje sa ljiljanima u podignutim rukama; povrh poprsja zgrada sa tri svoda, od kojih je na srednjemu kula sa trostrukim kruništem između dvije šesterotrake zvijezde.

Sr. Welzl br. 9789—91. — 6 kom. Dm. 20—17^{mm}, tež. 1·08 (t. V. Col. 1. br. 8), 1·00, 0·89, 0·75, 0·64, (15^{mm}.) 0·69 gr.

Koruška. Filip (1247—1256).

39. Napisi raznolični, ali nijedan potpun. Napred okrenut vojvoda sa mačem u desnoj i krstom u lijevoj ruci.

Bez napisa. Napred okrenuto biskupsko poprsje sa infulom na glavi između dva tornjića sa šiljatim krovovima, a povrh poprsja dvostruki zabat sa dva postrana tornjića.

101 kom. i 3 Hälblinga. Dm. 17—16^{mm}. 52 neuvrštena komada teže 47·30 gr.

— Varijante:

a) ☒ ∞ C T . — — Tež. 0·98 gr.	r) Λ . — — Tež. 0·84 gr.
b) ☒ S T O H . — — Tež. 0·79 gr.	s) ☒ — H H J A — 2 kom. Tež. 0·79, 0·72 gr.
c) ☒ ∞ T C V A — — Tež. 0·90 gr.	š) * — o V J □ — Tež. 1·37 gr.
d) . ∞ I → J I — Λ — 4 kom. Tež. 1·27, 1·07, 1·03, 0·98 gr.	t) — T E A — 2 kom. Tež. 0·93, 0·71 gr.
e) — A C I — Tež. 1·20 gr.	u) ☒ — . . T ∞ I A — Tež. 1·10 gr.
f) ☒ O T O H A — — 3 kom. Tež. 1·06, 0·94, 0·91 gr.	v) ☒ H H * ∞ O — — Tež. 0·92 gr.
g) ☒ C → — H ∞ — Tež. 1·16 gr.	z) ☒ — . . H C . — Tež. 0·93 gr.
h) . C → O I — — Tež. 1·08 gr.	ž) — . H A J ∞ — 2 kom., tež. 0·87, 0·73 gr
i) ☒ C — ∞ → — Tež. 0·99 gr.	aa) ☒ ∞ C A — Tež. 1·00 gr.
j) ☒ C Λ T — ∞ → — 4 kom. Tež. 0·99, (t. V. Col. 1, br. 7.), 0·98, 0·82, 0·78 gr.	bb) — o J A — Tež. 0·92 gr.
k) ☒ C A — ∞ — Tež. 0·87 gr.	cc) ☒ — O E A — Tež. 0·78 gr.
l) ☒ . A — ∞ — Tež. 1·06 gr.	dd) Napisi nečitljivi. 9 kom. Tež. 1·18, 1·05, 1·01, 1·01, 0·96, 0·94, 0·93, 0·79, 0·65 gr.
m) ☒ C J T — — Tež. 1·00 gr.	ee) Napisi nečitljivi. 3 Hälblinga. Tež. 0·53, 0·51, 0·48 gr.
n) ☒ T A — ∞ H — Tež. 0·79 gr.	ff) † H O V A . — 1 — Dm. 16 ^{mm} , tež. 0·85. Strana imitacija.
o) ☒ . . O O T — I † A — Tež. 0·98 gr.	
p) . . Λ A C . — — 2 kom. Tež. 0·99, 0·96 gr.	

40. Napisi različni. Napred okrenut sjedeći biskup sa infulom na glavi, mačem u desnoj i piknjastim krstom u lijevoj ruci.

Kao br. 39. — 45 komada i 3 Hälblinga. Dm. 17—16^{mm}. 23 neuvrštena komada teže 24·20 gr. — Varijante:

a) ☒ ∞ A . T . — * . . . — 6 kom. Tež. 1·30, 1·27, 1·14, 1·13, 1·08, 1·03 gr.	g) ☒ T ∞ A . — — Tež. 1·04 gr.
b) . ∞ E I T — — Tež. 0·95 gr.	h) — A C — Tež. 1·14 gr.
c) ☒ ∞ . H A — — Tež. 1·15 gr. (t. V. Col. 2, br. 7.).	i) . . . C ∞ × * — o — Tež. 1·22 gr.
d) ☒ C * A . — . ∞ H A — Tež. 0·94 gr.	j) — . A H . — Tež. 1·14 gr.
e) ☒ C ∞ A C — — 2 kom. Tež. 1·28, 1·08 gr.	k) ☒ — . . . ∞ H — Tež. 0·96 gr.
f) ☒ A C . . — T H V ∞ — 2 kom. Tež. 1·06, 1·05 gr.	l) — o ∞ W C A — Tež. 0·94 gr.
	m) — o Λ ∞ . . — Tež. 0·71 gr.
	n) J — — Tež. 1·01 gr.
	o) Λ . . E ∞ — Tež. 1·16 gr.
- Izopačen napis,

Bez napisa. Između dva tornjića sa krstovima crkveni zabat, u kojemu se nalazi krst; povrh zabata okrunjena svetačka glava.

14 kom. i 2 Hälblinga. Dm. 20—17^{mm} — Varijante:

- a)   — 9 kom. d) — — Tež. 1·00 gr.
Tež. 1·20, 1·14, 1·08, 0·98, 0·95, 0·88 e) — — Tež. 0·85 gr.
(t. VI. Col. 1. br. 2), 0·88, 0·81, f) — — Tež. 1·13 gr.
0·80 gr. Hälblingi:

- b) . . . — — Tež. 1·14 gr. g) — — Tež. 0·58 gr.
c) . . . — — Tež. 1·03 gr. h) Nejasno. Tež. 0·57 gr.

47. . . . . . . I. Napred okrenut vojvoda sa mačem u desnoj i štitom na lijevoj ruci; ispod mača šesterotraka zvijezda.

Bez napisa. Napred okrenuto svetačko poprsje sa unutra okrenutim pticama na podignutim rukama; povrh glave šesterotraka zvijezda

6 kom. Dm. 18—17^{mm}, tež. 1·12, 0·82 (t. V. Col. 2. br. 8), 0·82 gr. Daljnja 3 komada teže 2·85 gr.

48.   . . . V — Napred okrenut svetac, sa osjenkom oko glave i nejasnim predmetom (krst?) u lijevoj ruci, desnicom blagosivlje.

Bez napisa. Između dva tornjića sa krstovima napred okrenuta glava sa infulom; povrh glave velik karikom okrunjeni ljiljan između dvije krugljice.

1 kom. Dm. 17^{mm}, tež. 0·84 gr. (t. VI. Col. 2. br. 3).

49. Napred okrenuta odjevena figura (biskup?) sa sklopljenim na prsima rukama.

Kao br. 48. — 2 kom. Dm. 18—17^{mm}, tež. 0·81, 0·81 gr.

50. Bez lika, jer je novac kovan na način brakteata.

Kao br. 48. — 1 kom. Četverouglast i dubčast. Dm. 19^{mm}, tež. 0·98 gr.

51. . N H T V L I . . Napred okrenuto poprsje biskupa sa infulom na glavi, krstolikim štapom u desnoj i knjigom u lijevoj ruci.

Bez napisa. Napred okrenuta glava povrh trijuh u trokut postavljenih i crticama spojenih karičica, s kojih vise tri krstića.

Sr. Welzl br. 9857—59. — 1 kom Dm. 18^{mm}, tež. 0·79 gr. (t. VI. Col. 3. br. 1).

Koruška. Friesach.

52. . . R I — . H Napred okrenut sjedeći (?) vojvoda sa žezlom preko desnoga ramena i štapom (?) u lijevoj ruci.

Bez napisa. Mala crkvica sa dva stupa, zabatom i velikim krstom, između dva van okrenuta a osvrćuća se orla; povrh krsta šesterotraka zvijezda.

2 kom. Dm. 19—18^{mm}, tež. 0·99 (t. VI, Col. 3. br. 2), 0·97 gr.

53. Napis nečitljiv. Napred okrenut sjedeći biskup sa infulom na glavi, biskupskim štapom u desnoj i knjigom u lijevoj ruci; povrh biskupovih koljena u polju po jedna karičica.

Bez napisa. Mala crkvica sa dva stupa, zabatom i velikim krstom; lijevo do nje osvrćući se orao, a desno kula sa kruništem; povrh kule šesterotraka zvijezda, a ispod nje velika krugljica.

1 kom. Dubčast. Dm. 19^{mm}, tež. 0·95 gr. (t. VI. Col. 2, br. 2).

54. **FRI** ∞ **Ā C A** ∞ Napred okrenuto poprsje biskupa sa ljiljanastim štapom u desnoj i biskupskim štapom u desnoj ruci; povrh njega polumjesec, a na njemu krstić.

Bez napisa. Velik krst na podnožju a sa svake mu strane po jedno napred okrenuto poprsje sa infulom.

Sr. Welzl br. 9886 18 kom. Dm. 19—17^{mm}, tež. 1·10, 1·06, 0·95, 0·75, 0·71 (t. V. Col. 3, br. 6) gr. 6 neuvrštenih komada teži 5·45 gr.

Varijante: a) Polumjesec prazan. 2 kom. Tež. 1·10, 1·03 gr.

b) Polumjesec neizražen. 3 kom. Tež. 0·93, 0·86, 0·86 gr.

c) Napis retrogradan **⊠** ∞ **Λ /** — Tež. 1·18 gr.

55. [**⊠**] **ST** Napred okrenut vojvoda sa mačem u desnoj i štitom na lijevoj ruci; povrh štita ∴

Bez napisa. Veća kula sa trostrukim kruništem između dvijuh manjih sa krovovima, na kojima se nalaze zastave. Na vratima srednje kule šesterotraka zvijezda iznad trijuh krugljica, a gore sa svake strane po jedna karičica.

4 kom. Dm. 18—17^{mm}. tež. 0·94 (t. VI. Col. 2, br. 1.), 0·85, 0·83, 0·73 gr.

56. **⊠** **Я** **A Q** ∞ Napred okrenut vojvoda sa mačem u desnoj i štitom (?) na lijevoj ruci.

Bez napisa. Zabat, okrunjen sa tri kule, od kojih srednja ima krov, a pobočne kruništa; u zabatištu napred okrenuta glava između trijuh u trokut stavljenih krugljica.

3 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 0·93, 0·92, 0·87 gr. (t. V. Col. 3, br. 8.) četvero-uglast i dubčast.

57. Napisi raznolični. Na lijevo stupajućí lav, a ispod njega orao raširenih krila, okrenut glavom na lijevo.

Bez napisa. Na pećini kula sa kruništem i šiljatim krovom između dvijuh na pećinama sjedećih unutra okrenutih ptica.

15 denara sa Dm. 17—15^{mm}. i 1 Hälbling sa Dm. 14^{mm}. — Varijante:

a) **⊠** **GRQ E. Ā** — **Ā L** ∞ **H** — 2 kom. Tež. 1·09, 1·06 gr. g) **⊠** **D** — **•** — 1 kom. Tež. 1·06 gr.

b) **⊠** **Q I A C C Ā** . . . ∞ — 2 kom. Tež. 1·18, 0·98 gr. h) **⊠** **CH** **Э** . — 1 kom. Tež. 0·92 gr.

c) **⊠** **CRvAV** **H Q** — 2 kom. Tež. 0·97, 0·77 gr. i) . . . ∞ **Q Ā** . — 1 kom. Tež. 0·96 gr.

d) **Q Ā I** — 1 kom. Tež. 1·10 gr. j) Nečitljiv napis. — 3 kom. Tež. 0·89, 0·87, 0·80 gr.

e) **⊠** **Q** **o** — 1 kom. Tež. 0·90 gr. k) Hälbling. **⊠** **GRQ** . . . — 1 kom.

f) **T I I D C** **C I I** — 1 kom. Tež. 0·65 gr.

Tež. 0·71 gr.

58. Napred okrenut gologlav biskup sa biskupskim štapom na desnom, a štapom sa krstom na lijevom ramenu. U dvostrukom linearnom okrugu napis.

Šiljati zabat sa karikom na vrhu i sa dva postrana tornjića, a u njemu napred okrenuta glava. Gore krstić povrh jednoga luka

11 kom. Dm. 18—17^{mm}. 6 neuvrštenih komada teži 5·22 gr.

a) $\cdot \Lambda / \Lambda \cdot - \Omega T O \Gamma$ — 4 kom. (t. VI. Col. 1. br. 3). Tež. 1·18, 1·14, 0·99, 0·98 gr.

b) — $\Lambda \approx I T$ — 1 kom. Tež. 0·85 gr.

Naličje je ponešto slično onomu na novcima akvilejskoga patrijarke Bertolda (br. 1. i 2.).

Štajerska. Leopold VI. slavni (1194—1230.).

1. $\cdot \text{X} \cdot \text{DVX} \cdot \text{LIV} - \text{P o L D V} \cdot$ Napred okrenut vojvoda na prijestolju, sa ljljastim žezlom u lijevoj ruci.

Bez napisa. Poprsje biskupa sa infulom na glavi, koji na podignutim rukama drži crkvenu zgradu sa kupolom i sa dva postrana tornjića.

59 kom. i 5 Hälblinga. Dm. 19—17^{mm}, tež. 1·37 (t. VI. Col. 3, br. 4), 1·33, 1·28, 1·25, 1·23, 1·20, 1·20, 1·15, 1·14, 1·14, 1·10, 1·07, 1·07, 1·06, 1·02, 0·97, 0·93, 0·91, 0·88 gr. Daljnjih 40 komada teži 42·70 gr.

Težina Hälblinga: 0·78, 0·75, 0·75, 0·74, 0·68 gr.

Varijante: a) — $\text{P o H D V} \cdot$ — Tež. 0·88 gr.

b) $\cdot \cdot \Lambda X h \Theta \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot$ — Tež. 0·91 gr.

c) $\cdot \text{X} \cdot \text{H} \cdot \cdot \cdot \cdot$ — $\text{o h M V} \cdot$ — Tež. 0·87 gr.

2. . . . $\text{H} \Lambda \cdot \cdot \cdot \cdot$ — $\cdot \cdot \cdot \cdot \cdot$ Napred okrenut vojvoda sa dva mača u rukama.

Kao br. 1. — 1 kom. Dm. 17^{mm}, tež. 0·87 gr.

3. $\cdot \Lambda \approx I \approx X P I \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot$ Napred okrenut sjedeći biskup sa infulom na glavi i ljljanastim žezlom u lijevoj ruci.

Kao br. 1. — 1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·26 gr.

4. $\cdot \star \text{O} \Lambda \cdot \cdot \cdot \cdot \approx \text{V} \cdot \cdot$ Nejasno napred okrenuto poprsje (biskupa?) sa ljljanima u podignutim rukama.

Kao br. 1. — 1 kom. Dm. 17^{mm}, tež. 0·82 gr.

5. Nejasan napis i nacrt (?) Napred okrenut vojvoda sa zastavom u desnoj i štitom na lijevoj ruci.

Kao br. 1., samo što je poprsje pod kupolom bez infule.

1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 0·86 gr.

6. $\cdot \text{X} \text{DVX} \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot - \text{V P o L D} \cdot$ Napred okrenut vojvoda sa krstolikim žezlom u desnoj i jabukom (?) u lijevoj ruci.

$\cdot \text{X} \text{EPI} \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \text{ACH}$ Napred okrenuta glava anđela sa velikim gore uzvinutim krilima; površ glave krst.

9 kom. Dm. 17—16^{mm}, tež. 1·45, 1·20 (t. VI. Col. 2, br. 4), 1·04, 0·96, 0·96, gr. Daljnja 4 komada teže 3·85 gr.

2 Hälblinga. Dm. 16—14^{mm}, tež. 0·85, 0·57 gr.

7. $\cdot \text{X} \text{DVX} \cdot \cdot \text{O} \bar{\text{A}} - \text{R I} \cdot \cdot \text{V} \cdot \cdot$ Lik kao br. 6.

Kao br. 6. — 3 kom. Dm. 18—16^{mm}, tež. 1·24, 0·93, 0·87 gr.

8. $\cdot \text{X} \text{DVX} \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot - \text{V P o L D} \cdot$ Napred okrenut vojvoda sa podignutom desnicom, drži u lijevoj ruci krstoliko žezlo.

$\cdot \text{X} \text{EPI} \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \text{ACH}$ Lik kao br. 6. — 2 kom. Dm. 17—16^{mm}, tež. 1·05, 0·94 gr.

9. $\cdot \text{X} \cdot \text{VX} \cdot \cdot \cdot \cdot$ — $\cdot \cdot \cdot \cdot \text{V} \cdot \cdot$ Napred okrenut stojeći biskup sa infulom na glavi, biskupskim štapom u desnoj i ključem (?) u lijevoj ruci.

Kao br. 6. — 1 kom. Dm. 18—17^{mm}, tež. 0·79 gr.

10. — **P O L D V**. Napred okrenut sjedeći vojvoda sa ljiljanstim žezlom u lijevoj ruci.

Bez napisa. Na desno okrenuto a osvrćuće se janje božje sa krstom.

1 kom. Dm. 18^{mm}, tež. 1·06 gr.

11. ☒ — **P V L D V** Napred okrenut vojvoda sa mačem u desnoj, a trouglastim štitom na lijevoj ruci.

Bez napisa. Ispod šiljata zabata sa krstom i dva postrana tornja napred okrenuta glava između dvije karike.

2 kom. Dm. 17—16^{mm}, tež. 0·84, 0·71 gr.

12. **Λ Ι Ι Ρ Ο Γ Δ** . . . Napred okrenuto vojvodino poprsje sa zastavama u rukama.

Bez napisa. Napred okrenuto poprsje ispod svoda, koji je na sredini okrunjen krstom, a postrance ljiljanima.

1 kom. Dm. 18—17^{mm}, tež. 1·14 gr. (t. VI. Col. 1. br. 5).

Štajerska (?).

13. Bez napisa. Na lijevo stupajući konj; iznad njegovih leđa ljiljanasto žezlo.

Janje sa krstolikim štapom na desno. Naokolo u dvostrukom linearnom okrugu peterotrake zvijezdice.

Luschin Die Wiener Pfennige u „Num. Ztschr.“ VIII. Taf. V. sl. 237.

1 kom. Dm. 20^{mm}, tež. 0·97 gr. (t. VI. Col. 1. br. 6).

14. Bez napisa. Na lijevo stupajući grif.

Na desno stupajući panter. Naokolo u dvostrukom linearnom okrugu šesterotrake zvijezdice.

1 kom. Dm. 19^{mm}, tež. 0·83 gr. (t. VI. Col. 2. br. 6).

Kranjska. Frizinški biskupi (XIII. vijek).

1. Bez napisa. Na lijevo okrenuta glava (sv. Korbinijan?) na velikom slovu **T**; u uglovima četiri osmerotrake zvijezde. Dvostruki okrug od biserja.

Bez napisa. Poprsje anđela gore uzvinutih krila, koji ruke sklapa na molitvu; povrh glave i na stranama po jedna osmerotraka zvijezda. Okrug od biserja.

Sr. Windischgrätz br. 2396, Welzl br. 9849—56.

4 kom. Dm. 21—18^{mm}, tež. 1·23, 1·17 (t. VI. Col. 2, br. 8), 1·16, 1·09 gr.

2. Kao br. 1, ali sa karičicama mjesto zvijezda na naličju.

1 kom. Dm. 20—19^{mm}, tež. 1·30 gr.

Kranjska. Bernhard II. (1201—1256).

3. Napisi raznolični. Na lijevo okrenut lav sa krstom u desnoj prednjoj šapi. Dvostruki linearni okrug oko napisa.

Bez napisa. Na jednom zidu dva napred okrenuta poprsja, a iznad njih piknjasti štap sa velikim ljiljanom; povrh poprsja karičice. Dvostruki okrug od biserja.

Kovan u Kostanjevici (Landstrass). Sr. Windischgrätz br. 2397—99, Welzl br. 9769—72, 10058—63.

3 kom. Dm. 17—16^{mm}, tež. 1·00, 1·00, 0·87 gr. (t. VI. Col. 1. br. 8).

Varijante: a) ☒ **T R O** ∞ **Θ D Θ N**

b) ☒ ∞ **L** **R O** ∞ 2 kom.

Kranjska. Kostanjevica (Landstrass).

4 ☒ **• L A N D E S T R O •** Na desno stupajući grif prednjom desnom šapom gnjavi zmiju.

Bez napisa. Dvoglavi orao raširenih krila

6 kom. Dubčasti. Dm. 17—16^{mm}, tež. 0·89, 0·89, 0·82 (t. VI. Col. 2, br. 7), 0·59 gr, Daljnja 2 komada teže 1·20 gr.

5. **M A** . . . Na lijevo stupajući lav sa krstićem u podignutoj prednjoj desnoj šapi.

Bez napisa. Između dvije peterotrake zvijezde postamenat, okrunjen krstićem i dvjema piramicama; ispod postamenta između dvije karičice napred okrenuta lavlja glava i biljevni ornamenat.

2 kom. Četverouglasti. Dm. 17—16^{mm}, tež. 1·00 (t. VI. Col. 3. br. 7), 1·00 gr.

Kranjska. Hrvatski brod (Gutenwert).

• 6. ☒ **C V T E N V V E R T** Dvije ribe okrenute protivnim smijerovima. Dvostruki linearni okrug oko napisa.

Bez napisa. Na jednom zidu napred okrenuto poprsje i na lijevo gledajući orao raskriljenih krila; gore šesterotraka zvijezda između dvije karičice. Dvostruki okrug od biserja.

Sr. Welzl br. 9808—11, gdje nisu nikakovoj kovnici dodijeljeni

2 kom. Četverouglasti. Dm. 18—16^{mm}, tež. 0·90, 0·82 gr. (t. VI. Col. 1 br. 7).

7. Kao br. 6, ali je napis ☒ **C V T E N V V E B T**

1 kom. Dm. 16^{mm}, tež. 0·77 gr.

Gorica.

1. ☒ **L V N Y E** Osmerolatična rozeta sa debelom krugljicom po srijedi.

Bez napisa. Gradski zid sa otvorenim vratima, a na njemu četiri kruništa i jedan toranj sa dva kruništa; sa svake strane tornja po jedna osmerotraka zvijezda.

Kovan u Lienzu u Tirolu (Pusterthal).

1 kom. Dm. 19—18^{mm}. Tež. 1·11 gr. (t. VI. Col. 3 br. 6).

Aquileia. Denari XII. vijeka po frizaškom tipu.

1. Napred okrenuta veoma surovo crtana glava; povrh nje između dvije velike krugljice krst sa krugljicama na krajevima, lijevo od glave biskupski štap, a desno peterotraka zvijezda. Naokolo okrug od velikih krugljica.

Velik kukasti krst sa velikim krugljicama u uglovima. Naokolo okrug od velikih krugljica

Sr. Puschi L'atelier monétaire des patriarches d'Aquilée (u Annuaire de num. XII. str. 32.). — 2 kom. Dm. 18^{mm}. Tež. 1·18, 1·17 gr.

2. Slično, ali je na prednjoj strani naokolo okrug od biserja u obliku debelih crtica. — 2 kom. Dm. 18^{mm}. Tež. 1·08, 1·08 gr.

3. Slično, ali je na prednjoj strani okrug od crtica, a ostrag linearni okrug, Crteži razmjerno ukusniji.

2 kom. Dm. 19—18^{mm}. Tež. 1·08 (t. IV. Col. 1, b. 9.), 0·92 gr.

4. Glava kao kod br. 1. Naokolo linearni okrug.

Tvrđava sa tri kule, iznad kojih se nalaze od velikih krugljica sastavljeni krstići; na svodu iznad kapije 6—8 velikih krugljica, a ispod njega dvije. Naokolo okrug od biserja.

Sr. Puschi n. n. m. str. 34. 7 različitih komada. Dm. 20—18^{mm}. Tež. 1·26, 1·24, 1·23, 1·09, 1·07, 1·07 (t. IV Col. 2, br. 9.), 1·04 gr.

5. Manji nominal od br. 4.

2 kom. Dm. 17—16^{mm}. Tež. 0·84, 0·79 gr.

Aquileia. *Gottfried II.* (1182—1199).

1. Crkveno zabatište sa krstom i sa dva postrana tornja sa šiljatim krovovima. Na zidu ispred crkve četiri karike, a ispod njega tri krugljice. Dvostruki okrug od biserja.

С I С И З З Л И Я Э u dvostrukom okrugu od biserja. Nadbiskupovo poprsje sa infulom na glavi, biskupskim štapom u desnoj i knjigom u lijevoj ruci. Na knjigi Andrijin krst.

Puschi n. n. m. str. 37. — 3 kom. Dm. 21—18^{mm}. Tež. 1·25, 1·09, 0·81 gr.

2. Kao predašnji, samo što je ispod zida jedna jedina krugljica.

А Q V I L E G I A · P · u dvostrukom linearnom okrugu. Lik kao u predašnjega, ali bez Andrijina krsta na knjigi.

Puschi n. n. m. str. 38. — 6 kom. Dm. 19—16^{mm}. Tež. 1·14, 1·04, 1·02, 0·90, 0·81, 0·80 gr.

3. Kao br. 2, ali je na knjigi početak nadbiskupova imena $\begin{matrix} G O \\ T I \end{matrix}$

Puschi n. n. m. str. 39. — 1 kom. Dm. 17^{mm}. Tež. 0·95 gr.

Aquileia. *Peregrinus II.* (1199—1204).

1. Posvema kao br. 3 od Gottfrieda, samo sa početnim slovkama nadbiskupova imena $\begin{matrix} P I \\ L I \end{matrix}$ na knjigi.

Puschi n. n. m. str. 39. — 5 kom. Dm. 21—19^{mm}. Tež. 1·24, 1·07 (t. IV Col. 3. br. 8), 0·99, 0·98, 0·95 gr.

Aquileia. *Bertold meranski* (1218—1251).

1. **✠ B E R T O — Г D V S · P ·** Napred okrenut gologlav patrijarka sa biskupskim štapom u desnoj i krstom u lijevoj ruci.

Šiljati zabat sa krstom na vrhu i sa dva postrana tornja; u zabatu između dvije karike napred okrenuta glava.

2 kom. Dm. 18^{mm}. Tež. 0·96, 0·90 gr.

2. **✠ B E R . . — L D V · P** Kao br. 1, ali je krst u desnoj, a biskupski štap u lijevoj patrijarkovoj ruci.

4 kom. Dm. 17—16^{mm}. Tež. 1·07, 1·01, 0·86 (t. IV Col. 2. br. 8), 0·74 gr.

Ovom patrijarki će valjda pripadati:

3. **✠ P E R . . O L D V Z**. Napred okrenut nadbiskup sa infulom na glavi, biskupskim štapom u desnoj i knjigom u lijevoj ruci.

Ispod velikoga krsta napred okrenuta biskupova glava sa infulom sa dva šiljka. Sa svake strane po jedan toranj sa šiljatim krovom i sa dva prozora, a do njih po tri piknje jedna ispod druge.

1 kom. Dm. 18^{mm}. Tež. 1·21 gr. (t. VI Col. 3 br. 3).

Ovaj se novac oponaša u slijedeća dva sa izopačenim napisima:

3. a) \boxtimes I . C T . L A E V . Lik kao br. 3.

1 kom. Dm. 18^{mm}. Tež. 0.75 gr.

3. b) Mjesto napisa karičice sa Andrijinim krstom na početku. Napred okrenut biskupov lik sa infulom na glavi, knjigom (?) u desnoj i biskupskim štapom (?) u lijevoj ruci. Lijevo do glave krstić.

Napred okrenuto biskupovo poprsje sa infulom sa dva šiljka na glavi. Desno do njega tornjić sa karikom na vrh krova; na lijevoj strani lik nije izražen.

1 kom. Dm. 19—16^{mm}. Tež. 0.97 gr. (t. VI Col. 1 br.4).

Ugarska. Andrija II. (1205—1235).

1. Orao raskriljenih krila, a na lijevo okrenute glave. Naokolo okrug od biserja.

Bez napisa. Na dvije stube patrijarhijski krst između dva tornjića. Naokolo linearni okrug.

Réthy Corpus nummorum Hungariae I t. 10 br. 189; Rupp Numi Hungariae br. 253.

12 kom. Neki su komadi dubčasti, a većina je gotovo četverouglasta oblika. Dm. 16—14^{mm}. Po težini razlikuju se dva nominala. Od većega nominala ima 3 komada, koji teže 0.87, 0.68, 0.51 gr., od manjega nominala je 9 komada, koji teže 0.37, 0.34, 0.33, 0.32, pa 5 daljnjih komada skupa 1.88 gr. (u prosjeku 0.37 gr.)

Ugarska. Bela IV. (1235—1270).

2. B — Θ L \bar{A} — R Θ X Štit sa patrijarhijskim krstom. Naokolo linearni okrug.

Bez napisa. Peteronogi stol urečen sa sedam krugljica; na njemu između dvije sedmerotrake zvijezde potstavak, na kojem stoji između dvije karike krst; dole je polumjesec između dvije karike. Naokolo okrug od crtica.

Réthy n. d. t. 13 br. 263; Rupp n. d. br. 110.

19 kom. Dm. 13—12^{mm}, tež. 0.38, 0.31, 0.29, 0.23, 0.20, 0.19, 0.18 gr. Daljnjih 12 kom. teži 2.55 gr. (u prosjeku 0.21 gr.).

3. \cdot R \cdot — \cdot B \cdot Napred okrenut okrunjen kralj na prijestolju, sa ljljanastim žezlom u desnoj i krugljom sa krstom u lijevoj ruci. Naokolo okrug od crtica.

Brakteat. Réthy n. d. t. 14 br. 271; Rupp n. d. br. 118.

7 kom Dm. 14—13^{mm}. — Varijante:

a) Bez biljega. 6 kom. Tež. 0.24, 0.23, 0.23, 0.23, 0.22, 0.21 gr.

b) Na repu slova R \blacktriangledown Tež. 0.23 gr.

4. Bez napisa. Na lijevo okrenuta glava ovjenčana cvijetnim vijencem. Naokolo okrug od crtica.

Brakteat. Réthy n. d. t. 14 br. 272; Rupp n. d. br. 116—117.

145 kom. Dm. 17—14^{mm}. 73 izlučena komada bez biljega teže 17.57 gr. (u prosjeku 0.24 gr.), a 16 sa biljezima 3.57 gr. (u prosjeku 0.22 gr.).

Varijante:

- a) Bez biljega. 102 kom., od kojih 29 uvrštenih teži 6·84 gr. (u pr. 0·24 gr.)
 b) Povrh čela ○ Tež. 0·26 gr.
 c) Spram čela ⊃ Tež. 0·24 gr.
 d) Spram oka ● Tež. 0·32 gr.
 e) Spram oka ⊃ Tež. 0·23 gr.
 f) Spram oka \ Tež. 0·26 gr.
 g) Pred ustima ● 7 kom. Tež. 0·28, 0·24, 0·22, 0·19 gr.
 h) Pred ustima ★ 4 kom. Tež. 0·25, 0·22 gr.
 i) Kraj brade ▼ Tež. 0·25 gr.
- j) Ispod glave ● 4 kom. Tež. 0·23, 0·17 gr.
 k) Ispod glave ○ 8 kom. Tež. 0·25, 0·25, 0·21, 0·20 gr.
 l) Ispod glave ⊃ Tež. 0·26 gr.
 m) Ispod glave ⊃ Tež. 0·14 gr.
 n) Ispod glave ⊂ 3 kom. Tež. 0·32, 0·18 gr.
 o) Ispod glave ○ 5 kom. Tež. 0·28, 0·15 gr.
 p) Iza glave ○ 2 kom. Tež. 0·14 gr.
 r) Iza glave ★ 2 kom. Tež. 0·32, 0·23 gr.

5. Bez napisa. Na desno okrenuti jašeći kralj sa krunom na glavi i sokolom na desnoj ruci. Naokolo okrug od crtica.

Brakteat. Réthy n. d. t. 14 br. 275; Rupp. n. d. br. 119.

27 kom. Dm. 14—12^{mm}. 9 izlučenih komada teži 2·03 gr. (u pr. 0·23 gr.).

Varijante:

- a) Bez biljega. 3 kom. Tež. 0·25 gr.
 b) Na kraljevim prsima ● 2 kom. Tež. 0·22 gr.
 c) Na kraljevim prsima ○ 2 kom. Tež. 0·21 gr.
 d) Pred kraljevom glavom ● 4 kom. Tež. 0·22, 0·20 gr.
 e) Pod kraljevim pazuhom ● 2 kom. Tež. 0·28, 0·28 gr.
 f) Pod kraljevim pazuhom ○ 2 kom. Tež. 0·31, 0·23 gr.
- g) Nad konjevim repom ▲ Tež. 0·20.
 h) Nad konjevim repom ○ Tež. 0·24 gr.
 i) Na stražnjem dijelu konja ● 2 kom. Tež. 0·17 gr.
 j) Pod konjem napred ● Tež. 0·33 gr.
 k) Pod konjem na sredini ▲ 2 kom. Tež. 0·20 gr.
 l) Pod konjem na sredini ▼ Tež. 0·19 gr.
 m) Pod konjem ostrag ● Tež. 0·28 gr.
 n) Pod konjem ostrag ★ 3 kom. Tež. 0·26, 0·17 gr.

6. Bez napisa. Od crta sastavljen lik nalik na slovo T, okrunjen patrijarhijskim krstom, kojemu je sa svake strane po jedna krugljica. Dole sa svake strane po jedna šesterolatična rozeta sa krugljicom po srijedi.

Brakteat. Réthy n. d. t. 14 br. 279; Rupp. n. d. br. 111—112.

123 kom. Dm. 15—13^{mm}.

Varijante: a) Na poprječnoj gredi lika pet krugljica i raznolik broj latica na rozetama. 103 komada, od kojih 18 uvrštenih teži 3·42 gr. (u prosjeku 0·19 gr.). Od ostalih 85 komada teži po 10 komada 2·28, 2·28, 2·21, 2·10, 2·10, 2·02, 2·01, 1·92 gr., a zadnjih 5 kom. 0·92 gr. (u prosjeku 0·18 gr.)

b) Na poprječnoj gredi lika sedam krugljica. 16 komada, od kojih 7 uvrštenih teži 1·34 gr. (u prosjeku 0·19 gr.), a 9 izlučenih 2·17 gr. (u prosjeku 0·24 gr.).

c) Na poprječnoj gredi lika osam krugljica. 1 kom. Tež. 0·22 gr.

d) Na poprječnoj gredi lika pet krugljica, a mjesto rozeta karike sa krugljicom po srijedi. 3 kom. Tež. 0·60 gr. (u prosjeku 0·20 gr.)

7. **B** **⊖** **L** **⊖** **R** **⊖** **X** u dvostrukom okrugu od piknjica. Po srijedi glava sa tri lica.

Brakteat. Réthy n. d. t. 14. br. 280; Rupp n. d. br. 114.

30 kom. Dm. 16—14^{mm}. 9 izlučenih komada teži 2·53 gr. (u prosjeku 0·28 gr.)

Varijante:

a) Bez biljega. 16 komada, od kojih 8 teži 2·17 gr. (u prosjeku 0·27 gr.)	f) Iza ⊖ ▼ Tež. 0·31 gr.
b) Prvo je slovo obratno pisano ⊖ . Tež. 0·20 gr.	g) Iza ⊖ * Tež. 0·16 gr.
c) Ispred L ⊖ Tež. 0·20 gr.	h) Iza ⊖ ⊖ Tež. 0·20 gr.
d) Ispred L ● Tež. 0·22 gr.	i) Ispred X ● Tež. 0·20 gr.
e) Ispred L ▲ Tež. 0·28 gr.	j) Na X ● Tež. 0·18 gr.
	k) Iza X ● 3 kom. Tež. 0·27, 0·17 gr.
	l) Iza X ▼ 2 kom. Tež. 0·27, 0·22 gr.

8. Bez napisa. Na lijevo stupajući slon sa tornjem sa kruništem na leđima. Nad glavom **▲**. Naokolo kružna crta.

Brakteat. Dosele nepoznat (t. VI Col. 3. br. 7).

1 kom. Dm. 13^{mm}, tež. 0·18 gr.

XI. Našašće mletačkih, padovanskih i akvilejskih novaca XIV. i XV. stoljeća u Lipovoj glavici (kotar Perušić).

G. Ivan Scheibel, kr. kotarski predstojnik u Perušiću javljao je u dopisu od 18. veljače 1899 presvijetlomu gospodinu Budi Budisavljeviću Prijedorskomu, velikomu županu ličko-krbavske županije, da je Ana Čulumović iz Lipove glavice (općina Perušić) 13. kolovoza 1898 pri žetvi žita na svojem zemljištu našla sedam komada starih novaca i jedanajst ulomaka nakita, a kopajući osam dana kasnije sa svojim djeverom Ivanom na istom mjestu još 72 komada takova srebrna novca. Uz dopis poslao je g. predstojnik presvijetlomu gospodinu velikomu županu i nade ne predmete i novce, a ovaj ih je, kako on to već redovito običaje činiti, odmah poslao na uvid narodnome muzeju, koji ih je od Čulumovićke uz primjerenu oštetu otkupio. I u tomu se slučaju iznovice ne znam već koji put pokazalo, kako svi mjerodavni faktori u ličko-krbavskoj županiji budno paze na svako našašće arheološke i historijske vrijednosti u njihovim područjima, pa kako revno nastoje, da se svako našašće za narodni muzej i znanost spasi. Samo takovomu postupanju, koje u prvom redu vrhovnomu predstavniku te županije po sudu svakoga stručnjaka služi na osobitu čast, ima se zahvaliti, da je ličko-krbavska županija danas u arheološkom pogledu najbolje poznat predjel Hrvatske i Slavonije. Kao ravnatelj narodnoga muzeja smatram si za ugodnu dužnost, da priznadem, kako je služba obavješćivanja o arheološkim našašćima u ličko-krbavskoj županiji onako uzorno uređena, kako si ja to kao još nedostignut ideal za cijelu zemlju pomišljam i želim.

Novci, koje je netko na početku XV. vijeka u Lipovoj glavici zakopao bio, pripadaju mletačkim duždevima Andriji Contariniju (1368—1382) 3 kom., Antunu Venieru (1382—1400) 17 kom., Mihajlo Stenu (1400—1413) 13 kom., padovanskomu vojvodi Franji I. de Carrara (1355—1388) 3 kom. i akvilejskim pa-

Tabla IV.
Col. 3.

Br.

Col. 1.

Col. 2.

Col. 3.

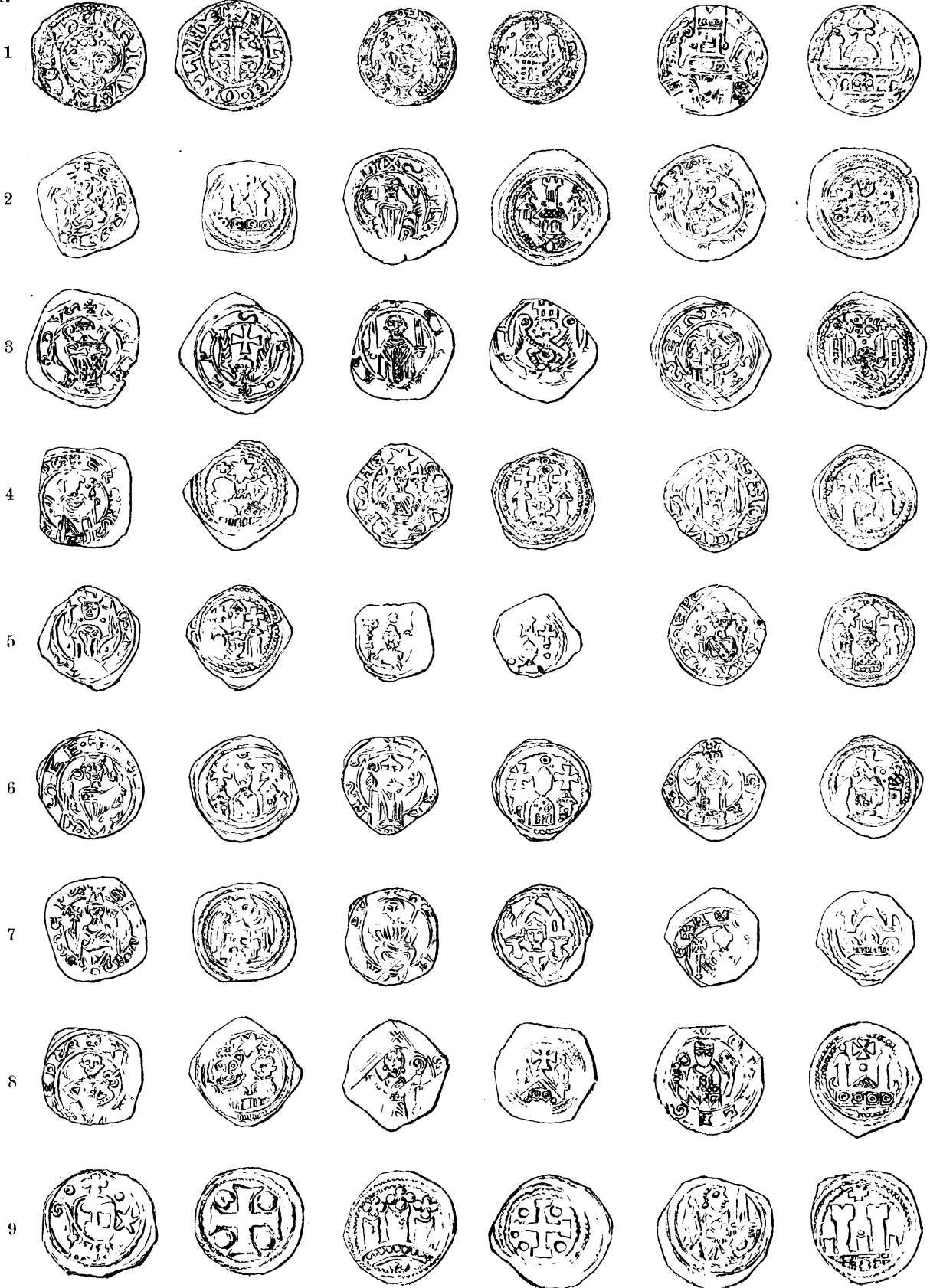

Tabla V.

Col. 1.

Col. 2.

Col. 3.

Br.

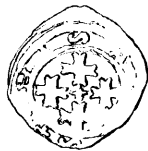
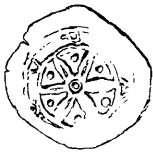
1

2

3

4

5

6

7

8

Tabla VI.

Col. 1.

Col. 2.

Col. 3.

Br.

1

2

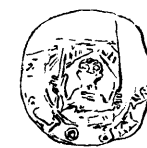
3

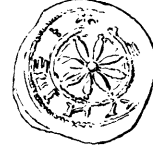
4

5

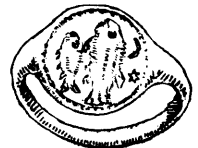
6

7

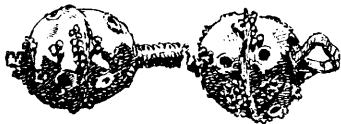
8

trijarkama Nikoli češkomu (1350—1358) 2 kom., Markvardu Randecku (1365—1381) 3 kom., Ivanu moravskomu (1387—1394) 7 kom., Antunu I de Gaštani (1394—1402) 10 kom. i Antunu II. Pancieri (1402—1414) 18 kom. Ovo je malo blago dakle bilo zakopano svakako iza godine 1402, kada je na akvilejsku patrijarkijsku stolicu zasjeo Antonije II., a prije godine 1413, kada je umro mletački dužd Mihajlo Steno, jer niti od njegova nasljednika Tome Moceniga, niti od Antonijeve nasljednika Ljudevita Tecka, koji je g. 1414 postao patrijarka, nema u skupu iz Lipove glavice nijednoga novca, a sigurno bi ih bilo, da su već u promet došli bili.

Skup iz Lipove glavice po nas je u toliko zanimiv, što nam pokazuje, da je na početku XV. vijeka između Kapele i Velebita za redoviti promet služio novac mletačkih duždeva, padovanskih vojvoda i akvilejskih patrijarka. Pri tomu jako upada u oči sigurna činjenica, da u Hrvatskoj s one strane Gvozda u ono doba nije kolao novac ugarsko-hrvatskih kraljeva, pod koje su ti krajevi spadali.

Razlog, zašto su se ti novci zakopali, mogu biti samo nesigurne prilike, koje su u prvom deceniju XV. vijeka u onomu predjelu vladale. U Hrvatskoj je bio planuo sveopći pokret protiv lakoumnoga kralja Sigismunda, a za toga ratovanja sigurno su i ličko-krbavskom županijom prolazili vojnički odjeli. God. 1405

Sl. 62. Starohrvatski srebrni nakit iz Lipove glavice.
(Nar. vel.)

vojevao je ban Pavao Bisen na njezinim međama, pa je osvojio grad Bihać, a g. 1411—1413 ratovao je kralj Sigismund u Dalmaciji i Furlanskoj sa Mlečanima, koji su se, kupiv od Vladislava napuljskoga Dalmaciju, na našu nesreću u Zadru i nekim drugim gradovima ugnjezdili bili. Prilike su dakle bile dosta nepovoljne, tako da se je svako, tko god je nešto imao, rado na to odlučio, da svoj imetak do sigurnijih vremena gđjegd na

kakovom sigurnom mjestu sklone.

Zajedno s novcima našli su se i ulomci nakita od pozlaćena srebrna lima, koji su se dali sastaviti u šest ovalnih šupljih pupoljcima nalikih tjelešaca (duljina 0.011 m, širina 0.009 m.), koja na površini imaju žicom i piknjicama izvedene filigranske ornamente. Dva od tih pupoljaka (sl. 62.) još se drže jedan drugoga malim srebrnim prutićem, koji je obavio tankom pozlaćenom srebrnom žicom. Na jednom od njih nalazi se karičica, u koju se je zakvačio kolobar, na kojemu su ti pupoljci visili.

Kako znademo iz raznih našašća, ovakovi su se pupoljci, i to obično po jedan, nalazili na većim ili manjim kolobarima od žice. Neki su se od tih kolobara bez sumnje nosili kao naušnice u ušima, ali neka nas našašća poučavaju, da su veoma često visili na platnenim ili kožnim povezama na obje strane glave do ušiju. Za primjerke iz Lipove glavice sigurno znademo, da su u porabi bili još na početku XV. vijeka, jer nam ih tako datiraju novci, koji su s njima zajedno zakopani bili. To našašće nam dakle jasno dokazuje, kako se je dugo uz male promjene održao tip jedne vrste nakita, koji poznajemo iz starohrvatskih grobova u Dalmaciji već počam od vremena narodne dinastije. Više takovih nauš-

nica iz Solina objelodanio je B. Poparić¹, koji sve te solinske primjerke meće u doba narodne dinastije. Mislim, da nas našašće iz Lipove glavice upozoruje, da budemo kod datiranja takovih stvari veoma oprezni. Solinske naušnice br. 941—946, 942, 2993—2995, a kako mislim i br. 2008 i 2009 po svojim oblicima veoma sjećaju na ove naše ulomke iz Lipove glavice, koje nisu starije od druge polovice XIV. vijeka, pa bi stoga lako moglo biti, da i solinski komadi spadaju u kasniji srednji vijek. Nasuprot br. 935—940 čine na mene utisak, kao da će biti mnogo stariji, pa da zaista spadaju u doba hrvatske narodne dinastije. O tipologiji tih starohrvatskih nakita pobliže će nas u ostalom uputiti našašća, koja će se dati točno datirati kao n. pr. ovo u Lipovoj glavici.

Mleci. *Andrea Contarini* (1368—1382).

1. Soldino, nuovo tipo. ·✠ **Ā N D R'** ~ — **T Ā R' D V X** Na lijevo okrenuti klečeći dužda, drži sa obje ruke zastavu. U polju kovničarski biljezi: **B|** (1), **F|** (1), **★|F** (1).

Na lijevo okrenuti sjedeći krilati lav sa evanđeljem u prednjim šapama. U dvostrukom kolobaru: ✠ **S · M Ā R Q V S x V Ā N Ā T I x** (B), ✠ · **S · M arcus V Ā N Ā T I ·** (F), ✠ · **S · M Ā R Q V x S x V Ā N Ā T I x** (★ F)

AR; promjer 14—15^{mm}. — Papadopoli Le Monete di Venezia str. 216 br. 5 i 6. 3 kom.

Mleci. *Antonio Venier* (1382—1400).

2. Grosso, terzo tipo. Sv. Marko predaje na desno okrenutomu duždi zastavu. U polju na svakoj strani po jedna šesterotraka zvijezda. S duždine strane napis: **Ā N T O · V Ā N Ā R I O**, do zastave vertikalno **D V X**, a do sveca · **S · M · V Ā N Ā T I**

Spasitelj sjedi na prijestolju. · ✠ · **T I B I · L Ā V S ·** — · **✠ · G L O R I Ā**
AR; promjer 22^{mm}. — Papadopoli n. d. str. 229 br. 3. 1 kom.

3. Soldino, nuovo tipo. Kao br. 1, ali sa legendom ✠ **Ā N T O · V Ā N Ā R I O · D V X** Kovničarski biljezi: **★|P** (1), **|Ā*** (6), **|F*** (5), **|I*** (4).

AR; promjer 15—16^{mm}. — Papadopoli n. d. str. 230 br. 4 i 5. 16 kom.

Mleci. *Michele Steno* (1400—1413).

4. Grosso, terzo tipo. Kao br. 2, ali sa legendom **M I Q Ĥ Ā Ā L · S T Ā N'**.
AR; promjer 21—22^{mm}. — Papadopoli n. d. str. 238 br. 2. 5 kom.

5. Soldino, nuovo tipo. Kao br. 1, ali sa legendom: **M I Q Ĥ Ā Ā L — S T Ā N' D V X**. Kovničarski biljezi: **|F*** (1), **|Q*** (3), **|S*** (4).

AR; promjer 15 - 16^{mm}. — Papadopoli n. d. str. 238 br. 3. 8 kom.

Padova. *Francesco I. da Carrara* (1355—1388).

6. Carrarino. · **F R Ā R Q I S Q I · D Ā · Q Ā R Ā R I Ā** · Kola. U polju **F — o I o**

· **S o P R O S — D O Q I Q V S o** Blagosivljući svetac sa mitrom i biskupskim štapom. U polju desno P.

AR; promjer 18^{mm}.

1 kom.

¹ B. Poparić Naušnice našaste u Solinu iz dobe hrvatske narodne dinastije. Bull. Dalm. XVIII. (1895) str. 57 i sl. sa 2 table.

7. Kao br. 6, ali na reverzu je u polju lijevo ξ
AR; promjer 17^{mm}. 1 kom.
8. Kao br. 6, ali na averzu je u polju F — F', a na reverzu legenda:
• S • P R O S — D O O I R V S •, a u polju B — Z .
AR; promjer 18^{mm}. 1 kom.
- Aquileia.** *Nikola češki* (1350—1358).
9. Denar. ⚔ R O R T R ⚔ R I O L R I Na lijevo okrenut rastući dvorepi lav sa krunom na glavi. Oko napisa dvostruki kolobar.
⚔ P R T h R ⚔ R Q V I L R G R ' U kartuši od četiri dupla luka krst, sastavljen od četiri cvijeta.
AR; promjer 19^{mm}. — Puschi L' atelier mon. des patriarches d'Aquilée u Ann. num. XII (1888) str. 207. 2 kom
- Aquileia.** *Marquardo di Randeck* (1365—1381).
10. Denar. ⚔ R O R T R . R R Q V R D I . P R T R . R Q . unutar dvostrukoga kolobara. Na lijevo okrenut raskriljen orao stoji na kacigi.
• S • h R R R — O O R R S †; u polju R — R . Na šiljatom ovalnom štitu sa grbom patrijarke (horizontalna i kosa urešena pruga) poprsje blagosivljućega sv. Mohora sa krstom u lijevoj ruci.
AR; promjer 18^{mm}. — Puschi n. n. m. str. 211 br. 1. 1 kom.
11. Denar. ⚔ R R R Q R D V S ⚔ P R T R ⚔ Mrežasti relikvijar; iznad njega u doljnoj polovici namrješkana kruglja, a ispod njega veliko slovo R. Naokolo napisa dva piknjasta kolobara.
⊙ R Q — V I L R — G R R — S I S † Velik krst, prekršten drugim manjim.
AR; promjer 18^{mm}. — Puschi n. n. m. str. 211 br. 2. 2 kom.
- Aquileia.** *Ivan Moravski* (1387—1394).
12. Denar. I O R R S ⚔ P R T R I R O R † R Q V I • Na lijevo okrenut raskriljen kariran moravski orao. Napis u dvostrukom piknjastom kolobaru.
⚔ S † h R R R R Q h O R R S o Blagosivljući sv. Mohor sjedi na prijestolju; u lijevoj mu je ruci štap, koji gore završuje zvijezdom. Napis u dvostrukom piknjastom kolobaru.
AR; promjer 18^{mm}. — Puschi n. n. m. str. 214 br. 1. 5 kom.
13. Denar. † I O R R S † P — R T R I h R Na lijevo okrenuta kaciga sa perjanicom, a ispod nje mali štit sa akvilejskim orlom. U polju dvije peterolatične rozete.
⚔ S R T V S ⚔ h R R R R Q h O R R S Poprsje sv. Mohora sa mitrom i osjenkom. Napisi u dvostrukom piknjastom kolobaru.
AR; promjer 18^{mm}. — Puschi n. n. m. str. 215 br. 2. 2 kom.
- Aquileia.** *Antonio I. de Gaetani* (1394—1402).
14. Denar. R R T O R I V S — P R T R h R Na lijevo okrenuta kaciga, koja završuje orlovom glavom; ispod kacige štit sa dvije kose valovite pruge. U polju R — R.
⊙ R Q V ⊙ I L R ⊙ G R R ⊙ S I S Na lijevo okrenut raskriljen orao. Napisi u dvostrukom piknjastom kolobaru.
AR; promjer 18^{mm}. — Puschi n. n. m. str. 217 br. 1. 1 kom

- 15) Denar kao br. 14., ali je rastavljeno **P — Ā T R Ħ Ā**, a u reverzu služe kao rastavni znakovi osmerotrake zvijezdice *
- AR; promjer 18^{mm}. — Puschi n. n. m. 1 kom.
16. Denar kao br. 14, samo su u polju averza slova **Ā — S**.
- AR; promjer 18^{mm}. — Puschi n. n. m. str. 218 k br. 1. 1 kom
17. Denar. **✕ Ā Ń T O Ń I V S * P Ā T R I Ā Ń Ħ Ā** Štit sa dvije kose, valovite pruge.
- ✕ Ā Ń V — I L Ā — Ğ Ā Ń — S I S** Velik krst, a u njegovim kutovima peterolatične rozete. Napisi u dvostrukom piknjastom kolobaru.
- AR; promjer 18—16^{mm}. — Puschi n. n. m. str. 218 br. 2. 7 kom.
- Aquilela. Antonio II. Panciera (1402—1414).**
18. Denar. **✕ Ā Ń T O Ń I V S * P Ā T R I Ā Ń Ħ Ā**. Štit sa tri koso položene kockaste pruge u gornjem i šesterotrakom zvijezdom u dolnjem dijelu.
- * Ā Ń V * I L Ā * Ğ Ā Ń * S I S**. Na lijevo okrenut raskriljen orao. Napisi u dvstrukom piknjastom kolobaru.
- AR; promjer 18—15^{mm}. — Puschi n. n. m. str. 219. 18 kom.

Dr. Josip Brunšmid.